

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Problematika státního rozpočtu a úrovně zadlužení
Slovenské republiky**

Gabriela Šulová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Gabriela Šulová

Věřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Problematika státního rozpočtu a úroveň zadlužení Slovenské republiky

Název anglicky

Problems of State Budget and Debt of the Slovak Republic

Cíle práce

Cílem práce je zhodnocení vývoje a stavu státního rozpočtu Slovenské republiky po rozpadu Československa v 1993. V rámci práce budou zkoumány dílčí příjmy a výdaje státního rozpočtu a zadlužování Slovenské republiky. Budou identifikovány jeho problematické položky.

Metodika

Pro zpracování literární rešerše bude využita metoda studia odborné literatury. Vzhledem k zaměření práce budou informace získávány nejen z českých materiálů, ale podstatné budou i zahraniční, především slovenské. Aktuální informace budou čerpány z odborných časopisů a internetových zdrojů. Významným zdrojem dat je databáze slovenského statistického úřadu a příslušných ministerstev. Využita bude metoda deskripce, komparace, analýzy a syntézy.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

daně, dluh, ekonomika, finance, hospodářství, poplatky, příjmy, Slovenská republika, státní rozpočet, výdaje, zadlužení

Doporučené zdroje informací

BILÍK, P. a kol. České země a Československo ve 20. století. 1 vyd. Olomouc: REP Tisk spol. s.r.o., 2013. 141 s. ISBN 978-80-87535-76-9.

KUBŮ, E., SOUKUP, J., ŠOUŠA, J. Fenomén hospodářské krize v českých zemích 19. až počátku 21. století: cyklický vývoj ekonomiky v procesu gradující globalizace. 1 vyd. Praha: Nová tiskárna Pelhřimov, 2015. 608 s. ISBN 978-80-7415-115-6. ISBN 978-80-7464-774-1.

MEDVEDĚJ, J., NEMEC, J. a kol. Verejné financie. 1 vyd. Bratislava: Spirit dva, 2011. 640 s. ISBN 978-80-89393-46-6.

NĚMEČEK, J. a kol. Československo a krize demokracie ve střední Evropě ve 30. a 40. letech XX. století. Praha: Historický ústav AV ČR, 2010. 489 s. ISBN 978-80-7286-156-5.

RYCHLÍK, J. Češi a Slováci ve 20. století. Spolupráce a konflikty 1914-1992. 2 vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, s.r.o., 2015. 688 s. ISBN 978-80-7429-631-4.

RYCHLÍK, J., PENČEV V. Od minulosti k dnešku: dějiny českých zemí. 1 vyd. Praha: Vyšehrad, 2013. 685 S. ISBN 978-80-7429-387-0.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Dana Stará, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2016

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci Problematika státního rozpočtu a úroveň zadlužení Slovenské republiky jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. března 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Daně Staré, Ph. D., vedoucí diplomové práce, za odborné vedení, konzultace a cenné rady, které mi poskytla při vypracování této diplomové práce.

Problematika státního rozpočtu a úroveň zadlužení Slovenské republiky

---

Problems of State Budget and Debt of the Slovak Republic

Souhrn

Nejobsáhlejší a největší položkou veřejných rozpočtů je státní rozpočet, jeho výsledek hospodaření se odráží ve státním dluhu. Deficit veřejných financí je velmi častým tématem nejen na Slovensku, ale i v zemích Evropské unie. Jako velmi důležitý nástroj fiskální udržitelnosti, který ovlivňuje vývoj ekonomiky, je využíván státní rozpočet. Jde o bilanci příjmů a výdajů státu, která vyjadřuje peněžní vztahy, spojené s plněním jeho funkcí, slouží jako plán hospodaření a má podobu zákona. Podstatné je správně určit, jak hospodařit se státními penězi tak, aby nedocházelo ke schodku státního rozpočtu a dlouhodobému státnímu dluhu. Vývoj státního rozpočtu je ovlivněn nejen vládou a ekonomickou situací dané země, ale současně také celosvětovou situací. Jako prostředek pro přerozdělování zdrojů na veřejné výdaje je státní rozpočet nejdůležitějším finančním nástrojem prosazování státní hospodářské politiky. Představuje podrobnou analýzu plánování státních příjmů a státních výdajů, je to způsob, jak eliminovat problémy a dosáhnout fiskální udržitelnosti, přičemž cíle fiskální oblasti každé členské krajiny jsou stanovené v konvergenčních programech.

Klíčová slova: daně, dluh, ekonomika, finance, hospodářství, poplatky, příjmy, Slovenská republika, státní rozpočet, výdaje, zadlužení

Summary

The most comprehensive and largest item of public budgets is the state budget; its profit is reflected in the national debt. The deficit of public finances is a very common theme not only in the Slovak Republic, but also in the countries of the European Union. As a very important tool of fiscal sustainability, which affects the development of the economy, it is used in the state budget. It is a balance of revenue and expenditure of the state, which expresses the monetary relations associated with the performance of its functions, serves as a management plan and is in the form of law. It is essential to correctly identify how to manage government money so as to avoid state budget deficit and long-term public debt. Development of the state budget is influenced not only by the government and the economic situation of the country, but at the same worldwide situation. As a means of redistributing resources on public spending, the state budget is the most important financial instrument for advancing national economic policy. Presents a detailed analysis of the planning of state revenues and expenditures, it is a way to eliminate problems and achieve fiscal sustainability, the fiscal targets each member country are set out in the convergence programs.

Keywords: taxes, debt, economics, finance, management, fees, income, Slovak Republic, state budget expenditures, debt

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Cíl práce a metodika	12
3	Teoretická východiska	14
3.1	Historický a ekonomický vývoj Československé republiky	14
3.1.1	Meziválečné období Československa	16
3.1.2	Hospodářský vývoj za druhé světové války	18
3.1.3	Československo po druhé světové válce.....	19
3.1.4	Ekonomická reforma Československa.....	20
3.2	Vznik Slovenské republiky	21
3.2.1	Ekonomická transformace v 90. letech.....	21
3.2.2	Ekonomika Slovenské republiky po roce 1993	22
3.3	Státní pokladna Slovenské republiky	24
3.4	Státní rozpočet Slovenské republiky	25
3.4.1	Rozpočtová skladba	27
3.4.2	Struktura státního rozpočtu	28
3.4.3	Příjmy státního rozpočtu	29
3.4.4	Výdaje státního rozpočtu	30
3.5	Daňová soustava Slovenské republiky	31
3.5.1	Přímé daně	33
3.5.2	Nepřímé daně	37
3.6	Nedaňové příjmy státního rozpočtu	42
3.7	Příjmy a výdaje z rozpočtu Evropské Unie.....	43
3.8	Deficit státního rozpočtu	44
3.8.1	Veřejný dluh	46
3.8.2	Státní dluh	48
3.9	Maastrichtská kritéria	49
4	Praktická část	52
4.1	Základní rozpočtové ukazatele v letech 1993-1995.....	52
4.1.1	Příjmy státního rozpočtu 1993-1995.....	54
4.1.2	Výdaje státního rozpočtu 1993-1995	57
4.1.3	Zhodnocení vývoje státního rozpočtu po rozpadu federace	59

4.2	Vývoj státního rozpočtu v letech 1996-2008	59
4.2.1	Příjmy státního rozpočtu 1996-2008.....	63
4.2.2	Výdaje státního rozpočtu 1996-2008.....	68
4.2.3	Zhodnocení vývoje státního rozpočtu 1996-2008	71
4.3	Vývoj státního rozpočtu v letech 2009-2015	72
4.3.1	Příjmy státního rozpočtu 2009-2015.....	75
4.3.2	Výdaje státního rozpočtu 2006-2015.....	80
4.3.3	Zhodnocení vývoje státního rozpočtu 2009-2015	83
4.4	Zadlužení Slovenské republiky v letech 1993-2015	83
5	Zhodnocení výsledků.....	87
6	Závěr.....	91
7	Seznam použitých zdrojů.....	93
8	Seznam tabulek a grafů.....	102

Seznam zkratk

ČSR - Československo

ČSAV - Česko-slovenská akademie věd

DPH – Daň z přidané hodnoty

ECB – Evropská centrální banka

ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj

ESF – Evropský sociální fond

EU – Evropská unie

HDP – Hrubý domácí produkt

HMU – Evropská hospodářská a měnová unie

FO – Fyzické osoby

PO – Právnícké osoby

SR – Slovenská republika

SR – Státní rozpočet

Seznam příloh

Příloha 1 Československá daňová soustava.....	104
Příloha 2 Skutečné hodnoty celkových příjmů a výdajů SR a meziroční změna 1993-1995 (v mil. Sk)	105
Příloha 3 Skutečné hodnoty příjmů SR 1993-1995 (v tis. Sk).....	105
Příloha 4 Meziroční změny příjmů SR 1993-1995 (v %).....	106
Příloha 5 Skutečné hodnoty výdajů SR 1993-1995 (v tis. Sk)	107
Příloha 6 Meziroční změny výdajů SR 1993-1995 (v %).....	108
Příloha 7 Skutečné hodnoty celkových příjmů a výdajů SR a jejich meziroční změny 1996-2008 (v mil. Sk)	108
Příloha 8 Skutečné hodnoty příjmů SR 1996-2000 (v mil. Sk).....	109
Příloha 9 Meziroční změny příjmů státního rozpočtu 1996-2008 (v %)	112
Příloha 10 Meziroční změny daňových příjmů SR 1996-2008 (v %)	113
Příloha 11 Meziroční změny nedaňových příjmů SR 1996-2008.....	114
Příloha 12 Skutečné hodnoty výdajů státního rozpočtu 1996-2000 (v mil. Sk).....	115
Příloha 13 Meziroční změny výdajů státního rozpočtu 1996-2008 (v %).....	118
Příloha 14 Meziroční změny běžných výdajů státního rozpočtu 1996-2001 (v %).....	119
Příloha 15 Skutečné hodnoty celkových příjmů a výdajů SR a jejich meziroční změny 2009-2015 (v tis. eur).....	121
Příloha 16 Podíl příjmů na celkových příjmech SR a jejich meziroční změny 2009-2015 (v %).....	121
Příloha 17 Skutečné hodnoty příjmů státního rozpočtu 2009-2012 (v tis. eur).....	122
Příloha 18 Meziroční změny daňových příjmů SR 2009-2012 (v %)	124
Příloha 19 Meziroční změny nedaňových příjmů SR 2009-2015 (v %).....	126
Příloha 20 Skutečné hodnoty výdajů státního rozpočtu 2009-2012 (v tis. eur).....	127
Příloha 21 Meziroční změny běžných výdajů SR 2009-2015 (v %)	129
Příloha 22 Meziroční změny kapitálových výdajů SR 2009-2015 (v %).....	129

1 Úvod

Pravděpodobně nejdiskutovanějším problémem současnosti, který se týká oblasti veřejných financí, je otázka rozpočtového deficitu a s tím spojeného dluhu. Toto téma je předmětem debat nejen v odborné literatury, ale i laické veřejnosti. Důvodem je, že důsledky dopadu negativního vývoje veřejných financí pociťuje každý jednotlivec.

Slovenská republika procházela neustálými změnami od transformace z centrálně plánované, na tržní ekonomiku, přes postupnou přestavbu hospodářské politiky a budování nezávislého právního státu, až po přizpůsobování se požadavkům, vyplývajícím z členství v mezinárodních institucích. Podobně jako v mnoha dalších transformujících se ekonomikách i na Slovensku byl průvodním jevem transformace vysoký schodek veřejných financí. Ten však sám o sobě není jediný důvod, proč se v současnosti realizují významnější opatření. Silnou motivací pro ně byl i vstup do eurozóny na základě splnění maastrichtských kritérií. Slovensko není jedinou zemí, podobným vývojem procházejí i další státy, které v roce 2004 vstoupily do Evropské unie, jako například Česká republika, Maďarsko či Lotyšsko. Probíhající změny ovlivňují kvalitu života všech občanů, a proto jejich průběh a stav představují klíčový faktor při snaze o zlepšení ekonomické a sociální situace na Slovensku. Ovlivňují výkonnost ekonomiky, ale i to, jak se bohatství vytvářené v hospodářském procesu rozdělí mezi jednotlivé skupiny společnosti. Veřejné finance a státní dluh se týkají každého občana a nikomu to není lhostejné.

Problém fiskální nerovnováhy veřejných financí se v Evropské unii stal hlavním bodem diskuse, jakož i nejzávažnějším ekonomickým problémem téměř celého světa. Celá Evropská unie čelí problému prohlubujícímu se veřejnému dluhu a snaží se najít řešení, pro udržení rovnováhy veřejných financí. Nesoulad mezi objemem získaných a použitých veřejných prostředků vede ke vzniku krátkodobé fiskální nerovnováhy, která se v zemích projevuje rozpočtovými deficity a z dlouhodobého hlediska nakonec veřejným dluhem.

2 Cíl práce a metodika

Tématem diplomové práce je státní rozpočet Slovenské republiky. Cílem práce je zhodnocení vývoje a stavu státního rozpočtu Slovenské republiky po rozpadu Československa v 1993 až do současnosti a snaha poukázat na hlavní události a změny, které výrazně ovlivnily státní rozpočet a jeho jednotlivé položky ve zkoumaném období. V rámci práce jsou zkoumány dílčí příjmy a výdaje státního rozpočtu a zadlužování Slovenské republiky. Diplomová práce je zpracovaná ve dvou hlavních částech. První kapitola je věnovaná historickým souvislostem hospodaření a státnímu rozpočtu po vzniku první Československé republiky. V další části této kapitoly je teoreticky popsán státní rozpočet Slovenské republiky po rozpadu České a Slovenské federace. Při tvorbě teoretické části práce byly čerpány údaje z odborné literatury autorů zabývajících se dotčenou problematikou, dále z odborných časopisů a zákonů Slovenské republiky.

Státní rozpočet Slovenské republiky upravuje zákon o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok. Stanoví se vždy v předchozím roce a nabývá účinnost k 1. lednu daného roku. Praktická část práce je věnována analýze příjmů státního rozpočtu a výdajů státního rozpočtu v Slovenské republice v letech 1993 – 2015 a dále zadlužování Slovenska po rozpadu Československé federativní republiky. Rozsah práce neumožňuje zkoumat rozpočtové příjmy a výdaje z hlediska všech druhů členění, proto je zvolena ekonomická klasifikace, kdy je podrobněji rozebrána bilance příjmů a výdajů. Hodnoty příjmů a výdajů státního rozpočtu Slovenské republiky jsou uvedeny ve skutečných hodnotách.

V práci je provedena horizontální analýza skutečných příjmů a výdajů a dále jejich dílčích položek. Analýza je založená na sledování vývoje pomocí poměru dvou po sobě následujících roků, umožňuje dobrý náhled na vývoj, ukazuje směr samotné změny a zároveň i její velikost. Jsou identifikovány problematické položky státního rozpočtu Slovenské republiky. Metoda deskripce je použita jak v praktické části práci, tak v části teoretické, zejména při definování státního rozpočtu a jeho složek, ale také při popisu historických událostí tehdejší Československé republiky a jejího ekonomického vývoje. Komparativní metoda je použita při srovnání sledovaných let a změn ve struktuře státního rozpočtu, ale také při porovnávání změn v hodnotách, v jakých se jednotlivé položky

státního rozpočtu podílely na celkových příjmech a výdajích státního rozpočtu Slovenské republiky. Pomocí analytické metody jsou rozebrány jednotlivé položky státního rozpočtu Slovenské republiky a na zhodnocení a závěr je v práci použita metoda syntézy, ve které jde o sjednocení základních prvků v celek. Zpracování této části práce vychází ze závěrečných účtů pro vybrané roky vydaných Ministerstvem financí Slovenské republiky, které jsou dostupné na internetových stránkách. Pro nedostupnost informací o státním rozpočtu Slovenské republiky po rozpadu České a Slovenské federativní republiky bylo osloveno Ministerstvo financí Slovenské republiky. Na základě tohoto oslovení byly poskytnuty materiály z archivu Ministerstva financí Slovenské republiky týkající se státního rozpočtu v období let 1993-1999.

3 Teoretická východiska

Současnost, jak uvádí Bilík (2013, s. 7), je mnohými svědky vnímána jako samozřejmost, neměnitelná danost. České a slovenské 20. století dokazuje, nakolik proměnlivá je tvář dějin. Podle Průchy a kolektivu (2004, s. 21) v dějinách každého národa lze nalézt mezníky, které zasáhly osudovým způsobem do jeho života. Pro Čechy a Slováky je takovým historickým předělem říjen 1918, kdy se zrodil na troskách habsburské říše československý stát.

3.1 Historický a ekonomický vývoj Československé republiky

Československo vzniklo, jak uvádí Dědek a kolektiv (1997, s. 15) spojením dvou území, která do roku 1918 byla součástí různých větších celků monarchie s podstatně různým stupněm ekonomické úrovně. České země byly součástí Předlitavska: rakouské části rakousko-uherské monarchie. Z jeho předválečného průmyslového potenciálu jim připadlo 70-75 %. Slovensko bylo částí Zalitavska: uherské monarchie, z jehož předválečného průmyslového potenciálu přineslo do Československa necelou pětinu. Struktura ČSR byla tak v prvních letech existence určována průmyslovým charakterem ekonomiky českých zemí, které byly vyvinutější a větší rozlohou i počtem obyvatel, než převážně agrární Slovensko. Dle Kostky (2005, s. 9) první ČSR 1918-1938 převzala zhruba třetinu obyvatelstva a pětinu rozlohy staré monarchie.

Dědek a kolektiv (1997, s. 14) tvrdí, že k vytvoření ČSR došlo po rozpadu rakousko-uherské monarchie, jako poražené mocnosti v první světové válce. Jeho hranice byly určeny v roce 1919, rozhodnutím velmocí na Pařížské konferenci, která schválila i připojení Podkarpatské Rusi. Vznikl nový státní útvar ve střední Evropě, který byl složen z Čech, Moravy a Slezska, Slovenska a Podkarpatské Rusi. Po vzniku Československa, jak uvádí Rychlík (2015, s. 105), došlo k československo-maďarské válce, která oddělila Slovensko od Maďarska mnohem více, než české země od Rakouska. Rozbití vazeb uspíšilo z ekonomického hlediska nevyhnutelné odloučení československé měny od inflační rakousko-uherské koruny. Slovensko se dostalo do jednotného hospodářského prostoru s průmyslově vyspělými českými zeměmi.

První Československá republika, dle Belíčkové (2010, s. 41), vznikla jako unitární stát a z toho vycházely unitární státní rozpočet a unitární místní rozpočty. Státní rozpočet sestavovalo Ministerstvo financí, projednala a schvalovala vláda a poté parlament ve formě zákona. Unitární státní rozpočet v ČSR byl sestaven v podmínkách krajského zřízení. Podle něj se administrativně členilo území celé republiky na krajiny, které sestavovaly svoje tzv. krajské rozpočty. Státní rozpočet svými příjmy a výdaji zabezpečoval všechny fiskální úlohy spojené s financováním státního aparátu. Využíval se také na zásahy do ekonomiky a její usměrňování, na tento účel se využívaly daně a subvence. První poválečný rozpočet, dle Průchy a kolektivu (2004, s. 94), na rok 1919 byl schválen v červnu tohoto roku v podobě finančního zákona a vycházel tedy z rakouské praxe. Rozpočty na léta 1919 a 1920 byly plánovány jako silně deficitní. V roce 1921 však hospodaření státu skončilo příznivěji, deficity byly mírnější a uzávěrka vykázala již nevelký přebytek, a to i po zahrnutí investičních výdajů státu. Ve stejném roce nastala radikálnější změna v konstrukci rozpočtu podle návrhu ministra Karla Engliše. Rozpočet byl rozčleněn na státní rozpočet (hospodaření správní) a rozpočet investiční, přičemž výdajové položky se dělily na věcné a osobní. Přesun prostředků mezi vlastním a investičním rozpočtem nebyl povolen. Struktura rozpočtu zůstala zachována do roku 1926.

V hospodaření nově vzniklého státu byly, podle Laciny (2000, s. 77,78), velké obtíže. Příjmy státního rozpočtu nekryly výdaje a první státní rozpočet skončil vysokých schodkem 2,8 mld. Kč. V dalších poválečných letech bylo státní hospodaření schodkové. Chybějící prostředky si stát opatroval vnitřními státními půjčkami, dluh se díky půjčkám v prvních letech zvětšoval a stával se břemenem celé ekonomiky. Průcha a kolektiv (2004, s. 94) uvádí, že nový stát převzal v podstatě soustavu státních rozpočtů z Předlitavska a tuto praxi rozšířil i na Slovensko a Podkarpatskou Rus. Státní výdaje byly ovlivněny výstavbou nového aparátu a armády, takže byly hledány další zdroje příjmů. Nejvíce vynesla v letech 1922-1923 jednorázová majetková dávka a dalším důležitým zdrojem se stala dávka z uhlí, fakticky spotřební daň významně zdražující výrobní i dopravní náklady a ceny otopu v domácnostech.

3.1.1 Meziválečné období Československa

V procesu hospodářské integrace republiky, stálo na prvním místě, dle Laciny (2000, s. 45), vytvoření jednotného trhu. To probíhalo v podmínkách silícího konkurenčního boje o domácí i cizí trhy. Koncem 20. let již jednotný trh na území fungoval. Zvláštní místo patřilo státním zakázkám a příjmům státního rozpočtu. Příjmy státu zajišťovaly Čechy a Morava, přínos ostatních teritorií byl v prvních letech malý a nestačil pokrýt státní výdaje v nich (školství, správa, soudnictví, četnictvo). Hospodářská situace na Slovensku, jak uvádí Rychlík (2015, s. 106), v meziválečném Československu nebyla příliš dobrá. Vytvářením jednotného trhu nutně muselo Slovensko, přinejmenším přechodně, utrpět hospodářské ztráty, které by byly však v delším časovém období vyváženy větším hospodářským prostorem.

Podle Bilíka a kolektivu (2013, s. 41) se spojily dva hospodářsky rozdílné regiony. Průmyslový západ a až na výjimky agrární východ republiky. Převaha lehkého průmyslu a zúžení vnitřního trhu určily výrazně exportní charakter československého průmyslu, jenž činil celkovou ekonomickou situaci v ČSR, závislou na ekonomické kondici zahraničních odbytišť. Především ve dvacátých letech (období hospodářského růstu) se posiloval průmyslový charakter ekonomiky. Československo se zařadilo v mezinárodním srovnání mezi průmyslově agrární státy s vyspělou ekonomickou úrovní srovnatelnou s Rakouskem, Finskem a Norskem a podstatně převyšující ekonomickou úroveň jihoevropských států.

Státní rozpočty byly do roku 1925 koncipovány (pojímány) jako deficitní, jak uvádí Průcha a kolektiv (2004, s. 193). Rozpočtové schodky se navíc zvětšovaly odděleně sestavovanými investičními rozpočty. Rozpočty předpokládaly nepatrné přebytky, jediný větší byl zaznamenán v roce 1926. Investiční rozpočty v letech 1921-1925 byly silně nadhodnoceny, takže se z předpokládaných výdajů nevyčerpala ani polovina. Na příjmové části rozpočtu se rozhodujícím způsobem podílely dávky, poplatky a daně. Dle Doležalové (2007, s. 100) se státní rozpočet formálně dělil na finanční zákon, který byl plánem příjmů a výdajů v předem stanoveném časovém období, členěným do několika článků a rozpočet v užším smyslu slova byl detailním plánem příjmů a výdajů státu, členěným do kapitol, paragrafů a titulů.

V roce 1927 začala rozpočtová vývojová etapa, která dle Beličkové (2010, s. 44), trvala s určitými modifikacemi do roku 1938. Je charakteristická radikální přestavbou rozpočtové struktury. Dosavadní rozpočtové systematické chybělo jakékoli uspořádání podle nějakých zásadních kritérií. Kapitoly a jejich další členění byly upořádány náhodně. Základem reformy rozpočtové struktury bylo rozdělení rozpočtu na čtyři, organicky spolu související skupiny: vlastní státní správa, správa státních podniků, podíl samosprávných svazků na státních daních, dávkách a poplatcích a správa státního dluhu.

Lacina (2000, s. 205) ve své knize popisuje Englišovu daňovou reformu z roku 1927, která vytvořila vcelku příznivé podmínky pro hospodářský růst, než však stačila zakotvit v ekonomickém systému země, přišla hospodářská krize. Pod jejím tlakem došlo opět k nesystematickému vypisování nových daní a zvyšování starých, aby v rozpočtu byly vyrovnány výpadky příjmů. Doležalová (2007, s. 148) se zmiňuje o Karlu Englišovi v souvislosti s jeho dvěma významnými zásahy do dějin československé fiskální politiky. V roce 1926, kdy byl poprvé přijat zákonem státní rozpočet rozdělený do čtyř skupin, který se používal až do konce druhé světové války, a dále unifikací (sjednocení) daňové soustavy z roku 1927, jejímž výsledkem byl však Engliš, podle vlastních slov, zklamán. Československá daňová soustava z roku 1929 je uvedena v příloha č. 1. Průcha uvádí (2004, s. 315), že krize se nevyhnula ani státním financím. V roce 1931 se schodek státního rozpočtu prohloubil. Reakcí vlády na tuto situaci bylo stlačování příjmové i výdajové části rozpočtu až do roku 1934 na úroveň přibližně o 26 % nižší proti uzávěrce z roku 1929. Rozpočty byly pravidelně sestavované jako vyrovnané, ale s výjimkou nepatrného přebytku v roce 1937, stejně pravidelně končily deficitem.

Jak uvádí Boettke (2011, s. 21), velká hospodářská krize přispěla k tomu, že se zvýšila popularita keynesiánské ekonomie. V očích keynesiánských ekonomů, dle Brčáka a kolektivu (2012, s. 38), největším zlem v ekonomice je nezaměstnanost. Z těchto důvodů vidí keynesiánská politika východisko ve fiskální politice, kterou je státní rozpočtová stimulace agregátní poptávky v dobách deprese a krytí jejího schodku v době konjunktury (příznivý vývoj). Tedy stát v období krize, kdy ekonomika stagnuje, vydá množství veřejných zakázek, čímž poskytne práci firmám i lidem, např. stavba silnic. Tak vzniklý schodek rozpočtu stát pokryje z daní v době, než zmírněná krize přejde.

3.1.2 Hospodářský vývoj za druhé světové války

Druhá světová válka nebyla jen konfliktem velikých armád, ale i střetnutím gigantických ekonomických potenciálů. Vojenské výdaje velmocí státních rozpočtů, které jen z části vyjadřují finanční zatížení zemí, dosáhly za dobu jejich účasti ve válce velkých finančních částek (Průcha a kolektiv, 2004, s. 419). V Mnichově se 29. září 1938 sešli představitelé Německa, Itálie, Velké Británie a Francie, zástupci československé delegace nebyli k jednání přizváni. Výsledkem byla tzv. mnichovská dohoda, na jejímž základě se ČSR musela vzdát sporných pohraničních území. Československo ztratilo zhruba třetinu svého území ve prospěch Německa, Maďarska a Polska (Bilík a kolektiv, 2013, s. 47). Vzápětí bylo pak Československo zcela rozbito a začleněno do systému válečného hospodaření nacistického Německa (Dědek a kolektiv, 1997, s. 18).

Rychlík a Penčev (2013, s. 443) poukazují na to, že Mnichovská dohoda znamenala pro Československo skutečnou katastrofu, stát přišel o rozsáhlá území. Ta sice vcelku nepochybně byla osídlena převážně německým obyvatelstvem, ale také zde současně žilo nejméně půl milionů Čechů. Bilík a kolektiv (2013, s. 64) tvrdí, že Mnichovské události přinesly výrazný zásah do ekonomického potenciálu země. Nově vzniklý státní útvar se ocitl pod silným hospodářským tlakem ze strany nacistického Německa. Po vytvoření Protektorátu Čechy a Morava získalo nacistické Německo významný ekonomický potenciál, spočívající v průmyslové a zemědělské oblasti. Rozpad Československa znemožnil novým směrům hospodářské politiky z 30. let na Slovensku, aby uskutečnily svoje programové cíle. Zároveň se tím zamezilo ověření reálnosti předpokládaných plánů na půdě ČSR. Vládní hospodářské kruhy autonomního Slovenska formulovaly hlavní principy svého ekonomického programu na podzim roku 1938. Slovensku bylo doporučeno získat investiční prostředky mobilizací vlastních kapitálových zdrojů, hlavně z finančních rezerv peněžních ústavů a vypisováním státních půjček. Vláda počítala i s příjmy ze státních podniků, které plánovala převzít do svých rukou (Němeček a kolektiv 2010, s. 396,397). Slovenská republika, podobně jak Protektorát Čechy a Morava, byla začleněná do mezinárodního systému vojenského hospodářství v rámci budování velkoprostorové ekonomiky nacistického Německa (Kubů, Soukup, Šouša, 2015, s. 391).

3.1.3 Československo po druhé světové válce

Při obnovení ČSR v roce 1945, jak uvádí Beličková (2010, s. 46,47), se obnovila i naše republika jako unitární stát, a proto se objevil i unitární státní rozpočet. Rozpočtové hospodaření v roce 1945 skončilo deficitem v sumě 12 mld. Kčs ve staré měně. První státní rozpočet po osvobození, byl schválen v březnu 1946. Jeho struktura navazovala na státní rozpočet z předmnichovské Československé republiky. Podobná struktura se zachovala i v případě dalších rozpočtů, až do roku 1948. Podle této struktury státní rozpočet tvořily tři části, vlastní státní správa, správa státních podniků, správa státního dluhu. V tomto období byl státní dluh vysoký. Zahrnoval nesplacenou část převzatého dluhu z Rakouska-Uherska při vzniku ČSR, státní dluh z předmnichovské republiky, jak i státní dluh z období okupace. V letech 1945-1949 se státní dluh zvýšil o 37,2 mld. Kčs. Celkově v roce 1949 dosahoval výše 124,2 mld. Kčs.

Rychlík (2015, s. 200) poukazuje na to, že v hospodářské struktuře Slovenska došlo k velkým změnám. Předmětem sporů historiků, i politizujících ekonomů, je již od 60. let otázka, do jaké míry byl hospodářský vzestup Slovenska financován z vlastních zdrojů a do jaké míry ze zdrojů celostátních, jak se na něm tedy podílely i české země. Stát tvoří vždy hospodářskou jednotku se společným rozpočtem, do kterého všichni daňoví poplatníci přispívají, a z kterého se pak hradí potřebné výdaje. V rámci jednoho státu je naprosto nevyhnutelné přerozdělování a je vyloučeno, aby každá z částí státu žila jen z vlastních rozpočtových příjmů, jak to bylo často v případě česko-slovenském navrhováno. Samostatné rozpočty společný stát vylučují a znamenají státy minimálně dva. Československé hospodářství, podle Kaplana (2000, s. 236), vstupovalo v roce 1961 do krize, jejímž obecným znakem byla stagnace a pokles tvorby užitého národního důchodu. V roce 1961 zaznamenal pokles vzhledem k roku předešlému, další rok dosáhl úrovně roku 1960, ale hned na to následoval pokles, teprve v roce 1965 národní důchod překročil úroveň roku 1960. Za těmito souhrnnými údaji se skrývaly příčiny i důsledky hospodářské krize.

Prostřednictvím státního rozpočtu, jak uvádí Beličková (2010, s. 48), se centralizovala značná část národního důchodu a přerozdělovaly se finanční zdroje v celém národním hospodářství. Při rozšiřování úloh státního rozpočtu bylo snahou zdokonalovat

metody centralizace a redistribuce finančních zdrojů prostřednictvím něj tak, aby se mohl více používat na aktivní ovlivňování reprodukčního procesu. Státní rozpočet a jeho soustava se postupně změnily při federálním uspořádání našeho státu v roce 1969, přičemž federativní uspořádání existovalo jen do roku 1970 a pak zaniklo. Místo unitárního se začaly sestavovat tři státní rozpočty: federální, české republiky a slovenské republiky.

3.1.4 Ekonomická reforma Československa

Ve druhé polovině 60. let došlo k formulaci ekonomické reformy, která je spojena se jménem Oty Šika (Bilík a kolektiv, 2013, s. 94). Reforma je známá i pod jeho jménem jako reforma Šikova, byl jejím výrazným představitelem a bojovníkem za její důslednou realizaci. Byla však i dílem širokého kolektivu, zejména z řad pracovníků Ekonomického ústavu ČSAV. Byla to právě ekonomika, již fakticky reformní procesy té doby začaly (Vondrová, 2010, s. 7). Rychlík a Penčev (2013, s. 548,549) tvrdí, že Šikova reforma byla uskutečněna jen částečně, jen na zkoušku v určitých odvětvích. Zvýšila se produktivita práce, což umožnilo zavést např. volné soboty, současně ale stoupl tlak pracovníků na růst mezd a objevila se tendence podniků zbavovat se přebytečných lidí a nahrazovat je moderními stroji.

Kaplan (2000, s. 243) uvádí, že v druhé polovině roku 1963 vypracovaly příslušné instituce rozboru stavu ekonomiky. Operace měly přispět k obnově ekonomické rovnováhy, a to poklesu průmyslové výroby, investic a růstu národního důchodu, měly však opačný účinek. Těmto změnám neodpovídala úprava příjmů obyvatel, proto napětí na trhu mezi zdroji, potřebami zesílilo a také pasivní obchodní bilance a zadluženost vůči vyspělým kapitalistickým státům narůstala. Kostka uvádí (2005, s. 75), že v roce 1963 byla ustanovena, pod vedením O. Šika, vládní komise s úkolem vypracovat „zdokonalenou soustavu plánovitého řízení národního hospodářství“.

Dle Kaplana (2000, s. 250) se jako problém vynořily strukturální změny ekonomiky. V příštím pětiletí se počítalo pouze se změnami uvnitř odvětví, tedy mikroekonomickými, teprve v následujícím období se strukturální přestavbou celé ekonomiky, tedy změnami makroekonomickými. Bylo doporučeno urychlit ty druhé a začít s nimi hned. V nové

soustavě řízení se, jak uvádí Vondrová (2010, s. 7), změnil počet direktivních ukazatelů plánu a tím se výrazně rozšířila volnost ekonomického rozhodování v podnicích. Byly přijaty obecně platné podmínky pro samostatné hospodaření podniků, jejichž základem bylo stanovení systému sazeb odvodů z hrubého důchodu do státního rozpočtu. Odvody však nebyly jednotné, ale diferencované. Bilík a kolektiv (2013, s. 117) uvádí, že se československá ekonomika opětovně navrátila k centrálně direktivnímu hospodářskému systému, což z dlouhodobější perspektivy znemožnilo realizovat potřebné ekonomické reformy.

3.2 Vznik Slovenské republiky

Počátkem roku 2016 uplynulo 23 let od rozdělení Československa a vzniku samostatné Slovenské a České republiky. Jak uvádí Mráček, Wawrosz (2013, s. 7), oba nové státy vstupovaly do éry své samostatnosti s rozdílnou ekonomickou úrovní, odlišnými ekonomickými problémy, s různými očekáváními ohledně svého postavení ve světové a evropské ekonomice a s rozdílnými ambicemi v evropském integračním procesu.

3.2.1 Ekonomická transformace v 90. letech

Šulc (1998, s. 71) uvádí, že o rozchodu s centrálně plánovanou ekonomikou a přechodu k peněžnímu tržnímu mechanismu se rychle vytvořil souhlas většiny ekonomů. Základním problémem bylo, jakým způsobem se dostat k cíli a jakou zvolit strategii přechodu. Talábová (2003, s. 28) tvrdí, že adekvátním synonymem systémové změny hospodářství se stal pojem transformace. Podstatnými charakteristikami byly rychlost, razantnost, konzistentnost a jasná strukturovanost. Hlavními opatřeními se staly: cenová liberalizace, zrušení monopolu zahraničního obchodu, vnitřní směnitelnost koruny a privatizace. Opatření měla být realizována v režimu fiskální a monetární restrikce v podmínkách spolupráce vlády s nezávislou centrální bankou.

Bilík a kolektiv (2013, s. 137) tvrdí, že transformace ekonomiky v 90. letech znamenala obtížný přechod od centrálně plánované ekonomiky k ekonomice tržní. Na jedné straně na počátku 90. let disponovalo jistými ekonomickými výhodami (např. relativní

ekonomická vyspělost, rovnováha veřejných financí, nízký zahraniční dluh, relativně kvalifikovaná pracovní síla). Na straně druhé, ekonomickou transformaci komplikovala absolutní převaha státního a družstevního sektoru, struktura ekonomiky s převahou těžkého průmyslu, včetně příslušné ekologické zátěže a neefektivní produkce. Rychlík (2012, s. 144) uvádí, že gradualistická reforma (názor o vhodnosti postupné reformy), předpokládala postupné budování soukromého sektoru a radikální vycházela z urychlené a masové privatizace cestou restitucí, přímých prodejů a kuponovou metodou.

Vítězná koncepce vycházela především z urychlené cenové liberalizace a privatizace. Zatímco v první polovině 90. let, dle Bilíka a kolektivu (2013, s. 137), slovenská ekonomika zaznamenala růst, pak v její druhé polovině upadla do recese. Svoji roli sehrávaly rostoucí sociální problémy i zřetelně se projevující neochota společnosti, jako celku, nadále nést na svých bedrech negativní důsledky transformace v konfrontaci s četnými privatizačními skandály. Munzi a Slaný (2015, s. 113) uvádí, že hromadná privatizace probíhala ve dvou vlnách, v malé a velké. V malé byly nabízeny provozovny maloobchodu a služeb, které odpovídaly živnostenskému podnikání. Do velké privatizace byla zahrnuta část velkých podniků a byla provedena, již zmíněnou, kuponovou metodou.

3.2.2 Ekonomika Slovenské republiky po roce 1993

Kováč (2007, s. 327) uvádí, že nový samostatný stát ve středu Evropy nezačal svoji existenci v nejpriznivějších podmínkách. Problémy se objevily hned po rozdělení federace, ve špatném stavu bylo hospodářství, hrozily sociální konflikty, byla vysoká nezaměstnanost. Rozdělení způsobilo v první fázi slovenské ekonomice určité těžkosti, další souvisely s přijatou zásadou liberalizace cen, s restriktivní finanční politikou a s vysokým daňovým zatížením malých a středních podnikatelů, čímž se nedostatečně rozvíjel sektor soukromého podnikání. V zemi byl celkově nedostatek finančních prostředků. Hájek a Králik (2012, s. 262) tvrdí, že státní dluh SR vznikl především z rozdělení dluhů, které vyplývaly z dohod o dělení majetku České a Slovenské federativní republiky. V následujících letech státní dluh nadále rostl. Výchozí situace SR byla v roce 1993 ztížená, protože většina makroekonomických ukazatelů poukazovala na recesi hospodářství. Rychlík (2012, s. 394) poukazuje na to, že k vypořádání federálního majetku došlo v zásadě na sklonku existence

Československa, ale některé otázky se do 31. prosince 1993 uzavřít nepodařilo. Šlo především o státní akciové společnosti, kde měl být státní podíl rozdělen mezi obě republiky, což ale také znamenalo převzetí případné alikvotní (podílové) části závazků. Bylo také třeba vypořádat majetek někdejší Státní banky československé. Česká republika požadovala od Slovenska úhradu dluhu ve výši 24,7 mld. Částka byla z hlediska výše státních rozpočtů obou republik a objemu rozděleného majetku federace poměrně malá.

Po vypuknutí finanční a hospodářské krize v letech 2008-2009, jak uvádí Hájek, Králík (2012, s. 265), Slovensko realizovalo hlavně v roce 2010 expanzivní fiskální a měnovou politiku na oživení ekonomiky. Muselo přistoupit na konsolidaci (ustálení) veřejných financí, ve které se podařilo snížit schodek veřejných financí. K růstu ekonomiky největší mírou přispěl zahraniční obchod. Slovenská ekonomika, dle Morvaye (2015, s. 5), prošla v uplynulém období dvěma krizemi. Jednou hlubokou, v roce 2009 a druhou mělkou, v letech 2012 - 2013. V roce 2014 byl zaznamenán souběžný příznivý vývoj několika podstatných parametrů výkonu a stability. V slovenské ekonomice došlo ke zrychlení růstu, a současně se objevilo několik jevů, které jsou tak trochu "nové" či "jiné", ve srovnání s dosavadním vývojem. Zaměstnanost lépe reagovala na makroekonomický vývoj, cenová hladina nerostla, růst ekonomiky nebyl tažen exportéry, ale vnitřním trhem, fiskální politika po letech přestala tlumit ekonomiku.

Štědroň a kolektiv (2013, s. 185) uvádí, že Slovensko uskutečnilo velmi významné ekonomické reformy daňového systému, zdravotnictví, důchodového a sociálního systému, díky kterým se stalo zemí, kterou vyhledávali investoři, což se promítlo na hospodářském růstu. Slovenská republika splnila Maastrichtská kritéria a od 1. ledna 2009 zavedla společnou evropskou měnu euro. V průběhu posledních let, dle Gregová (2015, s. 85), prošla slovenská ekonomika mnoha významnými změnami. Šlo především o přechod z centrální plánované na tržní ekonomiku, realizaci základních reforem, ale i vstup Slovenské republiky do Evropské unie a přijetí jednotné evropské měny. Všechny tyto změny přispěly k značnému ekonomickému růstu a zvýšení konkurenceschopnosti krajiny. Slovenská republika patřila v posledních letech mezi nejdynamičtější se rozvíjející ekonomiky Evropy. Palko (2011, s. 89) uvádí, že Slovensko v období let 2004-2008 naplňovalo rozpočtové cíle.

V roce 2007 dosáhl deficit veřejných financí pod úroveň 3 % HDP, tedy pod maastrichtské fiskální kritérium. Díky tomuto výsledku se Slovensko mohlo stát členem eurozóny.

3.3 Státní pokladna Slovenské republiky

Státní pokladna vznikla 1. ledna 2003 jako rozpočtová organizace, zřízená zákonem č. 291/2002 Z. z. o Státní pokladně, jak uvádí Beličková (2010, s. 99), a je napojená na státní rozpočet prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstva financí Slovenské republiky se sídlem v Bratislavě. Je součástí komplexního finančního managementu veřejných financí. Podporuje cíle fiskální politiky prostřednictvím finančního plánování, řízení dluhu a likvidity, čímž přispívá k udržení vývoje příjmů a výdajů veřejného rozpočtu v rámci cílů a záměrů stanovených fiskální politikou státu. Medved', Nemeč (2011, s. 488) uvádí, že se podílí na řízení dluhu státu a finančních trzích ze střednědobého časového hlediska.

Svojí činností přispívá, dle Beličkové (2010, s. 99), ke zkvalitnění monitorování plnění úkolů fiskální politiky. Státní pokladna poskytuje komplexní a včasné údaje pro potřeby zastavení státního rozpočtu a na účely průběžného sledování a vyhodnocení jeho plnění. Plnění státního rozpočtu, jak uvádí Lukáčik (2013, s. 104), představuje plnění jeho příjmů, které musí být včasné a správné. Plnění rozpočtu představuje i realizace výdajů, tzn. financování úkolů a cílů definovaných v státním rozpočtu. Také prezentuje náročný ekonomický proces, jehož správné plnění je podmíněné plněním úkolů jednotlivých členů procesu. Státní pokladna poskytuje informace o plnění příjmů a výdajů státního rozpočtu, jejím prostřednictvím se zabezpečuje centralizace příjmů státního rozpočtu a také realizace výdajů a denní likvidity státního rozpočtu. Jde o schopnost uhradit platby ve stanovených výškách a určených termínech.

Státní pokladna je především systémem efektivního řízení veřejných financí, jak tvrdí Beličková (2010, s. 103,104), a od jejího vzniku se významně podařilo snížit výdaje státního rozpočtu na obsluhu státního dluhu. Výdaje na obsluhu státního dluhu ovlivňují dluh veřejné správy. Jejich optimalizace je tedy významným faktorem při plnění maastrichtských kritérií. Státní pokladna tak vznikla i jako podpora integračního úsilí Slovenska. Medved', Nemeč a kolektiv (2011, s. 487, 488) tvrdí, že reálné začlenění Státní pokladny do řízení veřejných

financí SR nastalo v souvislosti s přestupovými a integračními procesy do EÚ, potřebou aproximace (přiblížení) a harmonizace legislativně-právní základny členských zemí EÚ.

3.4 Státní rozpočet Slovenské republiky

Finanční literatura je z hlediska definování státního rozpočtu a rozpočtové politiky rozsáhlá, dle Beličkové (2010, s. 30,31) se problematika související s touto nejpodstatnější kategorií veřejných financí mění. Je možné do určité míry analyzovat praktickou aplikaci teoretických poznatků, kterou se zabývá rozpočtová politika. Gregová (2015, s. 230) uvádí, že mezi stáním rozpočtem a fiskální politikou je úzký vztah, ale ekonomická teorie rozlišuje politiku rozpočtovou a fiskální. Rozpočtová politika se jako ekonomická kategorie začala používat v souvislosti se vznikem státního rozpočtu. Využívá státní rozpočet v souvislosti s jeho alokační a rozdělovací funkcí. Vykonavatelem rozpočtové politiky je především ministerstvo financí zodpovědné za přípravu daného dokumentu. Fiskální politika, podle Tancošová (2013, s. 230,231), zdůrazňuje stabilizační funkci a vyjadřuje aktivní vnímání veřejných financí a možnost ovlivňovat reálně makroekonomické proměnné a tím i makroekonomickou rovnováhu. Hlavním nástrojem je státní rozpočet. Jedním z rozdílů je i pohled na schodek státního rozpočtu. Při rozpočtové politice je konečným cílem vyrovnaný státní rozpočet, zatímco při fiskální, je to jeden z možných cílů.

Dle Hájka, Králíka (2012, s. 184,185) státní rozpočet odráží ekonomické vztahy související s tvorbou a využíváním peněžních důchodů státu. Jde o celkovou bilanci předpokládaných příjmů a výdajů státu za jeden kalendářní rok. Beličková (2010, s. 121) uvádí, že je základní složkou veřejného rozpočtu. Jako základní ekonomický nástroj finanční politiky státu zabezpečuje rozdělení jeho prostředků. Řídí se jím rozpočtové hospodaření Slovenské republiky v příslušném rozpočtovém roku, který je shodný s kalendářním. Je zahrnován do státních financí, dle Lukáčika (2013, s. 98), a je jednou z částí financí veřejných, které slouží k zabezpečování úkolů veřejného sektoru, na rozdíl od soukromých financí, které zabezpečují podnikatelskou činnost. Státní rozpočet můžeme nazvat centralizovaným fondem peněžních prostředků využívaných státními orgány. V ekonomice každého státu je státní rozpočet velmi významným instrumentem, můžeme ho charakterizovat jako finanční bilanci ekonomiky.

Jak uvádí Medved', Nemeč a kolektiv (2011, s. 303), jde o komplexní dokument o příjmech a výdajích státu s omezenou platností, v současnosti roční závazný rozpočet a tříroční výhled, schvalovaný parlamentem (Národní radou SR). Z pohledu obsahu je centralizovaným peněžním fondem na území daného státu, zveřejňovaný formou zákona. Plní funkce peněžního fondu, bilance, finančního plánu a je také nástrojem veřejné politiky. Státní rozpočet sestavuje Ministerstvo financí, jak uvádí Hájek, Králík (2012, s. 185), které předloží vládě návrh a ta ho po projednání předkládá Národní radě SR. Na základě ústavy jej schvaluje slovenský Parlament, kontroluje jeho plnění a také schvaluje státní závěrečný účet. Schválením v Parlamentu dostává slovenský státní rozpočet povahu rozpočtového zákona. Beličková, (2010, s. 123) tvrdí, že se Zákonem o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok schvaluje, limit výdajů, výška příjmů, maximální výška rozpočtového schodku či minimální výška rozpočtového přebytku.

Jinou podobou rozpočtu, podle Medved', Nemeč a kolektiv (2011, s. 303), je programově výkonový rozpočet, který spojuje priority vlády s rozpočtovými výdaji. Ukazuje, které pomáhají zvýšit efektivnost, a zdůrazňuje účel, na který se prostředky použijí. Ve Slovenské republice je na úrovni veřejných rozpočtů v plném rozsahu zavedené programově výkonové rozpočtování. V souladu s jeho podstatou by se měl klást důraz na věcnou stránku plnění úloh kapitol. To znamená, na informace o záměrech a cílech programů, které formulovali správci rozpočtových kapitol jako základ pro financování ze státního rozpočtu. Důležitou součástí programů by měly být měřitelné ukazatele, které slouží pro monitorování a hodnocení plnění stanovených cílů. V podmínkách Slovenska, po poměrně úspěšném startu, se postupně programově výkonné rozpočtování stalo spíše byrokratickou úlohou, než nástrojem na zvýšení efektivnosti veřejných financí.

3.4.1 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba, jak tvrdí Štofková (2012, s. 83), je jedním z klíčových předpisů v oblasti rozpočtování a účetnictví rozpočtů. Určitý standart pro členění příjmů a výdajů veřejného sektoru tak, aby podávala objektivní a transparentní informace o hospodaření s veřejnými prostředky v příslušné rozpočtové organizaci, obci, jako i ve státu. Rozpočtová skladba dává odpověď na otázku, jaké příjmy byly do veřejného rozpočtu přijaté (daně, poplatky, z poskytovaných služeb, prodeje, pronájmu) a naopak jaké potřeby rozpočet uspokojil (platby za zboží, transfery).

Jde o systematické, jednotné, přehledné a závazné třídění příjmů, jak uvádí Medved', Nemeč a kolektiv (2011, s. 317,318), a výdajů na jednotlivých úrovních rozpočtu dle zvolených hledisek. Představuje mimořádně významný prvek rozpočtového procesu, protože umožňuje agregaci (spojování), porovnávání jednotlivých hodnot obsažených v rozpočtech. Přístupy k rozpočtové klasifikaci se vyvíjí, čehož dokladem je změna v Slovenské republice, kde se začala používat klasifikace veřejných výdajů podle funkcí vlády, jako krok k přizpůsobení se mezinárodním standardům. Rozpočtová členění v Slovenské republice v současnosti pracuje s více hledisky třídění.

Jak uvádí Radvanský (2008, s. 4/16), rozpočtují se podle jednotlivých kapitol (resortů), přičemž jejich maximální výška je ohraničena očekávanými příjmy a navrhovaným deficitem. Běžné tvoří převážnou část výdajů státního rozpočtu a zároveň veřejné správy. Kapitálové jsou použité na dlouhodobé investice a změna jejich vývoje dlouhodobě koreluje se změnou vývoje tvorby hrubého fixního kapitálu. Dle Beličkové (2010, s. 127), kapitolu tvoří rozpočet každého ministerstva, kanceláře Národní rady a prezidenta SR, Úřadů vlády, Ústavního a Nejvyššího soudu, Generální prokuratury, Slovenské akademie věd, Nejvyššího kontrolního úřadu, úřadů orgánů státní správy, které jsou napojené na rozpočet příslušného ministerstva, Slovenské informační služby, Všeobecné pokladniční správy. Organizační uspořádání kapitol je uvedené v organizační kategorizaci rozpočtové klasifikace.

Druhá kategorizace rozpočtové skladby, jak uvádí Štofková (2012, s. 84), platí pro výdaje, příjmy, financující operace a stanovuje následujících osm tříd: daňové a nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, přijaté dotace, běžné a kapitálové výdaje, ostatní výdaje a financování. Tyto uvedené třídy se dále člení na seskupení položek, které se klasifikují na podseskupení a podseskupení ještě na položky. Skupiny se kategorizují na oddíly, pododdíly a ty se řídí paragrafy, jako nejnižšími jednotkami funkčního členění.

3.4.2 Struktura státního rozpočtu

Podle Radvanského (2008, s. 2/16), státní rozpočet jako hlavní nástroj fiskální politiky státu v sobě zahrnuje převážnou část plánovaných veřejných výdajů, tvoří ho příjmová a výdajová část. Odhady příjmů a výdajů a jejich přerozdělování jsou každoročně schvalované v zákoně. Skutečný stav se následně vykazuje v státním závěrečném účtu. Rozdíl příjmů a výdajů tvoří deficit, který se započítává do dluhu veřejné správy. Příjmy SR jsou tvořené třemi hlavními zdroji, příjmy daňové, nedaňové, granty a transfery, které v současnosti tvoří hlavně příjmy z rozpočtu EU. Objemově nejvýznamnější jsou daňové příjmy. Skutečný stav realizovaných příjmů a výdajů státního rozpočtu, jak uvádí Lukáčik (2013, s. 104,105), zachytává státní závěrečný účet. Vláda v průběhu prvního čtvrtroku následujícího kalendářního roku vyhodnocuje výsledky hospodaření v předcházejícím roku. Porovnává dosažené příjmy a výdaje s plánovanými a analyzuje rozdíly mezi plánovanými a skutečnými hodnotami. Závěrečný účet se předkládá parlamentu na schválení. Státní závěrečný účet je důležitý, protože ukazuje, jak vláda v uplynulém rozpočtovém období skutečně hospodařila (Jurečka, 2010, s. 189).

Štofková (2012, s. 82) uvádí, že státní rozpočet tvoří zejména příjmy v členění podle kapitol, výdaje na vykonávání aktivit nevyhnutelných k plnění záměrů a cílů programů vlády v členění podle kapitol, přebytek nebo schodek pokud příjmy a výdaje jsou nevyrovnané. Každý stát má své výdaje, jak tvrdí Jurečka (2010, s. 188,189), které musí v podmínkách tržní ekonomiky hradit penězi. Jednak jde o výdaje spojené se státní správou, sociálním zabezpečením, zdravotnictvím, školstvím, kulturou, obranou země, v oblasti ekonomiky např. financováním některých klíčových investic. K zabezpečení výše uvedených výdajů

potřebuje stát příjmy, které získává od firem, domácností formou daní, ale také v podobě různých poplatků.

3.4.3 Příjmy státního rozpočtu

Příjmy státního rozpočtu, jak uvádí Beličková (2010, s. 122), jsou specifikované v zákoně o rozpočtových pravidlech s výjimkou příjmů, které jsou zvláštním zákonem ustanovené jako příjmy rozpočtů obcí, vyšších územních celků, státní fondy anebo zvláštních právnických osob. Prioritu mezi příjmy si zachovávají daně a poplatky. V příjmech jsou promítnuté rozpočtové vztahy vyplývající ze vstupu Slovenské republiky do EU. Rozpočtové příjmy podle Brčáka a kolektivu (2012, s. 103) lze dělit na nenávratné (daňové a nedaňové) a návratné, které zahrnují emise dluhopisů a bankovní úvěry. Nenávratné charakterizuje Medved', Nemeč a kolektiv (2011, s. 167, 168) jako příjmy plynoucí do veřejných rozpočtů, hlavně od občanů a firem. Tvoří je tedy především daně, uživatelské poplatky za veřejné statky, správní poplatky, příjmy z prodeje a pronájmu státního majetku a z majetku územních samospráv. Návratné představují zdroje veřejných rozpočtů, které se poskytovatelům v budoucnu musí vrátit. Jde o různé úvěry, půjčky, emise státních pokladničních poukázek, státní a komunální dluhopisy, půjčky.

Dle Tancošové (2013, s. 231), příjmy zahrnují položky, které se člení na celkové příjmy a dotace. Celkové jsou tvořeny běžnými a kapitálními příjmy, kde hlavním zdrojem běžných jsou daňové a nedaňové. Medved', Nemeč a kolektiv (2011, s. 168) charakterizují běžné tím, že se každoročně opakují a slouží proto na financování běžných potřeb. Tvoří je především nenávratné příjmy a z nich jsou to hlavně daně. Z návratných například krátkodobé úvěry, půjčky, státní pokladniční poukázky. Kapitálové jsou jednorázové a neopakující se nedaňové příjmy, např. státní a komunální majetek, střednědobé a dlouhodobé investiční úvěry.

Hájek, Králík (2012 s. 188) uvádí, že příjmy jsou hlavně z daní právnických a fyzických osob, které je odvádějí jako povinné platby ve stanovené výšce a lhůtě. Podle Tancošové (2013, s. 237) jsou hlavními příjmy daně a sociální pojištění. Daň je povinná platba, které jednotlivé subjekty odvádějí do státního rozpočtu ve stanovené výšce a lhůtě.

Dle Kissové (2014, s. 24) jsou příjmy státu ve formě daní důležitým nástrojem pro pokrytí deficitu veřejných financí. Vlády jednotlivých zemí se snaží zajistit účinný výběr daní, k čemuž využívají mnoho změn v daňové legislativě, resp. přísnější daňové kontroly. Tomuto trendu se přizpůsobuje i Slovensko, které se svými změnami v daňovém systému snaží o lepší výběr daní a intenzivnější boj proti daňovým podvodům. Příjmy dále, Medved', Němec a kolektiv (2011, s. 168), člení na plánovité a neplánovité (náhodné), obligatorní (povinnost daná zákonem) a fakultativní (rozhodnutí je na příslušném orgánu veřejné správy), pravidelné (pravidelný, stálý a trvalý zdroj financování výdajů), nepravidelné představující jednorázové mimořádné příjmy. Z hlediska dosahu na příjmy přímé a nepřímé a z hlediska působnosti na příjmy s celostátní (většina daní) a místní (místní poplatky).

3.4.4 Výdaje státního rozpočtu

Rozpočtové výdaje, dle Brčáka a kolektivu (2012, s. 103, 104), jsou členěny na transferové platby domácnostem, podnikům, organizacím a na vládní nákupy, kam patří běžné investiční výdaje na školství a zdravotnictví. Existuje více druhů členění, ale důležité je na výdaje státního rozpočtu mandatorní a nemandatorní. Mandatorní jsou takové, které je stát povinen realizovat ze zákona nebo na základě jiných právních norem a smluvních závazků, jako např. sociální a nemocenské dávky, starobní důchody, příspěvky na penzijní pojištění. Kvazimandatorní vyplývají z nepřímé povinnosti státu je vyplácet např. mzdy pracovníků rozpočtových organizací, na aktivní politiku nezaměstnanosti. Z rozpočtu, ale také plynou prostředky na hrazení úroků z veřejného dluhu.

Výdaje státního rozpočtu, dle Tancošové (2013, s. 232), tvoří celkové výdaje a čisté půjčky, kdy celkové se dále člení na kapitálové a běžné. Hájek, Králik (2012 s. 188) uvádí, že představují transferové platby a výdaje na nákup zboží a služeb. Transferem se rozumí jednostranný výdaj ze státního rozpočtu, za který státní orgány nedostanou od příjemce žádnou protihodnotu (například se jedná o podporu v nezaměstnanosti, starobní invalidní důchody). Hlavním zdrojem výdajů jsou daně. Dle Beličkové (2010, s. 122) jde o výdaje na činnost státních rozpočtových organizací, příspěvky státním příspěvkovým organizacím a ostatní ustanovené zákonem o státním rozpočtu. Jde o prostředky určené na spolufinancování programů SR, EU a prostředky umožňující poskytnout mezinárodní

pomoc méně vyspělým zemím. Jde také o finance na krytí státních objednávek, na náhradu újmů způsobené státem, úroky a poplatky spojené se správou schodku státního rozpočtu a státního dluhu.

Ochrana (2010, s. 88) uvádí tři základní způsoby členění výdajů rozpočtu. Prvním z nich je podle kapitol, kde každá kapitola se potom podrobněji člení na ukazatele příjmů a výdajů. Druhým způsobem je členění výdajů podle jednotlivých odvětví (zemědělství a lesní hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politika nezaměstnanosti, bezpečnost, ochrana, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství). Třetí je klasifikace ekonomická, která je rozděluje podle jednotlivých transakcí (běžné, kapitálové), kterými vláda realizuje cíle vládních politik. Proporce mezi těmito výdaji poskytuje informace, nakolik strategicky uvažuje vláda o budoucím vývoji společnosti.

Dle Beličkové (2010, s. 126) se výdaje státního rozpočtu rozpočtují a poskytují formou běžných a kapitálových výdajů. Jejich věcné vymezení obsahuje ekonomická klasifikace výdajů. Kapitálové je možné použít až do jejich vyčerpání na určitý účel i následujících rozpočtových rocích. Prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na financování společných programů Slovenské republiky a Evropské unie je možné také použít do jejich vyčerpání na určený účel i v následujícím roce. Běžné výdaje s výjimkou mezd, platů, služebních příjmů a ostatních osobních vyrovnání, které byly poskytnuté právnické či fyzické osobě příslušným správcem kapitoly jako běžný transfer po 1. říjnu rozpočtového roku, a které nebylo možné použít do konce roku příslušného rozpočtového, lze použít do 31. března následujícího roku.

3.5 Daňová soustava Slovenské republiky

Daňová soustava je tvořena daněmi, jak uvádí Schultzová a kolektiv (2010, s. 180), které je možné na území daného státu vybírat. Při zavedení každé daně je nezbytné přihlídnout ke skutečnosti, jaké dopady přináší tato daň do ekonomické, sociální a politické oblasti. Různý historický vývoj, kultura, zvyklosti a stav ekonomiky jednotlivých států způsobují jejich odlišnosti. Země EU se zavázaly dodržovat evropské směrnice týkající se daní. Struktura ekonomiky a její vývoj mají na daňový systém podstatný vliv. Dubielová,

Kovalčíková, Solík (2013, s. 13,14) tvrdí, že představuje souhrn daní vybíraných v určitém státě a v určitém čase. K faktorům podmiňujícím její strukturu patří velikost státu, členění státu, forma a intenzita zapojení státu do mezinárodních integračních procesů. Daně se člení podle různých kritérií. Z hlediska předmětu zdanění jde o členění na daně majetkové, důchodové a daně ze spotřeby. Podle poplatníka se daně kategorizují na daně fyzických osob a daně právnických osob, z geografického hlediska na celostátní, regionální a místní daně, podle možnosti přesunu daňového zatížení na přímé a nepřímé. Přímá daň se požaduje od osob, které jsou daní zatíženy, nepřímá se vybírá od jiné osoby než té, která nese daňové břemeno.

Podle Sekerky, Brčáka, Kučery (2015, s. 316), platbou daní, které jsou hlavním pramenem příjmů státního rozpočtu, je zkrácena poptávka spotřebitelů. Platbou daní jde pouze o změnu struktury nabídky a poptávky, nikoli o celkovou změnu poměrů mezi nimi. To by bylo správné za předpokladu, že všichni plátcí celý svůj důchod spotřebují na koupi spotřebních statků nebo investic, takže daň by omezovala poptávku z jejich strany o svou plnou výši. Kissová (2014, s. 32) uvádí, že daně jsou důležitým nástrojem v rukou státu, s jehož pomocí lze rychle a efektivně zvýšit příjem do státního rozpočtu. Představují komplexní systém, který má zásadní vliv na ekonomiku i sociální oblast. V rámci vývoje daní je mezníkem rok 2004, kdy byla zavedena daňová reforma. Stát formou legislativních úprav a změn či zpřísněných podmínek se snaží o důslednější výběr a efektivnější kontrolu. Dopady změn jsou celoplošné, dotýkají se tedy všech, i těch poctivých podnikatelů, kteří v tomto případě jsou stejně postihováni jako ti nepoctiví, kvůli kterým jsou uvedeny změny a zpřísněné podmínky zavedené. Od 1. ledna 2004 byla reformou zrušena daň darovací, dědická a v dalším roce daň z převodu nemovitostí. Ve slovenském daňovém systému byla zavedená rovná daň ve výši 19 % pro daň z příjmu fyzických a právnických osob i u daně z přidané hodnoty. Cílem daňové reformy, dle Kassaye (2015, s. 72), bylo v roce 2004 na Slovensku nastolit moderní daňový systém, který by motivoval občany více pracovat a podnikatele více investovat, čímž by se vytvářely i nová pracovní místa. Daňová reforma tak měla přispět k dynamickému a udržitelnému růstu ekonomiky a následně i zlepšení růstu životní úrovně obyvatel. Její koncepce vycházela z principu spravedlnosti, efektivnosti a jednoduchosti.

Do daňové soustavy SR byl 1. ledna 2014, jak uvádí Schultzová a kolektiv (2015, s. 81), zaveden institut daňové licence. Představuje minimální daň z příjmů, která se vztahuje jen na PO (obchodní společnosti založené podle Obchodního zákoníku, družstva, státní podniky, organizační složky zahraniční právnické osoby, stálé provozovny zřízené na území SR) po odpočítání úlevy na dani a zápočtu daně zaplacené v zahraničí. Cílem jejího zavedení bylo zdanění i takových obchodních společností, které se dlouho vyhýbají placení daní. Z údajů daňových přiznání z let 2004-2011 vyplynulo, že až 20 % společností, které existovaly ve sledovaném období, neodvedlo žádnou daň z příjmů PO. Navíc každoročně až 60 % PO neplatí daň z příjmů, typickými sektory na Slovensku vykazující nulovou daň jsou ubytovny, stravovny, obchod s nemovitostmi.

3.5.1 Přímé daně

Jak uvádí Štofková (2012, s. 39), přímé daně jsou historicky první formou daní, jejich vybírání je uskutečňováno bezprostředně od jednotlivých poplatníků, není možné je přenášet na jiné osoby. Z přímých daní mají vysokou míru univerzálnosti daně z příjmu fyzických a právnických osob, u kterých se daňová povinnost váže bezprostředně na poplatníka. Do této kategorie můžeme zařadit i daně, které jsou spojené s vlastnictvím majetku tzv. reálné daně, kde nemá daňová povinnost bezprostřední vazbu na velikost příjmů. Úhrada je požadovaná i v případě, že poplatník žádnými příjmy nedisponuje, jak je to u daně z nemovitostí. Hlavním posláním daní z příjmu je, dle Schultzové a kolektivu (2015, s. 43), zabezpečit tok příjmů do státního rozpočtu a spolupodílet se na zabezpečování peněžních vztahů souvisejících s plněním funkcí státu.

Jak uvádí Gregová (2015, s. 179), zdaňování příjmů je nástrojem jejich přerozdělování. Progresivně nastavená daň z příjmů má vyrovnávací vliv na důchody, ale zároveň i určitý demotivační vliv. Od roku 2004 se slovenská vláda vzdala progresivního zdaňování, na Slovensku se uplatňuje jen jedna sazba daně z příjmů (rovná daň). Vláda dala vyšší prioritu podpoře ekonomické aktivity při svém rozhodnutí, jak zmenšování příjmové diferenciace. To znamená, že tato daň nemá žádný vliv na rozdělení příjmů. Značná část domácností na Slovensku, kterých příjem nepřesahuje hranici tzv. nezdanitelnou část příjmu, daň neplatí.

Daň z příjmu FO je univerzální daň, jak uvádí Dubieková, Kovalčíková, Solík, (2013, s. 20), které podléhají všechny zdanitelné příjmy fyzických osob. Problematika daně z příjmů pro fyzické osoby je upravena zákonem č. 595/2003 Sb. Z. z. o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Nacházejí se v něm části společné na zdanění příjmů právnických i fyzických osob, např. ustanovení o daňových výdajích, ale také druhá část, která se týká pouze zdanění příjmů fyzických osob. Na Slovensku, jak tvrdí Hájek, Králik (2012, s. 193, 194), byla v roce 2012 daň z příjmu FO ve výšce 19 %. Od roku 2013 se firmám zvýšila na 23 % a zaměstnancům s hrubou mzdou nad 3. 310 eur měsíčně se daň zvýšila na 25 %. Vyšší daň se má počítat jen ze sumy nad uvedenou hranici měsíčního příjmu. Rovná daň byla na Slovensku zavedena v roce 2004 a po devítiročním období na Slovensku skončila. Schultzová (2015, s. 73, 74) uvádí, že od vzniku daňové soustavy Slovenské republiky v roce 1993 až do roku 2004 byly příjmy fyzických osob zdaňovány ve velké míře prostřednictvím využívání progresivních sazeb daně, jejichž sazby byly od 20 % do 42 % dle daňového pásma. Základ daně fyzické osoby byl podle její výše rozdělen do daňových pásem, přičemž vyšší základ daně byl po překročení stanovené hranice zdaněn vyšší sazbou daně. Výše základu daně, ze které se daň vyměřovala, jakož i výše sazeb daně se v zdaňovacích obdobích měnila. V následující tabulce č. 1 jsou uvedeny sazby daně FO v roce 2013.

Tabulka 1 Sazby daně z příjmů FO v roce 2013 ve Slovenské republice

Rok	Daňové pásmo	Sazba daně
2013	Nepřesáhne 176,8 - násobek životního minima	19 %
2013	Přesáhne 176,8 - násobek životního minima	25 %

Zdroj: Schultzová (2015, s. 74), vlastní zpracování

Reformou v roce 2004 byla přijata jednotná, rovná sazba daně ve výši 19 % pro všechny druhy zdanitelných příjmů a pro všechny subjekty daně a ve svém důsledku znamenala snížení daňového zatížení pro daňové subjekty (do té doby existovalo progresivní zdanění s pěti různými sazbami daně u příjmů fyzických osob a více než dvaceti různými způsoby zdanění příjmů). Lineární sazba daně z příjmů FO ve výši 19 % se tedy v slovenském daňovém systému využívala v letech 2004-2012. Od roku 2013 se začalo opět uplatňovat progresivní zdaňování FO, jaké se uplatňovalo v letech 1993 až 2004, ale s tím, že sazby daně jsou téměř o polovinu nižší.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob, dle Kissová (2014, s. 27), jsou příjmy ze závislé činnosti, z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu, příjmy z kapitálového majetku a ostatní příjmy. Mezi příjmy nepodléhající uvedené dani patří náhrady, příjmy z dědictví a darovací, úvěry a půjčky, podíly na zisku vyplácené po zdanění obchodní společností nebo družstvem. Mezi osvobozené příjmy patří zejména příjmy z prodeje bytu nebo domu (pokud nebyl zahrnut v obchodním majetku), sociální příjmy a transfery, stipendia kromě doktorských stipendií, přijaté náhrady za škody, úroky a jiné výnosy z vkladů, výnosy ze státních dluhopisů a finanční prostředky plynoucí z grantů. Dle Zajíčkové, Boháče, Večeře (2012, s. 191) jsou příjmy z kapitálového majetku charakteristické, že se většina zdaňuje formou srážkové daně. K těmto příjmům se řadí zejména úroky a jiné výnosy z cenných papírů, z bankovních vkladů, běžných účtů, z penzijního pojištění. Zbývající kapitálové příjmy, jako například úroky a výnosy z úvěrů a půjček, jsou dílčím základem daně.

Součástí přímých daní jsou také daně z příjmů právnických osob. Dle Schultzové a kolektivu (2015, s. 79) je třeba daně z příjmů právnických osob rozlišovat v návaznosti na skutečnost, zda jde o subjekt, který vznikl na účel vykonávání podnikatelské činnosti anebo jde o subjekt nezřízený na podnikání. U subjektu nezaloženému k podnikání se zdaňují jen ty příjmy, kterými dosahuje zisk: příjmy z prodeje majetku (dani podléhá příjem z prodeje, který je vyšší jak pořizovací cena majetku), příjmy z nájemného, z reklam, z členských příspěvků, ze kterých se daň vybírá srážkou. Stejně jako daň z příjmů fyzické osoby, jak uvádí Dubieková, Kovalčíková, Solík (2013, s. 30), je upravená zákonem č. 595/2003 Sb. o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Výhradně daní z příjmů PO se zabývá třetí část zákona. Daň z příjmů právnických osob je přímá důchodová daň, která se platí z příjmů neboli ze zisku právnické osoby. Dle Zajíčkové, Boháče, Večeře (2012, s. 106), jde o příjmy získané z veškeré činnosti právnické osoby i příjmy z nakládání s veškerým majetkem. V následující tabulce je znázorněn vývoj sazeb daně z příjmů právnických osob od roku 1993 do roku 2016.

Tabulka 2 Přehled vývoje sazeb daně z příjmů PO 1993- 2016

Rok	Sazba daně	Snížená sazba daně
1993	45 %	-
1994 - 1999	40 %	20 %
2000-2001	29 %	15 % - 18 %
2002 - 2003	25 %	15 % - 18 %
2004 - 2012	19 %	-
2013	23 %	-
2014 - 2016	22 %	-

Zdroj: Vlastní zpracování, Schultzová a kolektiv (2015, s. 87)

Výše sazby u právnických osob, jak uvádí Schultzová a kolektiv (2015, s. 86), se pohybovala od 45 % až po současných 22 %. V některých obdobích a vymezených případech, daňový systém SR využíval při zdaňování příjmů PO i snížené sazby daně, jejichž cílem bylo zvýšení zaměstnanosti subjektů se zdravotním postižením. Od roku 1994 se využívala sazba daně ve výši 40 % a nízká ve výši 20 %, kterou zdaňovaly PO zabezpečující polnohospodářskou produkci, a tržby z rostlinné a živočišné výroby tvořily více než 50 % z celkových tržeb. Dále u PO, které zaměstnávaly alespoň 20 osob, přičemž podíl zaměstnanců se změnou zdravotní schopností nebo s těžkým zdravotním postižením během roku byl na celkovém počtu zaměstnanců minimálně 60 %. V roce 2000 byla základní sazba snížena na 29 % a začaly se uplatňovat i dvě snížené sazby daně, a to ve výši 15 % pro PO s polnohospodářskou výrobou a 18 % pro PO, které zaměstnávaly alespoň 20 zaměstnanců s podílem zdravotně postižených či se změnou pracovní schopnosti na celkovém počtu zaměstnanců 60 %. Snížené sazby z příjmů PO se v současnosti v daňovém systému SR již neuplatňují. Od roku 2017 se snižuje sazba daně na 21 %.

V některých případech, jak uvádí Dubielová, Kovalčíková, Solík (2013, s. 35), se daň z příjmů právnické osoby vybírá srážkou. Jde o vybrané příjmy v § 43 zákona o dani z příjmů, například úrok, výhra nebo jiný výnos z vkladů na vkladních knížku, z peněžních prostředků běžných účtů. Srážkové dani ve výši 19% jsou podrobeny, dle Zajíčkové, Boháče, Večeře (2012, s. 191), výnosy z podílových listů, některých dluhopisů, investičních cenných papírů, úroky z bankovních vkladů a běžných účtů. Novelizace přinesla změnu i do oblasti srážkové daně. Příjmy zdaněné formou srážkové daně s účinností od 1. ledna 2011 nejsou u daňových rezidentů zahrnovány do zdanitelného příjmu. Až na výjimku je srážková daň pokládána za daň konečnou a nemá tedy charakter daňové zálohy. Výjimku

tvoří příjmy z podílových listů, u kterých je srážková daň považována za pouhou zálohu a není tedy konečnou.

3.5.2 Nepřímé daně

Štofková (2012, s. 39) charakterizuje nepřímé daně jako daně, při kterých nelze určit konkrétního poplatníka, na kterého se příslušná daň vztahuje. Nepřímé daně jsou uvalené na obyvatele a jsou už započítané v ceně zboží a služby. Plátcem daní jsou producenti a poplatníkem jsou koneční spotřebitelé. Na Slovensku patří mezi spotřební daně daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Schultzová a kolektiv (2015, s. 168,169) tvrdí, že nepřímé daně, které odvádí plátce, v konečném důsledku zatěžují především konečného spotřebitele, protože tvoří součást realizační ceny zdanitelných plnění. Na skutečný dosah daní ze spotřeby má vliv především elasticita poptávky a nabídky. Jurečka a kolektiv (2010, s. 190) uvádí, že nepřímé daně postihují peněžní důchody domácností a firem až v okamžiku jejich užití, tedy při nákupu statků. Nepřímé daně jsou součástí ceny, kupující je vlastně platí nepřímo, prostřednictvím zvýšení ceny.

Podle Kissové (2014, s. 27) je v současnosti v SR i ve světě daň z přidané hodnoty základním univerzálním typem nepřímé daně a jeden z hlavních příjmů státního rozpočtu. Všeobecným důvodem zavedení DPH je splnění fiskálního zájmu státu resp. příjem státního rozpočtu země, na jejímž území je prováděna ekonomická aktivita. Systém placení DPH zjednodušeně funguje tak, že konečný spotřebitel zaplatí daň pro konkrétní zboží v jeho ceně. Do státního rozpočtu se tak dostane DPH pomocí distribučního kanálu registrovaných plátců DPH, kteří se nějakým způsobem podíleli na konkrétním zboží. Štofková (2012, s. 40) DPH charakterizuje jako daň všeobecnou, tedy umožňuje zdaňovat (s výjimkou osvobození) všechno zboží a služby a vztahuje se na všechny podnikatelské subjekty, které uskutečňují daňové plnění. Jako spotřební, je zdaňovaná celá veřejná a soukromá spotřeba, jako i vlastní spotřeba podnikatele. Zaplatí ji konečný spotřebitel v ceně zboží či služby, ale do státního rozpočtu ji odvádí plátce daně prostřednictvím daňových úřadů, tedy je nepřímá a vztahuje se jen k hodnotě nově přidané u daného výrobku, vybírá se v každé fázi výroby, distribuci zboží a poskytnutí služeb. Daní z přidané hodnoty je zatížený stejně dovoz zboží a služeb, ale naopak vyvážené zboží této dani nepodléhá. Na Slovensku v roce 2012 byla výše daně

stanovená na 20 %, snížená sazba 10 % se vztahovala na léky, medicínské potřeby a knihy (Hájek, Králík, 2012, s. 196). V následující tabulce č. 3 je uveden přehled sazeb daní z přidané hodnoty ve Slovenské republice.

Tabulka 3 Přehled sazeb daní z přidané hodnoty 1993 - 2015

Rok/Období	Základní sazba daně	Snížená sazba daně
1. 1. 1993 - 31. 7. 1993	23 %	5 %
1. 8. 1993 - 1995	25 %	6 %
1996 - 1999	23 %	6 %
2000 - 2002	23 %	10 %
2003	20 %	14 %
2004 - 2006	19 %	-
2007 - 2009	19 %	10 %
2010	19 %	10 %
2011	19 %	10 %
2012 - 2014	20 %	10 %
2015	20 %	10 %

Zdroj: Schultzová a kolektiv (2015, s. 206, 207), vlastní zpracování

Slovenská republika jako členský stát EU, jak uvádí Schultzová a kolektiv (2015, s. 170), respektuje, ve slovenské zákonné úpravě daně z přidané hodnoty zavedení takových pravidel zdaňování v obchodování se zbožím a službami, které jsou stanovené ve směrnici Rady 2006/112/ES o společném základě daně z přidané hodnoty. Stejně postupují i jiné členské státy. V zákoně o DPH je vymezený předmět daně. Dodání zboží a poskytnutí služeb se ve všeobecnosti nazývá zdanitelná transakce či zdanitelný obchod. Efektivní výběr DPH, podle Bánociové, Vravec (4/2015, s. 2,3), představuje velmi důležitou složku pro naplňování slovenského státního rozpočtu a zejména pro plnění programu stability. Vládní představitelé a pracovníci finanční zprávy si stanovili v rozpočtové oblasti několik hlavních priorit. Za důležité považují zejména úspory na mzdách a zboží ve státní správě, zkvalitnění a zefektivnění veřejných zakázek, ale především další zlepšování výběru této daně. Stabilizování veřejných financí v SR není realizovatelné bez zlepšení účinnosti výběru DPH a účinného eliminování nadměrných odpočtů této daně v hospodářské praxi.

Spotřební daně vybraných druhů výrobků, jak tvrdí Schultzová a kolektiv (2015, s. 236), patří historicky mezi nejstarší daně. Podobně jako DPH patří mezi nepřímé daně, které zatěžují konečnou spotřebu. Na rozdíl od DPH, která je univerzální, spotřební daně

vybraných druhů výrobků představují další zdanění, kterým stát cíleně zatěžuje spotřebu, respektive prodej vybraných výrobků. Válek (2/2015, s. 47,48) dále uvádí, že je důležitá jejich fiskální motivace, protože plní funkci příjmového kanálu státního rozpočtu. Tyto příjmy jsou pravidelné a stabilní vzhledem na to, že jsou uvalené na produkty, po nichž existuje stabilní poptávka s nízkou pružností. K jejich vybírání dochází jednorázově a při jejich uložení se nezohledňují majetkové či sociální poměry konkrétních subjektů. Důležité je, že pomocí cen kupovaných zboží či služeb mají nepřímý dopad. Spotřební daně, jsou relativně malým, avšak ne bezvýznamným zdrojem příjmů do státního rozpočtu.

Dle Schultzové a kolektivu (2015, s. 237) představují významný, stabilní a poměrně dobře odhadnutelný příjem státního rozpočtu. Podobně i v zemích EU patří spotřební daně z fiskálního hlediska k nejvýznamnějším zdrojům příjmů veřejných rozpočtů. V roce 2008 byla v daňové soustavě SR zavedena spotřební daň z elektřiny, uhlí a ze zemního plynu. Slovenská republika se tak zařadila mezi státy, které uplatňují environmentální daně na vymezený okruh produktů. Hlavním záměrem zavedení těchto daní je jejich příjem do státního rozpočtu, tvorba zdrojů financování.

K základním charakteristikám spotřebních daní, jak uvádí Válek (2/2015, s. 49) patří, že jsou to daně nepřímé a postihují konečnou spotřebu, jakož i jejich selektivita a skutečnost, že jsou vybírány jednorázově. Stát prostřednictvím nich zdaňuje prodávání konkrétních výrobků, kam patří: alkoholické nápoje, tabákové výrobky, minerální olej, elektřina, uhlí a zemní plyn. Daňová legislativa spotřebních daní na Slovensku zohledňuje směrnice Rady EU. Nejvíce se na příznivém meziročním plnění podílely spotřební daně z minerálních olejů a spotřební daně z tabákových výrobků. Ostatní spotřební daně v Slovenské republice také zaznamenaly příznivý vývoj, kromě spotřebních daní z uhlí a lihu, která vykázala meziročně pokles o 0,4 milionu eur za rok 2014. Nejmenší výnos do státního rozpočtu byl ze spotřební daně z uhlí. V tabulce č. 4 jsou uvedeny sazby spotřebních daní z tabákových výrobků ve vybraných letech.

Tabulka 4 Sazby u tabákových výrobků ve vybraných letech 2004 až 2017

Rok	Tabák €/kg	Doutníky	Cigarety specifická část €/1000 ks	Cigarety procentuální část	Cigarety minimální sazba €/1000 ks
2004	44,81	46,47 €/1000 ks	30,21	20 %	46,47
2006	44,81	46,47 €/1000 ks	36,51	23 %	56,43
2008	64,06	69,70 €/1000 ks	46,80	24 %	69,70
2009	64,06	69,70 €/1000 ks	52,44	24 %	81,32
2011	66,96	72,86 €/1000 ks	55,7	23 %	85
2012	77,11	77,37 €/1000 ks	59,5	23 %	91
2016	77,11	77,11 €/kg	59,5	23 %	91
2017	73,90	73,90 €/kg	61,8	23 %	96,5

Zdroj: Schultzová a kolektiv (2015, s. 265), finanční ředitelství (2016), vlastní zpracování

Od roku 2004 do 2008 byly sazby přepočítány kurzem 30,126 eur. V tabulce 4 lze vidět, že sazby u většiny tabákových výrobků mají rostoucí charakter. Procentuální část sazby u cigaret ve Slovenské republice je už několik let 23 %. Kromě spotřebních daní z tabákových výrobků byly dalším důležitým zdrojem státního rozpočtu i spotřební daně z minerálních olejů. V tabulce č. 5 je znázorněna sazba spotřební daně z minerálních olejů v roce 2016.

Tabulka 5 Sazba spotřební daně z minerálního oleje v roce 2016

Rok	2016
Motorový benzín dle druhu a obsahu biogenní látky € / 1 000 l	550,52
	514,5
	597,49
Střední olej € / 1 000 l (např. letecký benzín)	481,31
Plynový olej (motorová nafta) dle druhu a obsahu biogenní látky € / 1 000 l	386,4
	368
Topný olej € / 1 000 kg	111,5
Kapalné ropné uhlovodíky (LPG) pohonné látky € / 1 000 kg	182
Kapalné ropné uhlovodíky (LPG) palivo € / 1 000 kg	0
Mazací oleje a ostatní oleje do 10 mm ² / s při teplotě 40 o C € / 1 000 kg	100
Mazací oleje a ostatní oleje nad 10 mm ² / s při teplotě 40 o C € / 1 000 kg	0

Zdroj: Finanční ředitelství (2017), vlastní zpracování

Dle Schultzové a kolektivu (2015, s. 267, 268) je předmětem jednak minerální olej vyrobený na území SR, tak i minerální olej dodaný na území SR z území jiného členského státu nebo dovezený z území třetího státu. Pojem minerální olej zahrnuje i biogenní látky vyrobené z biomasy, např. rostlinné tuky, bioplyn vzniklý při zpracování odpadů

či při čištění odpadních vod. Minerálním olejem nejsou elektřina, uhlí a zemní plyn, palivové dřevo, dřevěné uhlí a rašelina. Sazba daně je stanovena na ty minerální oleje, které jsou pohonnými látkami (motorové benzíny, motorová nafta) nebo paliva na výrobu tepla (vykuřovací olej). Ostatní minerální oleje či jejich směsi používané jako palivo nebo pohonná látka nemají sazbu daně danou přímo. V případech na uvedené účely se daní sazbou daně takového minerálního oleje, kterému se účelem použití nejvíce přibližují, anebo se použije konkrétní sazba dle účelu jejich využití.

Další daní patřící do daňové soustavy SR je daň z motorových vozidel, jejímž cílem je zdanit využívání pozemních komunikací tuzemskými i zahraničními dopravci. Daň z motorových vozidel patří k daním za používání zboží a z povolení na výkon činnosti, jejíž součástí je dále daň z úhrad za uskladňování plynů nebo kapalin a z úhrad za dobývací prostor (úhrada z dobývacího prostoru je placena jednou ročně na účet příslušného báňského úřadu za vydobyté nerosty). Skutečná výše úhrady je odstupňována podle stupně ochrany životního prostředí v dotčeném území, charakteru činnosti prováděné v dobývacím prostoru a jejímu dopadu na životní prostředí.

V rámci přístupového procesu do EU bylo Slovenské republice schváleno uplatňovat, jak uvádí Válek a Zubařová (2014, s. 988), sníženou sazbu spotřební daně nejméně ve výši 50 % běžné sazby spotřební daně z lihu, pro líh vyrobený v palírnách pěstitelů ovoce. Uplatnění snížené sazby se omezilo na 50 litrů destilátů z ovoce na jednu domácnost na rok, určených výhradně pro osobní spotřebu. Je třeba zvážit, zda by nebylo vhodné ve prospěch zvýšení příjmů státního rozpočtu ze spotřební daně, upravit sníženou spotřební daň z lihu z dosavadních 50 % na 25 %, což by se mohlo pozitivně projevit v příjmové stránce státního rozpočtu. Přineslo by to podporu domácím pěstitelům - prvovýrobcům, zemědělcům.

3.6 Nedaňové příjmy státního rozpočtu

Nedaňové příjmy charakterizuje Medved', Nemeč (2007, s. 168) především jako poplatky, příspěvky a odvody. Pod pojmem poplatky rozumíme uživatelské, správní nebo soudní platby za služby poskytované veřejným sektorem. Odvody mohou být prováděny i na základě nižší právní normy a týkají se pouze právnických osob. Příspěvky představují povinné a nevratné platby fyzických a právnických osob do státního rozpočtu nebo do státních účelových fondů. Typickým příkladem mohou být příspěvky na sociální zabezpečení, které se vybírají mimo vnitřní systém státního rozpočtu prostřednictvím pojišťovacích fondů. Z hlediska příjmů státního rozpočtu jsou nedaňové příjmy, dle Mihálikové, Horniakové (1994, s. 107,108), méně významnou příjmovou položkou. Patří sem příjmy a odvody od rozpočtových organizací od příspěvkových organizací, správní poplatky a odvody, příjmy z vládních úvěrů, úroky z poskytnutých úvěrů, finančních výpomocí a cenných papírů, odvody Národní banky Slovenska (odvod ze zisku) a ostatní nedaňové příjmy, jako jsou výnosy z prodeje majetku SR a vratky příspěvků a dotací. Příjmy z vládních úvěrů představují splátky úvěrů poskytnutých Slovenskou republikou do zahraničí.

Poplatky lze obecně označit, podle Škultétyho (2008, s. 248), za povinné peněžní platby vyžadované státem nebo jiným veřejnoprávním subjektem v souvislosti s činností příslušného orgánu nebo jeho organizační složky, která se uskutečňuje z podnětu povinného subjektu nebo v jeho zájmu. Platí je fyzické i právnické osoby v souvislosti s činností orgánů veřejné správy nebo státních orgánů, kterou vyvíjejí z jejich podnětu nebo v závislosti na jejich činnosti. Soudní poplatky se vybírají za činnost soudů a jejich orgánů. Částečně pokrývají náklady na výkon správy soudnictví a prokuratury. Jejich výška i způsob úhrady jsou stanoveny zvláštními předpisy. Správní poplatky se platí za činnost správních orgánů a jejich výše je stanovena zvláštními předpisy v závislosti na náročnosti úkonů, případně jako zábrana, aby správní orgány nebyly zbytečně zatěžovány. Jejich správcem jsou ty orgány, které provádějí výkon správy. Místní jsou poplatky, jejichž okruh je stanoven zvláštními zákony, jejich výši stanoví obec v závislosti od kritérií, které jsou v platném předpisu.

3.7 Příjmy a výdaje z rozpočtu Evropské Unie

Dle Lukáčka (2013, s. 106,107) se Slovensko od vstupu do Evropské unie aktivně podílí na plnění evropského rozpočtu. Z členství EU vyplývá pro Slovensko nejen povinnost přispívat, ale i možnost čerpat finanční prostředky z EU. Finanční prostředky evropského rozpočtu jsou dělené na diferencované, které je možné čerpat po více roků a nediferencované čerpatelné jeden rok.

Výdaje EU se, dle Vidové (4/2013 s. 67), dělí do osmi kapitol: zemědělství a rozvoj venkova, strukturální politika na snížení rozdílů mezi členskými zeměmi a regiony, včetně strukturálních a Fondu soudržnosti, vnitřní politiky pro výzkum, životní prostředí, vzdělávání, doprava, dopravní a mimo energetické sítě a další. Vnější politiky, jde např. o pomoc třetím zemím, administrativní náklady, rezervy krizová pomoc, záruky, atd., předvstupní strategie pro kandidátské země EU, kompenzace novým členským státům. Největším příjemcem, jak uvádí Morvay (2015, s. 107), prostředků z fondů EU na Slovensku je odvětví veřejné správy a obrany, jakož i povinné sociální zabezpečení s více než 37 % podílem. Druhým je stavebnictví, kam plynule více než 20 % intervencí. Vysoký podíl odvětví veřejné správy je dán tím, že část prostředků je čerpána v rámci národních projektů.

Strukturální fondy, podle Vidové (5/2013, s. 68), jsou nástroje strukturální politiky EU využívány k dosažení jejích cílů. Evropská regionální politika je založena na finanční solidaritě mezi regiony. EU na ni vynakládá více než třetinu rozpočtu EU (přibližně 35,7 % rozpočtu). V centru její podpory jsou především znevýhodněné regiony, nazývané také „konvergenční“. Slovenská republika mohla ze strukturálních fondů na zkrácené programové období (2004 - 2006) čerpat 1,05 mld. €, v letech 2007 - 2013 pro ESF a ERDF 7,68 mld. €. Dne 29. 6. 2011 Komise přijala návrh příštího víceletého finančního rámce na období 2014 - 2020: rozpočet na provádění strategie Evropa 2020 je 376 mld. €.

Evropský dvůr auditorů (2014, s. 3) uvádí, že většina finančních prostředků EU se poskytuje podnikům nebo občanům, kteří žádají o granty a dotace. Pravidla vyplácení finančních prostředků z rozpočtu EU a podmínky jejich přijetí jsou stanoveny v právních předpisech a často jsou doplněny o další kritéria a podmínky způsobilosti stanovená těmi,

kteří řídí finanční prostředky EU v členských státech. Tyto dodatečné požadavky mohou být nepotřebné a představují administrativní zátěž. Systémy kontroly na různých úrovních nemusí být dostatečné k tomu, aby se zkontrolovalo dodržování všech podmínek.

3.8 Deficit státního rozpočtu

Jak uvádí Jurečka a kolektiv (2010, s. 204), existují dvě možnosti nevyrovnanosti státního rozpočtu a to přebytkový a deficitní. Mnohem častějšími případy jsou státní rozpočty deficitní, jejich odstraňování je nesrovnatelně obtížnější než likvidace rozpočtového přebytku. Jak tvrdí Maaytová a kolektiv (2015, s. 182), záporná bilance nastává v situaci, kdy jsou rozpočtové výdaje vyšší než příjmy. Tento typ nerovnováhy se nazývá deficit. Kladná bilance nastává tehdy, když jsou příjmy vyšší než rozpočtové výdaje a tento typ nerovnováhy je nazýván přebytek. Ke vzniku deficitu může dojít i v průběhu rozpočtového roku, kdy důvodem je nerovnoměrné plnění veřejných rozpočtů na příjmové a výdajové straně. Tento typ deficitu je obvykle řešen prostřednictvím emise státních pokladničních poukázek. Jak uvádí Kassaye (2015, s. 116), fiskální deficit znamená, že úroveň dosaženého rozpočtového deficitu v sektoru veřejné správy nesmí být vyšší jak 3 % hrubého domácího produktu.

Rozpočet může mít, podle Brčáka a kolektivu (2012, s. 105) aktivní, kladné saldo, které je označováno jako přebytek nebo pasivní, a to v případě, kdy výdaje převyšují příjmy. Deficitní rozpočet je kryt výpůjčkami většinou ve formě dluhopisů vydaných vládou, které mohou nakupovat jak domácí tak zahraniční subjekty. V případě, že nakoupí dluhopisy zahraniční subjekt, vzniká dluh zahraniční, tedy vnější. Více deficity, jejich nasčítáním, vzniká veřejný dluh, celkový dluh je pak dluh snížený o pohledávky. Deficit státního rozpočtu je možné, dle Tancošové (2013, s. 232), financovat dluhovým a peněžním financováním, státními aktivy, výsledkem čehož je vznik veřejného dluhu, jako opakovaný deficit nebo suma minulých rozpočtových deficitů. Dluhové financování souvisí s emisemi státních dluhopisů a jejich prodejem.

Ministerstvo financí Slovenské republiky (2014) uvedlo, že Slovenská republika opět velmi úspěšně vydala dluhopisy. Ve dvou aukcích získal stát 281 mil. eur. Celkový zájem

o slovenské dluhopisy přitom dosáhl až 785 mil. eur. Agentura pro řízení dluhu a likvidity (Ardal) prodávala 5 a 10 - leté dluhopisy. Při splatnosti necelých pěti let získal stát 142 mil. eur a při desetileté splatnosti 139 mil. eur. V obou případech se podařilo dosáhnout historicky jedny z nejnižších úroků 1,1909 %, resp. 2,4644 %. Velký zájem o slovenské dluhopisy projeví zahraniční investoři, kteří nakoupili většinu z nich. V případě dluhopisů splatných do dvou let, jak uvádí Morvay a kolektiv (2015, s. 82), došlo v roce 2014 k poklesu úročení do záporných úrokových sazeb, čímž se Slovenská republika zařadila mezi země eurozóny, které za emisi dluhopisů zaplatí ve lhůtě splatnosti méně, než si původně půjčili. Politika kvantitativního uvolňování ECB měla pokračovat do září 2016, což se mělo výrazně projevit i na poklesu úročení nově emitovaných dluhopisů i s delší lhůtou splatnosti než dva roky. V této situaci by bylo vhodné přezkoumat možnosti refinancovat část stávajícího dluhu státního rozpočtu a snížit tím úrokové náklady k obsluze veřejného dluhu.

Podle Ochrany (2010, s. 138) je pro podrobnější analýzu rozpočtového deficitu vhodné jej klasifikovat dle určitých kritérií. Jedno z možných členění je na deficit skutečný (strukturální) a cyklický. Skutečný rozpočet, dle Maaytové (2015, s. 184), zachycuje skutečné výdaje, příjmy a deficity v daném období. Strukturální rozpočet propočítává, jaké by byly státní příjmy, výdaje nebo deficity, kdyby ekonomika fungovala na hladině potenciálního produktu (optimální využití zdrojů). Je označován také jako cyklický očištěný deficit, a je to ta část deficitu, která zůstane po oddělení cyklické složky od celkové výše deficitu. Cyklický deficit vzniká v důsledku působení hospodářského cyklu na ekonomiku, kvalifikuje dopad hospodářského cyklu na rozpočet. Měří tedy změny v příjmech, výdajích a deficitech, které vznikají proto, že ekonomika nefunguje na úrovni potenciálního produktu.

Jurečka (2010, s. 205, 206) považuje cyklický deficit za víceméně automatický důsledek protichůdných změn ve výši rozpočtových příjmů a výdajů, ke kterým dochází v důsledku cyklického poklesu produktu a zaměstnanosti. V takovém ekonomicky nepříznivém období rostou požadavky na výdaje (zejména sociální) ze státního rozpočtu. Strukturální deficit je důsledkem diskrečních rozhodnutí vlády o deficitně financovaných výdajích ze státního rozpočtu. V dnešní době je považován za nežádoucí jev, který znamená odsun problémů do dalších let a velmi často i jejich prohlubování. Strukturální deficit je

rozdílem mezi příjmy a výdaji, pokud ekonomika je, nebo by byla na úrovni potenciálního produktu a plné zaměstnanosti.

Podle Dvořáka (2008, s. 54) je možné deficit státního rozpočtu rozdělit dle příčin vzniku na deficit aktivní a pasivní. Plánovaný deficit (ex ante) je označován jako aktivní (strukturální) a je výsledkem rozhodnutí vlády např. v době, kdy je potřeba rozložit důsledky výdajového šoku do více let, cílem je zabránit skokovému zvýšení daní. Také expanzivní fiskální politika může být příčinnou vzniku aktivního deficitu. Vládní rozhodnutí o zvýšení výdajů a snižování daní nemusí mít jen ekonomické důvody, ale může mít i příčiny politické, které jsou velmi často projevem vládního populismu, snahy naklonit si před volbami voliče. Deficit, který vznikl jako výsledek hospodaření na konci rozpočtového období (ex post), bývá označován jako pasivní a je výsledkem působení exogenních vlivů, které vláda nemohla ovlivnit, a které působí nezávisle na státu. Mezi hlavní příčiny vzniku pasivního rozpočtového schodku lze zařadit hospodářský pokles, nákladový šok, růst úrokové míry nebo mimořádné události (povodně, válečný konflikt). Dle Maaytové (2015, s. 201) je aktivní deficit přibližně totožný s pojmem strukturální deficit a vzniká v důsledku aktivní činnosti vlády. Pasivní deficit vzniká z hlediska vnějších příčin (např. hospodářský pokles, růst úroku z veřejného dluhu). Deficit se promítá do veřejného dluhu. Existence veřejného dluhu souvisí s deficitem, ale není jedinou příčinou veřejného dluhu. Nejčastěji používaným ukazatelem velikosti dluhu je jeho poměr k HDP.

3.8.1 Veřejný dluh

Beličková (2010, s. 95) charakterizuje veřejný dluh jako konsolidovaný součet všech nesplacených závazků sektoru veřejné správy, veřejných finančních korporací a dluh veřejných finančních korporací v tržové hodnotě. Jde při všech třech částech veřejného dluhu o součet závazků vyplývajících z přijatých vkladů, emitovaných cenných papírů jiných jako akcií, přijatých půjček včetně půjček z finančního leasingu, akcií a ostatních podílů, pojistně-technických rezerv a ostatních závazků.

Veřejný dluh je, podle Brčáka a kolektivu (2012, s. 175), celkové zadlužení vlády a nižších správních celků. Je složen ze státního dluhu, dluhu mimorozpočtových fondů,

místních rozpočtů, zdravotních pojišťoven, ve všech zemích je veřejný dluh ve své podstatě dluhem všech daňových poplatníků. Úroky placené z veřejného dluhu se zahrnují do rozpočtových výdajů a zvyšují celkový deficit státu. Jak uvádí Medved' a Němec (2011, s. 447), veřejný dluh je souhrn závazků veřejného sektoru z minulých roků, které vznikly v důsledku financování rozpočtových schodků. Veřejný dluh lze chápat, dle metodiky Eurostatu i jako dluh vlády, tedy státu v propojenosti na ostatní složky veřejných rozpočtů. Zahrnuje tedy součet sald (schodků, přebytků) celé soustavy veřejných rozpočtů, mimorozpočtových fondů a společností jako i rozpočtů všech veřejných organizací. Veřejný dluh, dle Štofkové (2012, s. 85), zatěžuje mnohokrát i následující generace.

Ochrana a kolektiv (2010, s. 144) uvádí, že veřejný dluh bývá standardně definován jako souhrn finančních závazků vzniklých při financování operací vládního sektoru vůči ostatním domácím i zahraničním ekonomickým subjektům, je tedy souhrnem pohledávek ostatních ekonomických subjektů vůči státu bez ohledu na to, jak tyto pohledávky vznikly. Jurečka a kolektiv (2010, s. 210) charakterizují veřejný dluh širším pojmem, který v sobě kromě státního dluhu zahrnuje dluh plynoucí z deficitů veřejných rozpočtů (municipalit, systému veřejného zdravotního pojištění. Podle Maaytové (2015, s. 189) je důležité si uvědomit, že s rostoucím dluhem rostou i pohledávky vůči současné a budoucí daňové povinnosti obyvatelstva. Pro jeho vymezení není podstatné, jak vznikl, ale jakou formu na sebe vzal a jaké budou jeho důsledky pro makroekonomickou a finanční stabilitu. Podle Medved'a, Nemecka (2011, s. 486) růst veřejného dluhu a rozpočtového deficitu je v současnosti ve většině ekonomik neudržitelný. Vlády přijímají rozsáhlé opatření na stabilizaci veřejných financí. Je nevyhnutelné si uvědomit, že snižování deficitu snižováním vládních výdajů a zvyšováním daní může mít negativní dopad na ekonomický růst a může způsobit návrat k recesi s důsledky nejen na ekonomiku, ale i na vládní dluh a půjčky.

Největší podíl na celkové hodnotě veřejného dluhu na Slovensku, jak tvrdí Mazúrová, Kollár (2014, s. 50), má ústřední vláda. Součástí veřejného dluhu každé země je dluh územní samosprávy, který má v podmínkách Slovenské republiky klesající tendenci v procentuálním vyjádření vzhledem k celkovému veřejnému dluhu. Samosprávy přispívají ke snižování celkového veřejného dluhu, což zároveň napomáhá naplňovat maastrichtská

kritéria. I když zadluženost územních samospráv nepředstavuje velký podíl na celkovém dluhu veřejné správy, pro daná města, obce a samosprávné kraje může znamenat značné finanční problémy. Součástí uzdravování veřejných financí by proto mělo být hlídání dluhů nejen na národní, ale i na lokální úrovni.

Medved' a Nemeč (2011, s. 477) rozdělují dluh na vnitřní, který zahrnuje dluh tuzemských subjektů a vnější dluh zahraničních subjektů. Další členění je založené na hledisku komplexnosti přičemž veřejný dluh dělíme na hrubý, který je kumulativním dluhem všech složek rozpočtové soustavy, součet sald soustavy veřejných rozpočtů, mimorozpočtových fondů a rozpočtů veřejných organizací. Čistý veřejný dluh zahrnuje kromě hrubého veřejného dluhu pasiva (závazky) po době splatnosti tak zvaný skrytý dluh, podmíněné závazky (soudní a arbitrážní spory) jako i aktiva (hmotný nehmotný majetek, zůstatky na účtě, majetkové podíly v podnikové sféře). Čistý dluh je komplexnějším činitelem struktury veřejného dluhu. Dle Ochrany a kolektivu (2010, s. 144) je veřejný dluh zpravidla vykazován jako hrubý, tedy souhrn závazků státu bez ohledu na velikost státních pohledávek. Vykazování čistého dluhu (čistý = hrubý – pohledávky státu) je spojeno s několika problémy, ke kterým patří vymahatelnost pohledávky, výběr aktiv a způsob oceňování. Hrubý dluh vlády, podle Kaasaye (2015, s. 116) znamená, že celkový veřejný dluh nesmí překročit 60 % hrubého domácího produktu.

3.8.2 Státní dluh

Jurečka a kolektiv (2010, s. 210) představují státní dluh jako sumu nesplacených půjček, které si stát (vláda) musel půjčit na krytí deficitů svých rozpočtů a nesplacených úroků z těchto půjček. Zatímco deficit rozpočtu je tokovou veličinou (vzniká v rámci jednoho roku), státní dluh je veličinou stavovou (vzniká kumulací deficitů a úroků). Brčák a kolektiv (2012, s. 175) uvádí, že státní dluh je součástí veřejného dluhu a představuje celkové zadlužení vlády. Dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech je definován jako souhrn finančních státních pasiv tvořených závazky státu, které vznikly ze státem přijatých zahraničních půjček, úvěrů od bank a z vydaných státních dluhopisů a jiných závazků státu (cenné papíry). Neobsahuje žádné dluhové závazky mimorozpočtových fondů, místních rozpočtů, systému zdravotního pojištění, státní záruky

a jiné podmíněné závazky vládního sektoru. Lze je rozdělit dle místa vzniku na domácí (státní pokladniční poukázky, státní střednědobé a dlouhodobé dluhopisy a další instrumenty jako krátkodobé půjčky) a zahraniční dluh, například zahraniční emise dluhopisů, půjčky od evropské investiční banky.

Mobilizace a vynaložení úspor státem se uskutečňuje, dle Sekerky, Brčáka, Kučery (2015, s. 316), také prostřednictvím vnitřního státního dluhu. K vypsání státní půjčky dochází, když státní rozpočet končí deficitem. Deficitní rozpočet a spolu s ním růst státního dluhu se stal za současných podmínek běžným. V lepším případě, jak uvádí Wawrosz (2012, s. 734), vede státní zadlužení k dodatečnému břemenu v podobě úroků z dluhů. V horším případě může vést ke státnímu bankrotu, který může vyústit v násilí a diktaturu. Pokud státní dluh identifikujeme jako problém, má smysl se zabývat jeho příčinami a možnou prevencí. Státní dluh není omyl, náhoda či nehoda, ale je dlouhodobě sledovaným ukazatelem.

3.9 Maastrichtská kritéria

Maastrichtská kritéria jsou zakotvena v Maastrichtské smlouvě, vystihují požadavky na fiskální politiku členských zemí měnové unie EU. Vyjadřují rozpočtová pravidla pro země, které chtějí do měnové unie vstoupit, jak uvádí Brčák a kolektiv (2012, s. 108). Maastrichtská smlouva dle Medved'a a Nemecka (2011, s. 510) uvádí, že zavedení jednotné měny je možné až v jistém stupni hospodářské konvergence, z toho důvodu smlouva počítá s jednotlivými programy jednotlivých států, které mají zájem se připojit k Hospodářské a měnové unii. Termín hospodářské konvergence lze chápat jako snížení výchozích rozdílů makroekonomických indikátorů, které působí na měnový kurz jako je inflace, úroková míra, rozpočtový deficit a veřejný dluh. V tomto významu jde o nominální konvergenci, která vytváří zdravé prostředí pro rozvoj hospodářství země.

Brčák a kolektiv (2012, s. 177) uvádí že, tzv. Maastrichtská kritéria měří míru zadluženosti státu. Kritérium schodku vládního úseku k HDP, jde o poměr schodku vládního sektoru vyjádřený k HDP v tržních cenách. Kritérium hrubého veřejného dluhu k HDP, jde o poměr hrubého vládního dluhu v nominální hodnotě vyjádřený ke hrubému domácímu produktu v tržních cenách. Deficit veřejných financí, dle Palka (2011, s. 76), nesmí překročit

3 % HDP a veřejný dluh nesmí překročit 60 % HDP. Podle Sekerky, Brčáka, Kučery (2015, s. 297) je jejich cílem snaha, přimět členské země Evropské unie k dodržování fiskální disciplíny tak, aby směřovaly k vyrovnanému nebo přebytkovému hospodaření, které by poskytovalo prostor pro snižování vládního dluhu a umožnilo fungování automatických stabilizátorů nebo také označovaných jako vestavěné stabilizátory (progresivní daň, transfery).

Jak uvádí Beličková (2010, s. 93), jde o dluh určený na účely procedury nadměrného deficitu. Jeho poměr k HDP je jedním z maastrichtských kritérií (maximálně 60 %), používaných při hodnocení kvality veřejných financí krajin Evropské unie. Jde o konsolidovaný součet všech nesplacených závazků sektoru veřejné správy ke konci roku, které vznikly na základě přijatých vkladů, emitovaných cenných papírů jiných jak akcie, kromě finančních derivátů a přijatých půjček, ale zásadně bez závazků z nesplacených úroků. Součástí přijatých půjček jsou i imputované půjčky, které se rovnají hodnotě majetku nabitého prostřednictvím finančního leasingu. Mezi dluhem veřejné správy a maastrichtským jsou následující odlišnosti. Maastrichtský neobsahuje závazky z nesplacených úroků, finančních derivátů a ostatní. Závazky z obchodovatelných dluhových nástrojů jsou v dluhu veřejné správy v tržní hodnotě, ale v maastrichtském v nominální.

Maastrichtský dluh dle Mazúrové, Kollára (2014, s. 41), představuje konsolidovaný součet všech nesplacených závazků veřejného sektoru ke konci roku, resp. čtvrtletí ve jmenovité (nominální) hodnotě, které vznikly na základě přijatých vkladů, emitovaných cenných papírů jiných než akcie (kromě finančních derivátů) a přijatých půjček, ale zásadně bez závazků z nesplacených úroků (MF SR). Hlídaní a zmírňování veřejných dluhů je spojeno v zemích Evropské unie především s maastrichtskými kritériemi, která vytvářejí rámec pro realizaci krátkodobé a dlouhodobé fiskální politiky, která tvoří jednu ze součástí realizace výkonu stabilizační hospodářské politiky.

Vstup Slovenska do EU, dle Fifekové (2013, s. 2), v roce 2004 znamenal opětovnou potřebu fiskální konsolidace z důvodu plnění podmínek nezbytných pro přijetí eura. Slovensko v tomto období maastrichtské kritérium pro deficit veřejných financí stanovené na 3 % HDP neplnilo. Konsolidace veřejných financí byla zaměřena na příjmy i výdaje,

posílila se váha nepřímých daní v rozpočtových příjmech. Byla přijata opatření k vyloučení poskytování státních záruk s vysokou mírou rizika, omezily se výdaje v sociální a bytové politice, také na zamezení růstu mezd ve veřejném sektoru. Důraz byl kladen, na opatření zajišťující účinné využití příjmů z privatizace, přičemž těžiště jejich použití mělo směřovat na financování reformy důchodového systému, případně na snížení veřejného dluhu v budoucnosti. Uvedená opatření v kombinaci se strukturálními reformami a vysokým ekonomickým růstem vedly ke splnění fiskálních maastrichtských kritérií.

Maastrichtská kritéria jsou podle Dvořáka (2008, s. 92) často kritizována. Kritéria jsou označovány za příliš rigidní s tím, že neberou v úvahu rozdíly v situacích jednotlivých zemí, obsahují příliš tvrdé sankce a neberou ohled na vliv cyklu. Je pravda, že neexistuje žádný přesvědčivý teoretický argument, který by věcně podpořil logiku určení hodnot 60 % podílu veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu jako hodnoty závazné. Navzdory své nedokonalosti tato kritéria přispěly ke smíření krátkodobé, ale i dlouhodobé fiskální nerovnováhy v zemích Evropské unie.

4 Praktická část

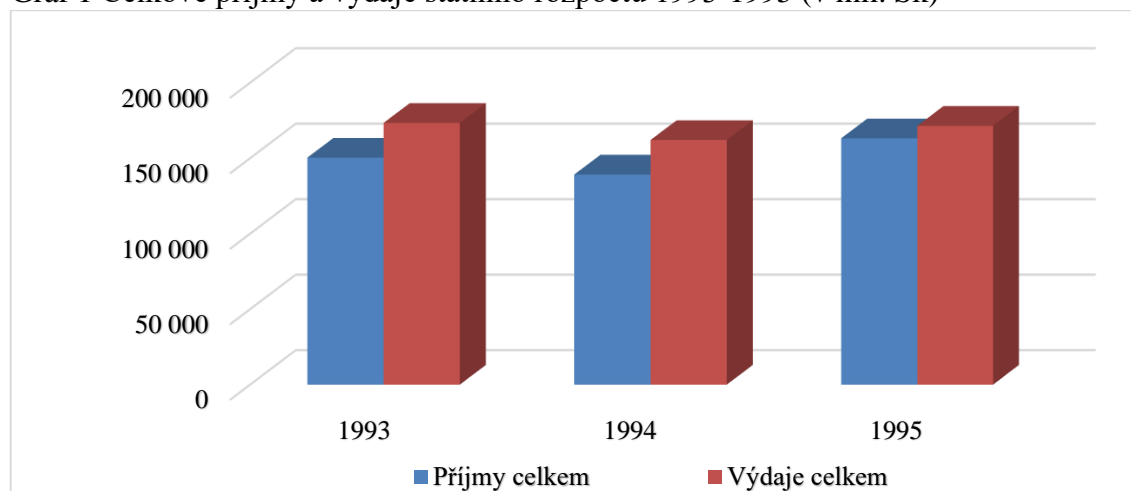
Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu a velikost státního deficitu umožňuje poskytnutí informací nejen o hospodaření státu jako celku, ale také o stupni ekonomického vývoje. Údaje v této podobě jsou v případě potřeby lehce porovnatelné s úrovní deficitu nebo bilancí příjmů a výdajů státního rozpočtu v jiných zemích. V této části práci budou popsány a vyhodnoceny celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu. Dále jejich položky a některé podpoložky daní přímých, nepřímých, výdajů běžných, kapitálových, deficitu státního rozpočtu a celkový státní dluh, který je součástí dluhu veřejného.

Z důvodu významných změn v rámci jednotlivých položek státního rozpočtu Slovenské republiky je období rozděleno do tří úseků, první úsek odpovídá rokům 1993-1995, druhá část praktické části je věnována období od roku 1996 – 2008. Část poslední sleduje vývoj hospodaření Slovenské republiky po přijetí jednotné evropské měny.

4.1 Základní rozpočtové ukazatele v letech 1993-1995

Skutečné celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu Slovenské republiky po rozdělení Československa v letech 1993-1995 znázorňuje graf č. 1. Absolutní hodnoty celkových příjmů a výdajů státního rozpočtu 1993-1995 a jejich meziroční změny jsou uvedeny v tabulce v příloze č. 2.

Graf 1 Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu 1993-1995 (v mil. Sk)

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

V roce 1994 byly příjmy státního rozpočtu nejnižší v tříletém sledovaném období, meziročně se celkové příjmy v roce 1994 snížily o 7 %, v porovnání s rokem 1993. V případě roku 1995 došlo k meziroční změně celkových příjmů státního rozpočtu o 17 %. V grafu 1 lze vidět i omezení výdajů státního rozpočtu v roce 1994 oproti roku 1993, v roce 1994 byly výdaje státního rozpočtu nižší o 7 %, než v roce 1993. V roce 1995 se výdaje státního rozpočtu naopak zvýšily o 6 %, ve srovnání s rokem 1994. Dále je uveden rozdíl mezi skutečnými a plánovanými příjmy a výdaji státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993-1995.

Tabulka 6 Rozdíl mezi skutečnými a plánovanými příjmy SR 1993-1995 (v mil. Sk)

Rok	1993	1994	1995
Skutečné	150 342	139 148	163 138
Plánované	158 150	134 680	146 000
Rozdíl	-7 808	4 468	17 138
Rozdíl v %	-5 %	3 %	12 %

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

Skutečné příjmy státního rozpočtu za rok 1993 dosáhly 150 342 mil. Sk., což bylo o 5 % méně, než v původně schváleném návrhu. V dalších letech byl překročen plán o 3 % v roce 1994, respektive o 12 % v roce 1995.

Tabulka 7 Rozdíl mezi skutečnými a plánovanými výdaji SR 1993-1995 (v mil. Sk)

Rok	1993	1994	1995
Skutečné	173 353	162 002	171 437
Plánované	158 150	149 330	167 400
Rozdíl	15 203	12 672	4 037
Rozdíl v %	10 %	8 %	2 %

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

Celkové výdaje byly plánovány nižší, než jaké nakonec ve skutečnosti byly. V roce 1993 byl plán o celých 10 % nižší, pravděpodobně v souvislosti s rozdělením federace. Bylo zde nutné vybudovat celý státní aparát, který dříve fungoval na společné federativní úrovni, a špatný odhad nákladů na jeho vytvoření byl příčinou nepřesného plánování. V roce 1994 byly výdaje o 8 % nižší, až v roce 1995 byl odhad výdajů téměř shodný se skutečností, zde byl plán překročen pouze o 2 %.

Tabulka 8 Deficit SR a meziroční změna zadlužení Slovenské republiky 1993-1995 (v mil. Sk)

Rok	Příjmy celkem	Výdaje celkem	Deficit	Meziroční změny
1993	150 342	173 353	-23 012	-
1994	139 148	162 002	-22 854	-1 %
1995	163 138	171 437	-8 299	-64 %

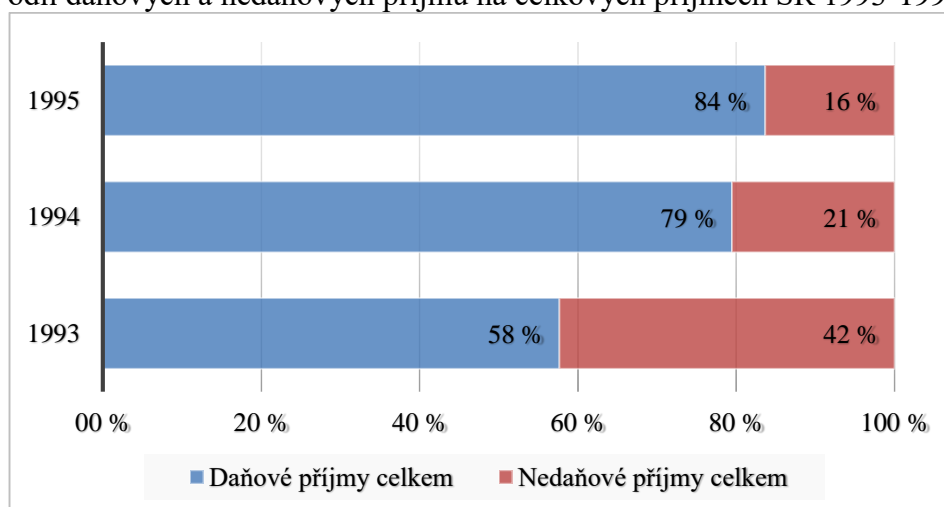
Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

V tabulce č. 8 je uveden vývoj deficitu státního rozpočtu Slovenské republiky ve sledovaném období. Meziročně se snížil deficit Slovenské republiky v roce 1994 oproti roku 1993 o 1 %, respektive 64 % v dalším roce. V roce 1995 tvořil rozdíl příjmů a výdajů státního rozpočtu - 8 299 mil. Sk v porovnání s rokem 1994.

4.1.1 Příjmy státního rozpočtu 1993-1995

Příjmy ve sledovaném období, a to v letech 1993-1995, byly rozdělovány na daňové příjmy státního rozpočtu a nedaňové příjmy státního rozpočtu, které se dále dělily na přímé a nepřímé daně. Příloha č. 3 uvádí skutečně dosažené hodnoty daňových a nedaňových příjmů v tomto období a příloha č. 4 meziroční změny daňových a nedaňových příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky 1993-1995. V grafu č. 2 je zobrazen podíl daňových a nedaňových příjmů na celkových příjmech SR.

Graf 2 Podíl daňových a nedaňových příjmů na celkových příjmech SR 1993-1995 (v %)

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

Z grafu 2 je patrné, že v roce 1993 až 1995 největší a nejdůležitější částí příjmů státního rozpočtu tvořily příjmy daňové. Pokud se jedná o rok 1993 jejich podíl na celkových příjmech státního rozpočtu byl 58 %. V roce 1994 byly daňové příjmy vyšší o čtvrtinu jak v roce 1993, ale i v roce 1995 vzrostly o 23 % v porovnání s rokem 1994. V dalších letech daňové příjmy tvořily stále podstatnější část státního rozpočtu, v roce 1995 se podílely již téměř 84 % na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky.

Opačný vývoj lze vidět na straně nedaňových příjmů, které mají od roku 1993 klesající charakter. V tomto roku se podílely největší částí 42 % na celkových příjmech státního rozpočtu. V roce 1994 se nedaňové příjmy SR snížily o polovinu od 1993, v roce 1995 se snížily o 7 % v porovnání s rokem 1994. V následující tabulce č. 9 je vypracován rozpad příjmů na jednotlivé položky státního rozpočtu a jejich podíl na celkových příjmech.

Tabulka 9 Podíl daňových příjmů na celkových příjmech SR 1993-1995 (v %)

Rok	1993	1994	1995
Z příjmů FO ze závislé činnosti a z podnikání	3,1 %	8,1 %	9,7 %
Z příjmů PO	13,7 %	20,4 %	20,6 %
Z příjmů FO a PO z kapitálových výnosů	0,0 %	2,1 %	2,4 %
Doplatky a přeplatky přímých daní	3,8 %	1,3 %	0,6 %
Z majetku	0,0 %	0,0 %	0,5 %
Daň z přidané hodnoty	18,3 %	26,5 %	32,1 %
Spotřební daně	10,3 %	15,1 %	12,2 %
Dovozní přírážka	2,7 %	1,6 %	2,0 %
Clo a celní poplatky	3,0 %	3,5 %	3,3 %
Doplatky a přeplatky nepřímých daní	0,0 %	0,2 %	0,2 %
Ostatní daně	2,9 %	0,5 %	0,0 %
Daňové příjmy celkem	57,6 %	79,5 %	83,7 %

Zdroj: MF SR (2017),vlastní zpracování

Jak již bylo uvedeno daňové příjmy tvořily podstatnou část příjmů státního rozpočtu. Nejvyšší příjmy plynuly z daně z přidané hodnoty, tato daň tvořila téměř 25 % všech příjmů státního rozpočtu v roce 1993, v roce 1994 a 1995 překročil její podíl 25 %, respektive 30 %. Významnou součástí daňových příjmů v těchto letech byla také daň z příjmů PO, která tvoří druhou významnější část příjmů státního rozpočtu a to 18 %. Meziročně se zvýšila tato daň v roce 1994 o 38 %, ve srovnání s rokem 1993. Daň z příjmů FO byla tvořena příjmy

ze závislé činnosti a funkčních požitků, z podnikání a samostatné výdělečné činnosti. Ve sledovaném období tvořila 7 % příjmů podílejících se na celkových příjmech státního rozpočtu. V tomto tříletém období má stejně jako daň z příjmů PO rostoucí charakter. V roce 1994 byl výběr daně z příjmů FO vyšší o 145 % než v roce 1993. Daně z příjmů FO a PO z kapitálových výnosů se staly součástí plynoucí do příjmů státního rozpočtu a v roce 1994.

V roce 1995 přibyly do soustavy daňových příjmů další daně a to daně z majetku. Mezi důležité zdroje daňových příjmů patří spotřební daně, jejichž průměrný podíl byl 12,5 %. Meziročně se výběr této daně zvýšil o 36 % v roce 1994 oproti roku 1993. Dalšími daněmi podílejícími se na celkových příjmech státního rozpočtu byly cla a celní poplatky, v průměru tvořily 3,3 %, a dále dovozní přírážka 2,1 %, která byla v roce 1994 nižší téměř o polovinu jak v roce 1993.

Doplatky a přeplatky nepřímých daní se začaly uplatňovat jako daňové příjmy plynoucí do státního rozpočtu od roku 1994, zisky z této položky měly klesající tendenci, snížily se o 24 % v roce 1995. Doplatky a přeplatky přímých daních se snížily v roce 1994 o 68 % v porovnání s rokem 1993 a v roce 1995 se snížily o 43 % ve srovnání s rokem 1994.

Tabulka 10 Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech SR 1993-1995 (v %)

Rok	1993	1994	1995
Doplatky na pojistném za rok 1993 a jiné	0,0 %	2,9 %	0,0 %
Příspěvky na důchodové, nemocenské, zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	27,1 %	0,0 %	0,0 %
Odvody příspěvkovým organizacím	0,1 %	0,0 %	1,2 %
Z činnosti rozpočtových organizací	1,7 %	1,9 %	1,2 %
Odvody a příjmy z peněžnictví a pojišťovnictví	5,9 %	8,4 %	5,3 %
Doplatky, doplňkové, nahodilé a ostatní příjmy	7,6 %	3,7 %	2,4 %
Vztahy k mimorozpočtovým prostředkům	0,1 %	2,0 %	2,7 %
Z nakládání s majetkem státu a obce	0,0 %	0,1 %	0,8 %
Správní poplatky a odvody	0,0 %	1,6 %	2,6 %
Nedaňové příjmy celkem	42,4 %	20,5 %	16,3 %

Zdroj: MF SR (2017),vlastní zpracování

Součástí příjmů státního rozpočtu jsou nedaňové příjmy, mezi které se v tomto sledovaném období řadily v roce 1993 příspěvky na důchodové, nemocenské a zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Tento příjem se podílel 27 % na celkových příjmech státního rozpočtu, v dalších letech už však nebyl součástí příjmů

státního rozpočtu. Došlo k oddělení financování Národní pojišťovny od státního rozpočtu a byly vytvořeny tři samostatné fondy, zdravotní pojišťovna, nemocenská pojišťovna a fond zaměstnanosti SR. Nedaňové příjmy tvořily v roce 1993 42,4 % celkových příjmů, v dalších letech jejich podíl na celkových příjmech státního rozpočtu klesal, jak již bylo uvedeno.

V případě odvodů z pojišťovnictví a peněžnictví byl podíl na celkových příjmech 6,5 % za celé tříleté období. Nedaňové příjmy z peněžnictví a pojišťovnictví se meziročně zvýšily v roce 1994 o 33 % v porovnání s rokem 1993, v roce 1995 se snížily o 26 %. Odvody příspěvkových organizací byly vyšší o 13134 % v roce 1995 než v roce 1994. Doplatky, doplňkové, nahodilé a ostatní příjmy v průměru tvořily 5 % na celkových příjmech SR, v roce 1994 byly nižší než v roce 1993 více než o polovinu. V roce 1995 se meziročně snížily o 22 % v porovnání s rokem 1994. Příjmy z nakládání s majetkem státu a obce byly v roce 1995 vyšší než v roce 1994 o 1416 %. Další nedaňové příjmy plynoucí do státního rozpočtu tvořily jen malou část podílející se na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky.

4.1.2 Výdaje státního rozpočtu 1993-1995

V této části práce budou rozebrány jednotlivé výdaje státního rozpočtu podílející se na celkových výdajích státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993-1995. Dále jsou vybrány ty podpoložky, které tvořily podstatnou část výdajů plynoucích ze státního rozpočtu. Tabulky se skutečnými hodnotami výdajů státního rozpočtu jsou uvedeny v příloze č. 5.

Tabulka 11 Podíl výdajů na celkových výdajích SR 1993-1995 (v %)

Rok	1993	1994	1995
Investiční výstavba rozpočtových organizací	3,5	4,2	5,0
Neinvestiční výdaje rozpočtových organizací	52,6	79,2	67,1
Údržby a opravy	1,1	1,1	1,4
Materiálové výdaje	7,7	3,8	3,4
Služby a výdaje nevýrobní povahy	24,6	52,6	38,9
Cestovné	0,1	0,2	0,2
Mzdové prostředky	9,2	10,4	11,0
Ostatní výplaty FO	0,1	0,1	0,1
Dávky sociálního zabezpečení	9,8	11,0	12,2
Příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím	32,4	5,9	17,4
Investiční	1,8	1,8	2,4
Neinvestiční	30,6	4,1	15,0
Dotace podnikatelským subjektům	10,6	10,0	9,8
Investiční výstavba	1,8	1,4	1,4
Neinvestiční	8,7	8,6	8,3
Dotace ze státního rozpočtu do rozpočtu obcí celkem	0,9	0,7	0,7
Výdaje státního rozpočtu celkem	100,0	100,0	100,0

Zdroj: MF SR, (2017),vlastní zpracování

Tabulka č. 11 uvádí podíl jednotlivých položek výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu. Je patrné, že největší část tvořily neinvestiční výdaje rozpočtových organizací v průměru 66,3 %. V roce 1994 byly vyšší o 41 % než v roce 1993. V roce 1995 se neinvestiční výdaje rozpočtových organizací snížily o 10 % v porovnání s rokem 1994.

Neinvestiční výdaje rozpočtových organizací patřily mezi výdaje, z nichž největší část plynoucí ze státního rozpočtu v průměru 38,7 % tvořily služby a výdaje nevýrobní povahy, tyto výdaje se v porovnání s rokem 1993 v roce 1994 zvýšily o 100 %, v roce 1995 se snížily o 22 %.

V průměru 18, 6 % celkových výdajů tvořily příspěvky a dotace příspěvkovým a podobným organizacím, které se snížily o 83 % v roce 1994, v roce 1995 naopak vykázaly významnou meziroční změnu, kdy se zvýšily o 210 % v porovnání s rokem 1994.

Další výdaje, které se podílely na celkových výdajích státního rozpočtu a tvořily podstatnou část výdajů byly dávky sociálního zabezpečení. Meziroční změna těchto neinvestičních výdajů rozpočtových organizací se projevila ve zvýšení v roce 1995 o 17 % od roku 1994. V případě mzdových prostředků byla průměrná změna o 10,2 %, v roce 1995

se výdaje na mzdy zvýšily o 5 procentních bodů. Příspěvky a dotace příspěvkovým a podobným organizacím se dělily na neinvestiční a investiční, v případě neinvestičních byl podíl v průměru 16,6 %. Tyto neinvestiční výdaje byly v roce 1994 nižší o 87 % než v roce 1993. Naopak meziroční změna těchto výdajů v roce 1995 v porovnání s rokem 1994 byla razantní, výdaje se zvýšily o 285 %.

Dotace ze státního rozpočtu do rozpočtu obcí tvořily ve sledovaném období desetinu výdajů plynoucích ze státního rozpočtu, v roce 1994 se snížily v porovnání s rokem 1993 o 29 %. V případě neinvestičních výdajů obcím v roce 1994 došlo k meziročnímu navýšení o 297 % oproti výdajům v roce 1993. Výpočty meziroční změny výdajů jsou uvedeny v příloze č. 6.

4.1.3 Zhodnocení vývoje státního rozpočtu po rozpadu federace

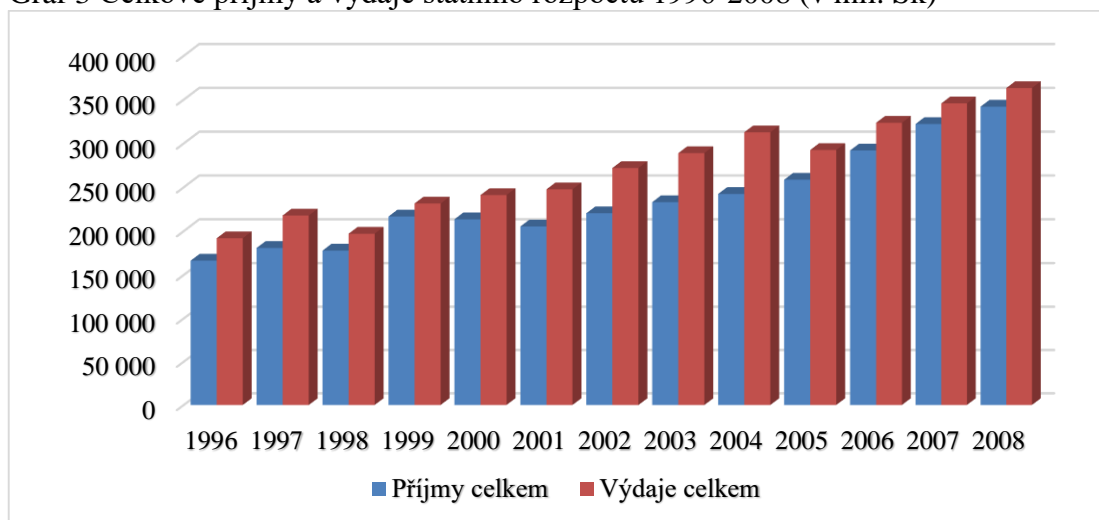
Po rozdělení České a Slovenské federativní republiky muselo Slovensko vyřešit spoustu problémů s tímto souvisejících. Vystavět novou strukturu řízení státu se zakomponováním činností, které dříve byly řešeny ve společném státě, nebylo jednoduché. Při schvalování státního rozpočtu byly přeceněny jeho příjmy a naopak značně podceněny jeho výdaje, zvláště v prvním roce po rozpadu.

V těchto letech také došlo k transformaci příjmů a výdajů státního rozpočtu, některé položky byly vyřazeny, některé naopak přidány, došlo k vyčlenění celého systému sociálního a zdravotního pojištění mimo státní rozpočet. Z těchto důvodů jsou tyto roky řešeny samostatně, jelikož by nebylo možné relevantně srovnat vývoj jednotlivých položek.

4.2 Vývoj státního rozpočtu v letech 1996-2008

Státní rozpočet Slovenské republiky v roce 1996 změnil strukturu příjmů a výdajů, proto je tomuto období věnována samostatná kapitola vývoje státního rozpočtu. Skutečné hodnoty celkových příjmů a výdajů státního rozpočtu a jejich meziroční změny jsou uvedeny v příloze č. 7.

Graf 3 Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu 1996-2008 (v mil. Sk)

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

V grafu č. 3 lze vidět, že příjmy státního rozpočtu od roku 2001 mají rostoucí charakter, průměrná meziroční změna příjmů státního rozpočtu v období let 1996-2008 byla 6 %. V roce 1999 byly celkové příjmy státního rozpočtu vyšší o 22 % v porovnání s rokem 1998. Výdaje oproti příjmům byly znatelně vyšší v roce 2004, kdy došlo ke vstupu Slovenské republiky do Evropské unie. Průměrná meziroční změna výdajů státního rozpočtu v tomto období byla také 6 %. V roce 1999 byly celkové výdaje vyšší o 17 % než v roce 1998. V porovnání s rokem 2005 byly celkové výdaje v roce 2006 vyšší o 11 %. Naopak se výdaje státního rozpočtu snížily v roce 1998 o 10 % proti roku 1997. V následujících tabulkách jsou uvedeny skutečné a plánované příjmy a výdaje státního rozpočtu a jejich rozdíl v letech 1996-2008.

Tabulka 12 Rozdíl skutečných a plánovaných příjmů SR 1996-2008 (v mil. Sk)

Rok	Skutečné	Plánované	Rozdíl	Rozdíl v %
1996	166 331	162 425	3 906	2 %
1997	180 826	171 099	9 727	6 %
1998	177 835	179 800	-1 965	-1 %
1999	216 720	179 900	36 820	20 %
2000	213 479	183 809	29 670	16 %
2001	205 355	180 570	24 785	14 %
2002	220 364	219 919	445	0 %
2003	233 073	235 400	-2 327	-1 %
2004	242 446	231 958	10 489	5 %
2005	258 694	257 226	1 468	1 %
2006	291 978	272 717	19 261	7 %
2007	322 220	310 472	11 749	4 %
2008	342 003	348 252	-6 249	-2 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

V letech 1996 – 2008 zaznamenala Slovenská republika významný milník své existence a to přijetí do Evropské unie v roce 2004. Celkové příjmy ve sledovaném období vykazovaly vzrůstající tendenci. Rozdíl mezi plánovanými a skutečnými příjmy byl největší v letech 1999 – 2001, kdy i přes nižší růst HDP bylo vybráno dokonce i o 20 % více, než bylo plánováno. Tento nárůst byl způsoben zahájením privatizace státních podniků a jejich prodej do soukromých rukou. V následujících letech odhad plánovaných příjmů téměř odpovídal skutečnému výběru, jen v roce 2006 byly skutečné příjmy vyšší o 7 %, než se plánovalo.

Tabulka 13 Rozdíl skutečných a plánovaných výdajů SR 1996 - 2008 (v mil. Sk)

Rok	Skutečné	Plánované	Rozdíl	Rozdíl v %
1996	191 889	189 425	2 464	1 %
1997	217 826	207 999	9 827	5 %
1998	197 036	184 800	12 236	7 %
1999	231 476	194 900	36 576	19 %
2000	241 126	201 809	39 317	19 %
2001	247 696	217 765	29 931	14 %
2002	272 003	257 919	14 083	5 %
2003	289 044	291 437	-2 393	-1 %
2004	312 732	310 453	2 280	1 %
2005	292 581	318 750	-26 169	-8 %
2006	323 655	330 185	-6 530	-2 %
2007	345 748	348 858	-3 110	-1 %
2008	363 217	380 233	-17 016	-4 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Vývoj plánovaných a skutečných výdajů v podstatě kopíruje příjmy. Největší rozdíl mezi plánem a skutečností nastal v letech 1999 – 2001, kdy bylo utraceno více, než se plánovalo a to téměř o 20%. Vzhledem k tomu, že došlo i k nárůstu příjmů ve stejné výši, neprojevil se tyto zvýšené výdaje negativně na celkovém zadlužování Slovenské republiky.

Tabulka 14 Deficit a jeho meziroční změny v letech 1996-2008 (v mil. Sk)

Rok	Příjmy celkem	Výdaje celkem	Deficit SR	Tempo růstu deficitu SR
1996	166 331	191 889	-25 558	208 %
1997	180 826	217 826	-37 000	45 %
1998	177 835	197 036	-19 201	-48 %
1999	216 720	231 476	-14 756	-23 %
2000	213 479	241 126	-27 647	87 %
2001	205 355	247 696	-42 341	53 %
2002	220 364	272 003	-51 639	22 %
2003	233 073	289 044	-55 971	8 %
2004	242 446	312 732	-70 286	26 %
2005	258 694	292 581	-33 887	-52 %
2006	291 978	323 655	-31 677	-7 %
2007	322 220	345 748	-23 528	-26 %
2008	342 003	363 217	-21 214	-10 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Po transformaci položek státního rozpočtu mezi lety 1995 a 1996 došlo k výraznému růstu zadlužení, kdy se zvýšilo v roce 1996 o 208 % oproti roku 1995. Vzhledem k tomu,

že byly některé položky vyřazeny a některé přidány, není toto srovnání příliš relevantní, proto se tímto nebudu dále zabývat.

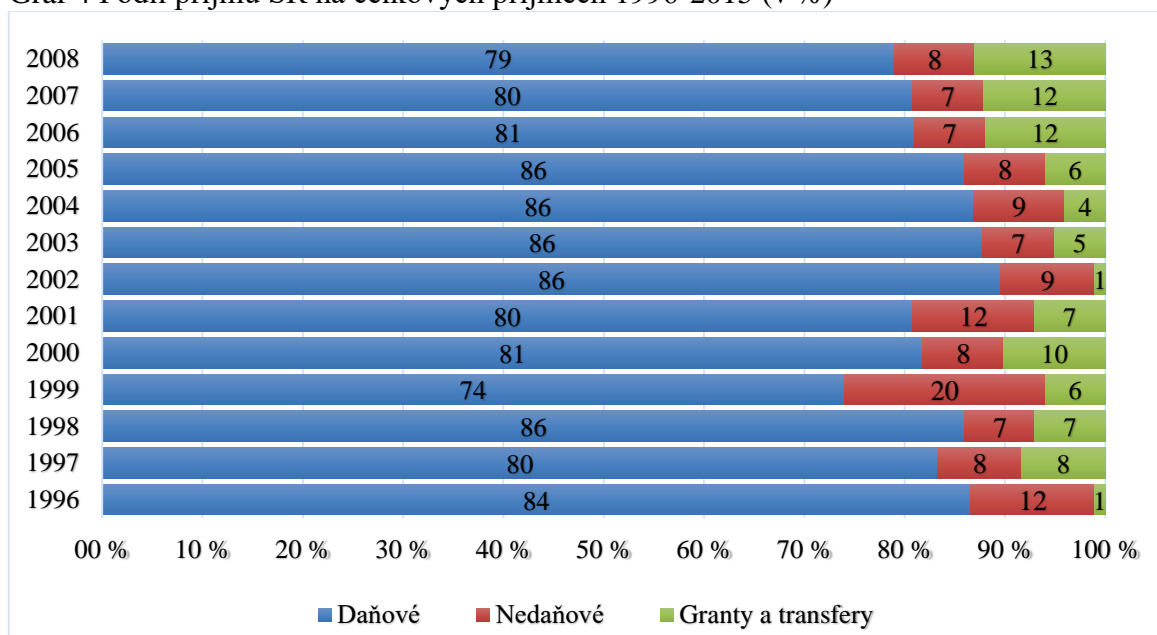
V období oslabení ekonomického růstu v roce 1999 přijala vláda úsporná opatření, která vedla k poklesu růstu HDP a růstu nezaměstnanosti. Vzhledem k příjmům z privatizace však bylo možné pokrýt zvýšené náklady v krizovém období, proto se i deficit státního rozpočtu v roce 1999 snížil o 23 %, než byl v roce 1998. Tento efekt se však již v roce 2000 projevil méně, a celkového zadlužování se zvýšilo o 87 % oproti roku 1999, v absolutní hodnotě to bylo 27 647 mil. Sk.

4.2.1 Příjmy státního rozpočtu 1996-2008

V tomto období se součástí příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky, kromě příjmů daňových a příjmů nedaňových, staly i granty a transfery, příjmy ze splácení domácích a zahraničních úvěrů a půjček a z prodeje akcií a dále do roku 1997 přijaté úvěry tuzemské a zahraniční.

V příloze č. 8 jsou uvedeny skutečné hodnoty příjmů státního rozpočtu v letech 1996-2008. Výpočet meziroční změny příjmů státního rozpočtu je uveden v příloze č. 9. Následující graf č. 4 zobrazuje podíl příjmů státního rozpočtu na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky.

Graf 4 Podíl příjmů SR na celkových příjmech 1996-2015 (v %)

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Největší část příjmů státního rozpočtu, jak lze vidět v grafu 4, tvořily v tomto období daňové příjmy. Meziroční průměrná změna daňových příjmů byla 6 %, přičemž v roce 2001 byly o 5 % nižší než v předchozím roce, v roce 2002 byly daňové příjmy vyšší o 14 % než v roce 2000.

Nedaňové příjmy se podílely na příjmech státního rozpočtu průměrně za celé období 10 %, jejich meziroční průměrná změna byla 17 %. Nedaňové příjmy státního rozpočtu se v roce 1996 v porovnání s rokem 1995 snížily o 28 %. V roce 2000 byly nedaňové příjmy nižší o 62 %, než v roce 1999, kdy meziročně se zvýšily v porovnání s rokem 1998 o 228 %. Zde se projevil jasný efekt příjmů z privatizace.

Od roku 1996 se objevily ve struktuře příjmů státního rozpočtu granty a transfery, jejich průměrný podíl na celkových příjmech byl 7 %. Meziročně se granty a transfery zvýšily v roce 1997 o 1342 %. V roce 2005 se zvýšily o polovinu oproti roku 2004, což bylo způsobeno vstupem Slovenské republiky do EU, a v roce 2006 zaznamenaly dokonce výrazné navýšení o 141 % proti roku 2005. Lze vidět, jak se podíl na celkových příjmech státního rozpočtu v případě grantů a transferů zvýšil na 13 %.

Příjmy ze splácení domácích a zahraničních úvěrů a půjček a z prodeje akcií byly součástí státního rozpočtu do roku 2004 a netvořily v průměru ani desetinu příjmů státního rozpočtu. Přijaté úvěry tuzemské a zahraniční tvořily v průměru 0,3 % příjmů. Tyto položky již nebyly od roku 2005 součástí státního rozpočtu.

Následující tabulka č. 15 uvádí podíl daňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1996-2008. V příloze č. 10 je uvedena meziroční změna daňových příjmů státního rozpočtu.

Tabulka 15 Podíl daňových příjmů na celkových příjmech SR 1996-2008 (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Daň z příjmů, zisků a kapitálového majetku	35	30	35	29	28	28	30	30	25	19	19	19	22
Z příjmů FO	12	14	17	14	12	14	14	14	10	1	1	1	1
Z příjmů PO	20	13	14	10	12	10	13	12	12	16	16	16	19
Z příjmů vybraná srážkou	3	3	4	5	4	5	4	4	2	1	2	2	2
Daň z majetku	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Domácí daně za zboží a služby	42	42	44	39	46	50	52	53	60	67	62	61	58
Daň z přidané hodnoty	29	30	31	27	33	36	37	36	41	47	44	42	41
Spotřební daně	13	12	13	12	13	14	15	16	18	19	18	19	17
Z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
Daně z mezinárodního obchodu a transakcí	6	7	7	6	6	2	2	2	1	0	0	0	0

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Z tabulky č. 15 lze vidět, že z daňových příjmů se v největší míře na celkových příjmech státního rozpočtu podílely domácí daně za zboží a služby. Průměrné meziroční tempo růstu těchto daní bylo 12 %. V roce 2000 byly vyšší o 18 % než v roce 1999. Z domácích daní za zboží a služby největší část 36 % tvořila daň z přidané hodnoty, jejíž meziroční změna za celé sledované období byla 10 %. Výběr daně z přidané hodnoty byl nižší o 20 procentních bodů v roce 2000 oproti 1999. V roce 2005 se meziročně snížil příjem z DPH o 23 procentních bodů. Další část podílející se na celkových příjmech státního rozpočtu z domácích daní za zboží a služby tvořily spotřební daně 15 %, v průměru se spotřební daně meziročně změnily o 9 %.

Mezi domácí daně za zboží a služby patří dále daně z používání zboží a z povolení na výkon činnosti, které se podílely na celkových příjmech státního rozpočtu za celé období pouze 0,3 %. Tyto daně tvoří silniční daň a daně za dobývání prostor. Významnou změnu zaznamenaly v roce 2002, kdy došlo k navýšení příjmů z této položky o 20209 % proti roku 2001. Po transformaci Státního fondu silničního hospodářství se totiž silniční daň stala od roku 2002 příjmem státního rozpočtu a obcí. Naopak od roku 2005 se příjem z této

položky snížil o 105 % než v roce 2004 a v roce 2007 byly nižší než v roce 2006 také o více než sto procent.

Důležitou částí daňových příjmů podílejících se na celkových příjmech státního rozpočtu byla daň z příjmů, zisků a kapitálového majetku. Za celé období podíl této daně na celkových příjmech SR byl 27 % a průměrná meziroční změna 2,5 %. Součástí této daně je daň z příjmů právnických osob, jejíž podíl na celkových příjmech státního rozpočtu byl 14 %. Meziročně se daň z příjmů právnických osob snížila v roce 1997 o 30 % od předchozího roku. V roce 2005 se příjem z položky daň příjmů PO zvýšil o 42 procentních bodů oproti roku 2004.

Další součástí daně z příjmů, zisků a kapitálového majetku je daň z příjmů fyzických osob, která se podílela 11 % na celkových příjmech státního rozpočtu. Po vstupu Slovenské republiky do EU byla sazba daně z příjmů snížena na 19 %, v letech 2000-2003 dle výšky základu byla sazba progresivní od 20 % do 42 %. Z důvodu zavedení rovné daně došlo k rapidnímu meziročnímu snížení příjmů z položky daň z příjmu fyzických osob, a to o 89 %.

V roce 2004 byly ve Slovenské republice zrušeny daně z dědictví a darování, v dalším roce pak také daň z převodu nemovitosti, meziročně se příjem z majtkových daní v období 1996- 2008 snížil o 10 %.

Daně z mezinárodního obchodu a transakcí se podílely 3 % na příjmech SR za sledované období, v roce 2005 byly nižší o 72 % než v roce 2004. Zde se projevil efekt vstupu do EU a začlenění se do jednotného hospodářského prostoru. Součástí příjmů státního rozpočtu byly také sankce uložené v daňovém konání a jiné daně, které netvoří ani desetinu příjmů státního rozpočtu, proto nejsou dále rozebírány.

Tabulka 16 Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech SR 1996-2008 (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku	2,5	1,8	2,1	14,2	1,6	5,2	0,7	0,3	0,5	0,6	0,5	0,8	0,7
Administrativní a jiné poplatky a platby	3,4	3,1	3,2	3,2	3,1	3,8	5,5	3,1	3,7	3,3	2,6	2,5	2,6
Kapitálové příjmy	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3
Úroky z domácích úvěrů, půjček a vkladů	0,4	0,4	0,1	0,2	0,8	0,7	0,8	0,6	1,0	1,3	1,5	2,0	2,1
Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček a vkladů	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jiné nedaňové příjmy	5,1	2,5	1,8	1,9	1,7	2,2	2,2	3,0	3,2	2,7	2,0	1,9	2,1

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Tabulka č. 16 uvádí podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu. Z těchto nedaňových příjmů se největší částí v průměru 3,3 % podílely na celkových příjmech administrativní a jiné poplatky a platby. Jejich průměrný meziroční nárůst v sledovaném období byl 6,3 %. V roce 2002 byly o polovinu vyšší než v roce 2001.

Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku se na celkových příjmech podílely 2,4 %, jejich meziročně se zvýšily v roce 1999 o 763 % oproti roku 1998. V roce 2000 se snížily o 85 % v porovnání s rokem 1999. Jiné nedaňové příjmy za celé sledované období tvořily celkem pouze 2,5 %. Kapitálové příjmy se podílely méně než desetinou na příjmech státního rozpočtu. Úroky z domácích úvěrů, půjček a vkladů v roce 2000 byly o 334 % vyšší než v roce 1999, v případě úroků ze zahraničních úvěrů, půjček a vkladů meziročně se zvýšily v roce 1998 o 1491 % v porovnání s rokem 1998. Nedaňové příjmy státního rozpočtu dlouhodobě klesají. V příloze č. 11 je dále uvedeno tempo růstu těchto nedaňových příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky.

4.2.2 Výdaje státního rozpočtu 1996-2008

Součástí každého státního rozpočtu, jak bylo již uvedeno, jsou i výdaje, které se v tomto období členily na běžné a kapitálové. K těmto výdajům státního rozpočtu do roku 2004 byly přiřazeny i poskytnuté úvěry, půjčky, účast na majetku a dále převod běžných a kapitálových prostředků. Od roku 2005 již nebyly součástí struktury výdajů státního rozpočtu a výdaje zůstaly rozděleny na běžné a kapitálové výdaje státního rozpočtu. Skutečné hodnoty výdajů státního rozpočtu jsou uvedeny v příloze č. 12. Meziroční změny výdajů státního rozpočtu uvádí příloha č. 13. V následující tabulce č. 17 je znázorněn podíl výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu Slovenské republiky 1996-2008.

Tabulka 17 Podíl výdajů na celkových výdajích SR 1996-2008 (v %)

Rok	Běžné výdaje celkem	Kapitálové výdaje celkem	Poskytnuté úvěry, půjčky, účast na majetku	Převod běžných a kapitálových prostředků
1996	77 %	13 %	10 %	0 %
1997	71 %	15 %	14 %	0 %
1998	87 %	12 %	1 %	0 %
1999	79 %	9 %	12 %	0 %
2000	84 %	11 %	5 %	0 %
2001	84 %	11 %	4 %	1 %
2002	87 %	11 %	1 %	1 %
2003	85 %	10 %	3 %	2 %
2004	84 %	10 %	4 %	2 %
2005	89 %	11 %	0 %	0 %
2006	87 %	13 %	0 %	0 %
2007	86 %	14 %	0 %	0 %
2008	87 %	13 %	0 %	0 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Lze vidět v tabulce č. 17, že z výdajů se na celkových výdajích podílely v největší části výdaje běžné a to 84 %. Meziročně se změnila běžné výdaje o 7 % za celé sledované období. Kapitálové výdaje se podílely na celkových výdajích státního rozpočtu v průměru 12 %, jejich meziroční nárůst za celé období byl také o 7 %. Běžné výdaje tvořily podstatnou část plynoucí ze státního rozpočtu. Poskytnuté úvěry, půjčky, účast na majetku se podílely na výdajích v průměru 4 %. Převod běžných a kapitálových prostředků netvořil ani desetinu výdajů státního rozpočtu v tomto sledovaném období. V následující tabulce č. 18 je uveden podíl těchto běžných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu 1996-2008 Slovenské

republiky. Příloha č. 14 uvádí meziroční změny běžných výdajů státního rozpočtu 1996-2008.

Tabulka 18 Podíl běžných výdajů na celkových výdajích SR 1996-2008 (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání	11	11	19	16	17	17	14	11	10	12	12	12	12
Pojistné a příspěvek zaměstnavatele do pojišťoven a Národního úřadu práce	5	5	7	6	6	6	5	3	3	4	4	4	4
Zboží a služby	19	18	14	12	13	14	12	12	11	13	13	11	12
Běžné transfery	36	32	40	37	39	40	43	50	52	52	51	50	52
Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry	6	5	7	8	9	8	13	10	9	8	8	9	7

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Z tabulky č 18 vyplývá, že největší část výdajů podílejících na výdajích státního rozpočtu tvořily běžné transfery 44 %. Meziroční tempo růstu těchto transferů bylo 9 %. Ve větší části se podílely na státních výdajích běžné výdaje za zboží a služby, v průměru se podílely na celkových výdajích státního rozpočtu 13,4 %, meziroční tempo růstu bylo v průměru 2 %. Mezi běžné opakující se výdaje dále patřily mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání, které se podílely 13,4 % na celkových výdajích, meziročně se průměrně změnily o 7 % za celé období. Dále jsou rozebrány podrobněji v tabulce č. 19 běžné transfery, které jak již bylo uvedeno, tvořily největší část plynoucí ze SR Slovenské republiky.

Tabulka 19 Podíl běžných transferů na cenových výdajích SR 1996-2015 (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Príspevkovým organizacím, štátnim fondům, štátem placené pojistné, rozhlas, televize, v rámci veřejné správy	12,9	12,7	16,9	13,9	12,8	16,8	5,6	5,8	19,8	15,8	15	14,9	14,4
Jednotlivcům a neziskovým organizacím	14,9	11,7	15,4	15,5	14,9	15	24,4	22,6	20,4	23,7	23,4	23,3	23,6
Nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy (státní podniky, a.s.)	7,1	6,8	7,3	5,9	8,1	4,9	4,2	5,9	8,5	7,8	7,6	7,3	9
Do tuzemských finančních institucí	0	0	0	0,7	2,2	1,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0
Na různých vládních úrovních (obce, kraje)	0,5	0,5	0,7	0,7	0,8	1,2	7,9	14,4	0	0	0	0	0
Do ciziny	0	0	0	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	2,8	4,7	4,5	4,5	4,6

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Z běžných transferů se největší částí na celkových výdajích státního rozpočtu podílely transfery jednotlivcům a neziskovým organizacím v 19,1 %, v roce 2002 se zvýšily o 78 % v porovnání s rokem 2001. Průměrné meziroční tempo růstu těchto transferů bylo 11 %. Další částí z běžných transferů byly transfery příspěvkovým organizacím, státním fondům, pojišťovněm, Slovenskému rozhlasu a televizi a to v průměru 13,6 %. Tyto vládní výdaje se snížily v roce 2002 o 63 % v porovnání s předchozím rokem a v roce 2004 byly vyšší o 271 % než v roce 2003. Meziroční tempo růstu těchto transferů bylo 22 %. V případě výdajů na různých vládních úrovních (obce, kraje) byl podíl na celkových výdajích 2 %. Výdaje do ciziny se podílely na celkových výdajích v průměru 2 %, v roce 2004, kdy Slovenská republika vstoupila do Evropské unie, se zvýšily o 924 % v porovnání s rokem 2003. Výdaje do tuzemských finančních institucí netvořily ani desetinu výdajů plynoucích ze státního rozpočtu Slovenské republiky ve sledovaných letech. Tabulka č. 20 uvádí kapitálové výdaje a jejich podíl na celkových výdajích státního rozpočtu. Dále je v tabulce uvedeno tempo růstu kapitálových výdajů 1996-2008.

Tabulka 20 Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích SR a meziroční změny 1996-2008 (v %)

Rok	Obstarávání kapitálových aktiv	Meziroční změny	Kapitálové transfery	Meziroční změny
m	7,4 %	-	5,8 %	-
1997	10,6 %	61 %	4,0 %	-21 %
1998	8,8 %	-24 %	3,4 %	-24 %
1999	6,9 %	-8 %	2,2 %	-24 %
2000	7,5 %	14 %	3,0 %	42 %
2001	7,7 %	5 %	3,3 %	13 %
2002	6,3 %	-10 %	4,8 %	61 %
2003	5,3 %	-10 %	4,8 %	5 %
2004	5,5 %	13 %	4,5 %	1 %
2005	3,7 %	-38 %	7,1 %	48 %
2006	3,1 %	-6 %	9,5 %	48 %
2007	3,9 %	33 %	10,2 %	15 %
2008	4,1 %	12 %	9,2 %	-6 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Jak lze vidět v tabulce č. 20 nejvíce se z kapitálových výdajů na celkových výdajích SR podílely výdaje na obstarávání kapitálových aktiv, tvořily v průměru 6,2 %. Jejich meziroční tempo růstu bylo 3,5 %, v roce 1997 byly vyšší o 61 % než v roce 1996. Podíl kapitálových transferů na celkových výdajích státního rozpočtu byl 5,5 % za celé sledované období, meziroční průměrné tempo růstu kapitálových transferů ve sledovaném období bylo 1,3 %, v roce 2002 se zvýšily oproti roku 2000 o 61 %.

4.2.3 Zhodnocení vývoje státního rozpočtu 1996-2008

V roce 1996 se změnila struktura státního rozpočtu Slovenské republiky, která se začala pomalu připravovat na vstup do EU a přizpůsobovat se tomuto vstupu. Do struktury státního rozpočtu Slovenské republiky byly zařazeny granty a transfery, které do roku 1995 součástí příjmů státního rozpočtu nebyly. V roce 1999 nová vláda Slovenské republiky realizovala privatizaci státních podniků, což se v tomto a dalším roce odrazilo ve významném rozdílu mezi skutečnými a plánovanými příjmy a výdaji. S tím souvisel i jednorázový nárůst nedaňových příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky. V těchto letech byly i výdaje státního rozpočtu vyšší, ale díky nárůstu příjmů se to neprojevovalo v celkovém zadlužení Slovenské republiky. Daně z majetku Slovenské republiky prošly změnami, které jsou viditelné na celkových příjmech státního rozpočtu z této daně, v roce 2004 byly zrušeny daně darovací a dědické a v roce 2005 dále byla zrušena daň z převodu

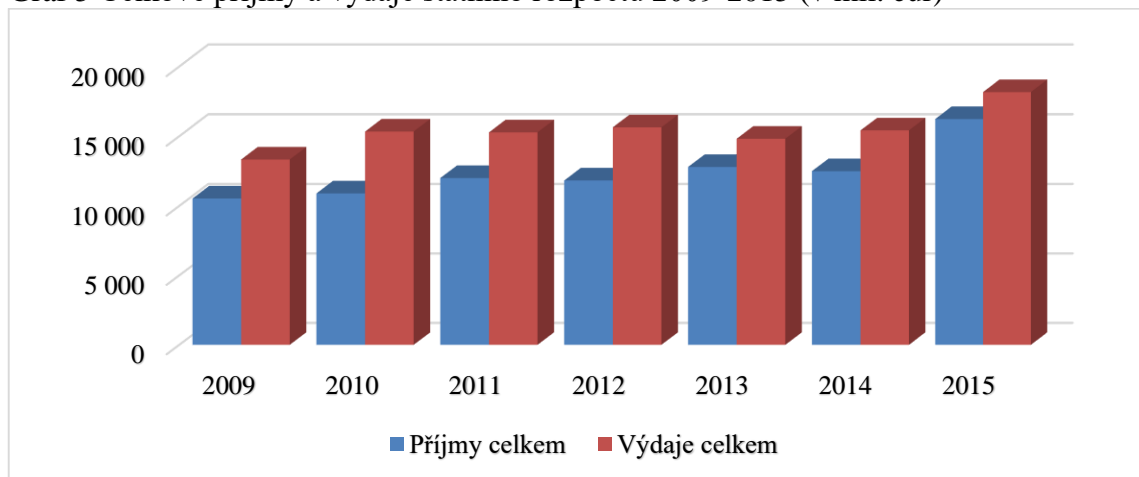
nemovitostí. Dále také došlo k zavedení rovné daně ve Slovenské republice v roce 2004, která v systému fungovala do roku 2012.

V tomto období došlo k další významné události ve slovenské historii. V roce 2004 Slovenská republika vstoupila s dalšími deseti zeměmi, mezi kterými byla i Česká republika, do EU. Od tohoto roku se začaly granty a transfery podílet na příjmech státního rozpočtu ve větším podílu.

4.3 Vývoj státního rozpočtu v letech 2009-2015

Následující kapitola je věnována příjmům a výdajům státního rozpočtu od roku 2009, kdy slovenská koruna byla nahrazena eurem. Skutečné hodnoty celkových příjmů a výdajů státního rozpočtu v letech 2009-2015 a jejich tempo růstu jsou uvedeny v příloze 15. Následující graf č. 4 zobrazuje celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2009-2015.

Graf 5 Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu 2009-2015 (v mil. eur)

Zdroj: MF SR (2009-2015, státní závěrečné účty), vlastní zpracování

Graf č. 4 zobrazuje vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2009 až 2015. Jsou zde krásně vidět důsledky celosvětové ekonomické krize, která započala v letech 2008 a na Slovenskou republiku tvrdě dopadla. Slovenský průmysl je silně orientován do automobilového sektoru, který v době krize čelil velkým problémům. Proto došlo v roce 2009 a 2010 k výraznému poklesu příjmů státního rozpočtu. Z grafu lze vyčíst,

že i přes krizové období vláda nepřistoupila na radikální úspory a své výdaje nesnižovala, naopak v době krize výdaje rostly. Od roku 2011 se začaly příjmy státního rozpočtu opět zvyšovat a výdaje se postupně snižovaly, ale ani do roku 2015 se stále nepodařilo dosáhnout alespoň vyrovnaného rozpočtu. U celkových příjmů státního rozpočtu bylo meziroční tempo růstu 3,5 %. V roce 2009 byly o 7 % nižší než v roce 2008. K výraznému nárůstu došlo v roce 2015 a to o 30 % v porovnání s předchozím rokem. V roce 2015 se také zvýšily výdaje SR o 18 %, oproti roku 2014. Jejich meziroční tempo růstu za celé sledované období bylo 6,5 %. Následující tabulky uvádí celkové plánované a skutečné příjmy a výdaje státního rozpočtu v letech 2009-2016.

Tabulka 21 Celkové plánované a skutečné příjmy SR 2009-2016 (v mil. eur)

Rok	Skutečné	Plánované	Rozdíl	Rozdíl v %
2009	10 541	10 971	-430	-4 %
2010	10 901	11 867	-966	-8 %
2011	12 002	13 148	-1 146	-9 %
2012	11 830	13 624	-1 794	-13 %
2013	12 796	13 916	-1 120	-8 %
2014	12 497	14 108	-1 611	-11 %
2015	16 233	14 495	1 738	12 %
2016	-	14 277	-	-

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2006-2016), vlastní zpracování

Skutečně dosažené příjmy státního rozpočtu Slovenské republiky byly v tomto období téměř vždy nižší, než jak se rozpočtovalo. V roce 2015 překročily skutečně dosažené hodnoty příjmů výši plánovaných v původně schváleném rozpočtu o 12 %. Pro rok 2016 známe zatím plánované příjmy a konečný výsledek bude uveden v dubnu roku 2017.

Tabulka 22 Celkové plánované a skutečné výdaje SR 2009-2016 (v mil. eur)

Rok	Skutečné	Plánované	Rozdíl	Rozdíl v %
2009	13 332	14 125	-793	-6 %
2010	15 337	16 407	-1 070	-7 %
2011	15 278	16 958	-1 680	-10 %
2012	15 640	17 299	-1 659	-10 %
2013	14 820	17 002	-2 182	-13 %
2014	15 420	17 392	-1 972	-11 %
2015	18 167	17 479	688	4 %
2016	-	16 247	-	-

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2006-2016), vlastní zpracování

V tomto období byly výdaje v původně schváleném rozpočtu vždy vyšší než skutečně vynaložené výdaje. Jen v roce 2015 byl plán překročen o 4 %. Skutečné hodnoty z roku 2016 budou známy v dubnu 2017.

Tabulka 23 Deficit státního rozpočtu 2009 -2015 (v mil. eur)

Rok	Příjmy celkem	Výdaje celkem	Deficit	Tempo růstu
2009	10 541	13 332	-2 791	296 %
2010	10 901	15 337	-4 436	59 %
2011	12 002	15 278	-3 276	-26 %
2012	11 830	15 640	-3 810	16 %
2013	12 796	14 820	-2 024	-47 %
2014	12 497	15 420	-2 923	44 %
2015	16 233	18 167	-1 934	-34 %

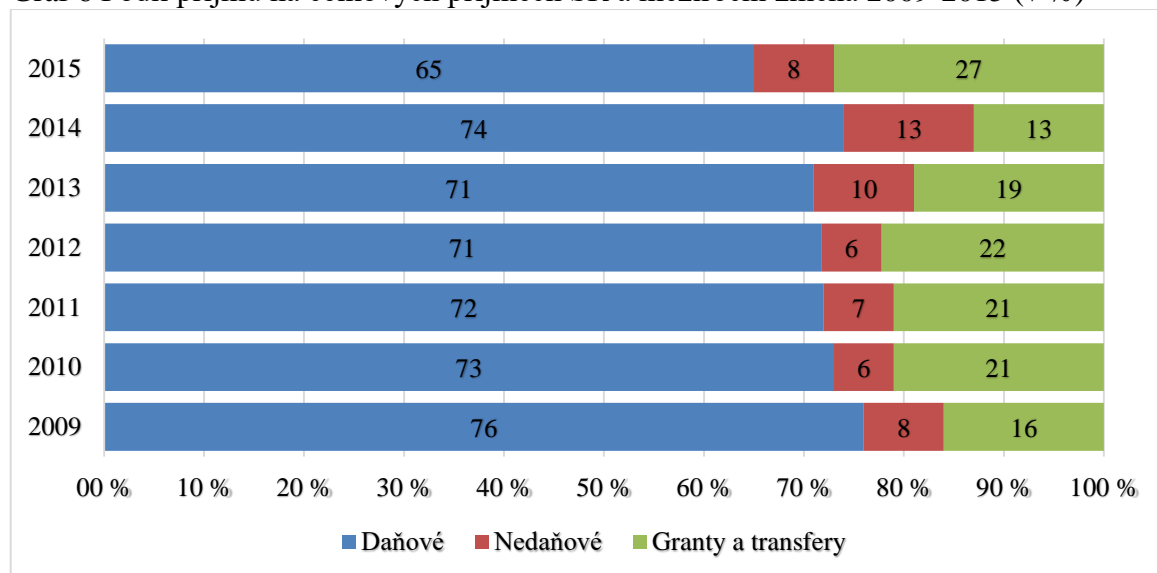
Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2006-2016), vlastní zpracování

Tabulka č. 23 uvádí deficit státního rozpočtu od roku 2009 do roku 2015. V tomto sledovaném období byl státní rozpočet v deficitu, nepodařilo se tedy Slovenské republice skončit s vyrovnaným státním rozpočtem. V roce 2010 byl deficit nejvyšší za celé sledované období, a to -4 436 mil. eur. Plně se zde projevila celosvětová hospodářská krize. Od tohoto roku lze vidět postupné snižování zadlužování Slovenské republiky. Meziroční tempo růstu deficitu bylo v průměru za sledované období 44 %, přičemž největší meziroční pokles deficitu státního rozpočtu byl o 47 % mezi lety 2013 a 2012.

4.3.1 Příjmy státního rozpočtu 2009-2015

Příjmy státního rozpočtu se skládají z několika položek, jak bylo uvedeno v teoretické části práci. V tomto sledovaném období lze rozdělit příjmy na tři základní části a to daňové, nedaňové, granty a transfery. Tyto hlavní příjmy státního rozpočtu se dále člení na několik dalších skupin a podskupin. V příloze č. 16 je uvedena meziroční změna příjmů státního rozpočtu v letech 2009-2015. Tabulky se skutečnými hodnotami příjmů státního rozpočtu jsou uvedeny v příloze 17. Podíl příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu je znázorněn v následujícím grafu č. 6.

Graf 6 Podíl příjmů na celkových příjmech SR a meziroční změna 2009-2015 (v %)

Daňové příjmy státního rozpočtu v celém sledovaném období tvořily nejvyšší část, a to 72 % příjmů plynoucích do státního rozpočtu. Meziroční tempo růstu za celé sledované období bylo 2,6 %. V roce 2009 byly daňové příjmy nižší o 11 % než v roce 2008, naopak zvýšily se v roce 2015 v porovnání s rokem 2014 o čtrnáct procentních bodů.

Granty a transfery jsou dalším důležitým zdrojem příjmů státního rozpočtu, který se začal po vstupu Slovenské republiky do EU zvyšovat, v roce 2015 byly vyšší o 177 % než v roce 2014, kdy byly v porovnání s rokem 2013 nižší o 35 %. Na celkových příjmech se podílely v průměru 16 %.

Dalším zdrojem jdoucím do rozpočtu Slovenské republiky jsou nedaňové příjmy, jejichž podíl na celkových příjmech státního rozpočtu byl 7 % za celé sledované období. V roce 2013 došlo u nedaňových příjmů ke zvýšení o 81 % v porovnání s předchozím rokem. Snížily se v roce 2015 o necelou čtvrtinu od roku 2014. Jejich meziroční tempo růstu za celé sledované období bylo 10 %. Následující tabulka č. 24 uvádí daňové příjmy a jejich podíly, v jakých se jednotlivé položky daňových příjmů podílely na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky. V příloze č. 18 jsou uvedeny meziroční změny daňových příjmů státního rozpočtu 2009-2015.

Tabulka 24 Podíl daňových příjmů na celkových příjmech SR 2009-2015 (v %)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Daň z příjmů a kapitálového majetku	22,0	14,1	15,6	18,0	18,6	18,6	17,4
Fyzické osoby	0,3	1,2	0,9	2,0	1,6	1,9	0,4
Právnícké osoby	20,2	11,5	13,5	14,6	15,6	15,3	16,0
Vybraná srážkou	1,5	1,4	1,2	1,4	1,4	1,4	1,0
Daň z majetku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daně za zboží a služby	53,9	58,4	56,2	53,1	52,4	55,3	47,7
Z přidané hodnoty	36,5	40,6	39,5	36,3	36,9	39,2	33,9
Spotřební daně	17,4	17,8	16,7	16,7	15,4	16,1	12,9
Z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9
Z mezinárodního obchodu a transakcí	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2
Dovozní clo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dovozní přírážka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Podíl na vybraných finančních prostředcích	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2
Ostatní celní příjmy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sankce uložené v daňovém období a sankce související s úhradou za služby veřejným poskytovatelem Rozhlasem a televizí Slovenska	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1
Jiné daně	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Daňové příjmy celkem	76,1	73,0	72,5	71,5	71,4	74,4	65,4

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Nejvýznamnější část podílející se z daňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu, jak lze vidět v tabulce č. 24 byly daně za zboží a služby. Ve sledovaném období

jejich podíl na celkových příjmech státního rozpočtu byl 56 %. Daně za zboží a služby v období probíhající krize Slovenské republiky v roce 2009 byly nižší o 13 %, než v roce 2008. Významnou částí daní za zboží a služby byla daň z přidané hodnoty a spotřební daně, jejichž meziroční roční příjem se v roce 2009 také snížil.

Daně z používání zboží a z povolení k výkonu činnosti byly v roce 2015 o 180 891 % než v roce 2014, což bylo způsobeno přechodem správy daně z motorových vozidel od vyšších územních celků zpět pod státní rozpočet od 1. ledna 2015. V případě daně z příjmů a kapitálového majetku byl podíl za celé období 18,4 %, byly tedy také jednou z důležitých částí příjmů státního rozpočtu. Součástí této daně je daň z příjmů fyzických osob, která se v roce 2010 zvýšila o 371 % v porovnání s rokem 2009. Do roku 2009 byly ve Slovenské republice od daně osvobozeny příjmy z pronájmu, z příležitostných činností, převodů cenných papírů a další daně, zdaněním těchto příjmů došlo k výraznému nárůstu příjmů státního rozpočtu.

Daně z majetku netvořily ani desetinu příjmů státního rozpočtu. Meziroční tempo růstu daně z majetku za celé sledové období bylo - 43 %. V roce 2004 byly na Slovensku zrušené daně z dědictví a darování, dále od roku 2005 byla zrušena daň z převodu nemovitosti. Do státního rozpočtu Slovenské republiky plynuly jen dobíhající příjmy z těchto daní.

Sankce uložené v daňovém období a sankce související s úhradou za služby veřejným poskytovatelem Rozhlasem a televizí Slovenska netvořily ani desetinu příjmů SR, ale v roce 2010 byly vyšší o 1403 % než v roce 2009, tyto sankce se do roku 2009 ve skutečnosti vykazovaly ve výnosech jednotlivých daní.

Další součástí příjmů dle ekonomické klasifikace jsou granty a transfery. Jejich význam v minulosti nebyl příliš veliký, ale se vstupem Slovenské republiky do Evropské unie se postupně dostaly na druhé místo v oblasti zastoupení jednotlivých druhů rozpočtových příjmů státního rozpočtu. Tabulka č. 25 uvádí podíl domácích a zahraničních grantů a transferů na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky a jejich meziroční změny v letech 2009-2015.

Tabulka 25 Podíl grantů a transferů na celkových příjmech SR a meziroční změny 2009-2015 (v %)

Rok	Tuzemské	Meziroční změny	Zahraniční	Meziroční změny	Z rozpočtu EU	Meziroční změny
2009	5,3 %	-4 %	0,1 %	41 %	10,5 %	29 %
2010	5,2 %	3 %	0,1 %	14 %	15,3 %	50 %
2011	3,3 %	-30 %	0,1 %	-24 %	16,9 %	22 %
2012	4,5 %	33 %	0,1 %	9 %	18,0 %	5 %
2013	1,7 %	-60 %	0,1 %	10 %	17,0 %	3 %
2014	2,4 %	41 %	0,1 %	-12 %	10,1 %	-42 %
2015	0,3 %	-84 %	0,1 %	30 %	26,4 %	240 %

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Granty a transfery z rozpočtu Evropské unie tvoří nejvýznamnější část podílející se na celkových příjmech státního rozpočtu, tyto příjmy od roku 2009 mají rostoucí charakter. Jen v roce 2014 byly nižší o 42 % než v roce 2013, nižší příjmy byly důsledkem dočasně pozastavených plateb v rámci některých operačních programů Slovenské republiky. Naopak zvýšily se v roce 2015 k roku 2014 o 204 %. Meziroční tempo růstu prostředků z rozpočtu EU za celé sledované období bylo 44 %. V případě tuzemských grantů a transferů byl průměrný podíl 3 %. Zahraniční granty a transfery se nepodílely na příjmech státního rozpočtu ani desetinou.

K příjmům státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2009-2015 patřily nedaňové příjmy souvisící s činností jednotlivých rozpočtových kapitol. Jejich položky jsou v tabulce č. 26, která uvádí podíl těchto nedaňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu. Meziroční změny nedaňových příjmů obsahuje příloha č. 19.

Tabulka 26 Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech SR 2009-2015 (v %)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku	1,40	0,72	0,92	0,78	0,39	5,01	3,04
Administrativní poplatky a jiné poplatky a platby	2,67	2,57	3,06	2,33	2,48	3,98	1,99
Kapitálové příjmy	0,16	0,15	0,15	0,11	4,15	1,22	0,08
Úroky z domácích úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů	0,86	0,71	0,44	0,26	0,15	0,08	0,09
Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů	0,04	0,01	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné příjmy	2,83	2,20	2,58	2,41	2,70	2,80	2,68
Příjmy nedaňové celkem	7,95	6,36	7,18	5,89	9,87	13,09	7,88

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Z nedaňových příjmů se na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky podílely administrativní poplatky a jiné poplatky a to 3 %. V roce 2014 byly vyšší o 57 % než v roce 2013. Jiné nedaňové příjmy mezi, které patří např. příjmy z loterií a jiných her, vratky z minulých roků, se na celkových příjmech podílely 2,4 %. Zvýšily se v 2011 o 29 % k roku 2010. V případě příjmů z podnikání a z vlastnictví majetku byl podíl za celé sledované období 1,4%, v roce 2014 byly o 1146% vyšší než v roce 2014, zvýšily se o 80 % v roce 2009 k roku 2008. V roce 2014 se příjem z nich zvýšil díky přijatým dividendům z obchodních společností státu.

Další část z nedaňových příjmů tvořily kapitálové příjmy, jejichž výška se odvíjí od objemu majetku (pozemky, budovy, finanční majetek, jiná nehmotné aktiva) ve správě jednotlivých kapitol. Kapitálové příjmy se zvýšily v roce 2013 o 3874 % v porovnání s rokem 2012. V roce 2015 byly nižší o 92 % než v roce 2014. V těchto letech se nerozpočtovaly příjmy z kapitol Správy státních hmotných rezerv (zásoby ropy a ropných produktů), a kapitoly Ministerstva životního prostředí, kde se obchodování s emisními kvótami stalo součástí příjmů Environmentálního fondu.

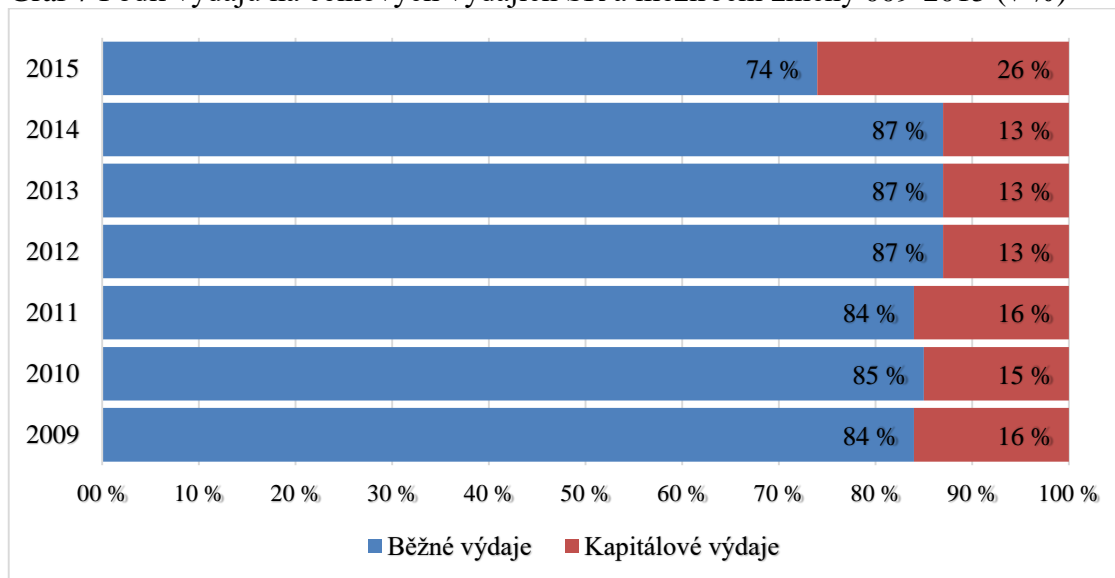
Úroky z domácích a zahraničních úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů netvořily ani desetinu příjmů státního rozpočtu SR. V roce 2009 byly úrokové

příjmy ze zahraničních úvěrů, půjček a vkladů vyšší o 852 % než v roce 2008. Na těchto úrokových příjmech se podílelo Ministerstvo zahraničních věcí SR.

4.3.2 Výdaje státního rozpočtu 2006-2015

Stejně jako v případě příjmů státního rozpočtu se i rozpočtové výdaje liší způsobem jejich klasifikace. Dle ekonomické rozpočtové kategorizace se člení na běžné a kapitálové výdaje. Tabulky se skutečnými hodnotami celkových běžných a kapitálových výdajů jsou uvedeny v příloze č. 20. Podíl běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu Slovenské republiky 2009-2015 je znázorněn v následujícím grafu č. 7.

Graf 7 Podíl výdajů na celkových výdajích SR a meziroční změny 009-2015 (v %)

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

V grafu č. 7 lze krásně vidět, že běžné výdaje tvoří rozhodující část rozpočtových výdajů, jde o prostředky vydané, aniž by byla za ně poskytnutá protislužba či zboží. Na celkových výdajích se podílely běžné výdaje 85 %, v roce 2009 byly vyšší o 16 % než v roce 2008, což bylo způsobeno i probíhající krizí. Kapitálové výdaje se na celkových výdajích státního rozpočtu podílely 15 % za celé sledované období, zvýšily se v roce 2015 o 136 % k roku 2014 a naopak nižší byly v roce 2012 o 21 % než v roce 2011. Blíže jsou v tabulce č. 27 uvedeny podíly běžných výdajů na celkových výdajích SR Slovenské

republiky v letech 2009-2015. Příloha č. 21 uvádí meziroční změny běžných výdajů v tomto období.

Tabulka 27 Podíl běžných výdajů na celkových výdajích SR 2009-2015 (v %)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání	12	10	10	10	10	11	9
Pojistné a příspěvek do pojištění	4	3	3	3	4	4	3
Zboží a služby	11	9	7	8	9	9	9
Běžné transfery	52	57	56	66	65	64	53
V rámci veřejné správy	15	23	22	29	27	30	24
Jednotlivcům a neziskovým PO	23	24	23	23	24	23	20
Nefinančním subjektům a PO nezaražených do veřejné správy	8	7	7	9	8	5	5
Do tuzemských finančních institucí	0	0	0	0	0	0	0
Do zahraničí	5	4	4	4	5	5	4
Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry	6	6	7	0	0	0	0
Celkem výdaje běžné	84	85	84	87	87	87	74

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Z běžných výdajů podstatnou částí plynoucí ze státního rozpočtu tvořily běžné transfery, kdy v roce 2012 byl jejich podíl až 66 %. Součástí nich jsou transfery veřejné správě, které se v roce 2010 zvýšily o 78 % v porovnání s rokem 2009. Jde o transfery příspěvkovým organizacím, veřejným vysokým školám, obcím, sociální pojišťovně a zdravotním pojišťovnám. K běžným transferům se řadí dále výplaty jednotlivcům a neziskovým právnickým osobám, které se podílely na celkových příjmech státního rozpočtu za celé období 23 %.

K běžným výdajům dále patří splácení úroků a ostatní platby související s úvěry, které byly vyčleněny mimo státní rozpočet. V roce 2012 byl pro efektivní fungování obsluhu státního dluhu zřízen samostatný mimorozpočtový účet. Transfery do zahraničí se podílely za celé období 5 % na celkových výdajích státního rozpočtu, snížily se v roce 2010 o 16 % k roku 2009. Tvoří je odvody Slovenské republiky do rozpočtu Evropské unie ze zdroje založeného na dani z přidané hodnoty a na hrubém národním produktu.

Dále je v tabulce č. 28 vyjádřen podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu 2009-2015. Meziroční změny kapitálových výdajů uvádí příloha č. 22.

Tabulka 28 Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích SR 2009-2015 (v %)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obstarávání aktiv	3,6	2,9	3,3	2,9	3,0	3,3	7,1
Nákup pozemků a nehmotných aktiv	0,8	0,6	1,1	1,1	1,1	0,9	1,5
Nákup budov, objektů a jejich částí	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Nákup strojů, přístrojů, zařízení a techniky	0,5	0,6	0,5	0,5	0,7	0,8	1,6
Nákup dopravních prostředků	0,6	0,3	0,1	0,1	0,3	0,4	1,3
Realizace staveb a jejich technické zhodnocení	1,4	1,1	0,8	1,2	0,7	1,0	2,3
Ostatní kapitálové výdaje (dokumentace, rekonstrukce a modernizace strojů a ostatní)	0,3	0,3	0,7	0,1	0,1	0,4	0,4
Kapitálové transfery	12,6	12,6	13,1	9,7	9,5	9,5	18,6
V rámci veřejné správy	3,1	4,1	4,3	3,8	3,5	7,4	12,8
Jednotlivcům a neziskovým PO	0,3	0,1	0,4	0,4	0,3	0,1	5,4
Nefinančním subjektům a PO, nezaražených ve veřejné správě	9,2	8,4	8,4	5,5	5,8	2,0	0,2
Do zahraničí	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Výdaje kapitálové celkem	16,2	15,4	16,3	12,7	12,5	12,8	25,7

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Z kapitálových výdajů se podíle na celkových výdajích v největší části kapitálové transfery, v roce 2015 tvořily 18,6 % výdajů. V rámci veřejné správy byly vyšší v roce 2014 o 120 % než v roce 2013. V roce 2011 se zvýšily transfery jednotlivcům a neziskovým PO o 230 % k roku 2010. Transfery nefinančním subjektům a právnickým osobám nezaražených ve veřejné správě za celé sledované období tvořily 5,5 % výdajů, v roce 2015 byly vyšší o 226 % než v roce 2014. Odvody do zahraničí se meziročně zvýšily o 252 % v roce 2015 proti roku 2014.

Kapitálové obstarávání aktiv zahrnuje nákupy pozemků, objektů, strojů a další nákupy hmotného a nehmotného majetku. Nákupy budov, objektů a jejich částí se zvýšily od roku 2014 v roce 2015 o 9987 %, kdy nejvíce výdajů realizovalo Ministerstvo vnitra SR na zajištění budovy pro efektivní a spolehlivou státní správu. V roce 2015 se zvýšil i nákup

dopravních prostředků o 332 % od roku 2014. Realizace staveb a jejich technické zhodnocení, ostatní kapitálové výdaje (dokumentace, rekonstrukce a modernizace strojů a ostatní), Nákup strojů, přístrojů, zařízení a techniky se na celkových výdajích SR nepodílely ani desetinou procent za sledované období.

4.3.3 Zhodnocení vývoje státního rozpočtu 2009-2015

Slovenská republika od 1. ledna 2009 zavedla společnou evropskou měnu, přechod ze slovenské měny na společnou měnu euro trval 16 dní. Pro přepočítání byl použit kurz 1 eur = 30,126 Sk. Slovensko v tomto období naplánovalo příjmy i výdaje vyšší než jak skutečně byly, jen v roce 2015 tomu bylo naopak, jak v případě výdajů, tak i u příjmů. Skutečné hodnoty příjmů a výdajů pro rok 2016 nejsou zatím známy, proto byly uvedeny pouze plánové hodnoty, závěrečný účet Ministerstva financí Slovenské republiky bude k dispozici v dubnu 2017. Ve státním rozpočtu v tomto období došlo v případě příjmů ke změnám v oblasti daní z příjmů FO, majetkových daních, daní z používání zboží a z povolení na výkon činnosti a sankcí. Granty a transfery se dostaly na druhé místo v zastoupení zdrojů příjmů státního rozpočtu, nejvýznamnější část z nich tvoří prostředky z EU.

4.4 Zadlužení Slovenské republiky v letech 1993-2015

Jedním z ukazatelů zadlužení je veřejný dluh, jeho součástí je dluh státní, který vzniká hromaděním deficitů a úroků. Státní dluh představuje celkové zadlužení vlády, její nesplacené půjčky a úroky z nich na krytí deficitů. Součástí státního dluhu nejsou dluhy místních rozpočtů, zdravotních pojišťoven, mimorozpočtových fondů. Státní dluh tvoří tedy jen část celkového veřejného dluhu a je financován státními dluhopisy, pokladničními poukázkami a půjčkami. Vývoj státního dluhu Slovenské republiky od roku 1993-2015 je uveden v následující tabulce č. 29.

Tabulka 29 Vývoj státního dluhu od roku 1993 – 2015 (v mld. €)

Rok	Státní dluh v mld. €	Státní dluh vyjádřený jako % z HDP
1993	1 561	24,3 %
1994	2 075	21,8 %
1995	3 297	21,7 %
1996	5 049	30,5 %
1997	6 312	33,0 %
1998	6 295	33,9 %
1999	9 549	47,1 %
2000	10 753	49,6 %
2001	11 666	48,3 %
2002	11 604	42,9 %
2003	12 600	41,6 %
2004	14 568	40,6 %
2005	13 680	34,1 %
2006	15 249	31,0 %
2007	17 026	30,1 %
2008	19 493	28,5 %
2009	23 237	36,3 %
2010	27 842	41,2 %
2011	30 847	43,7 %
2012	37 926	52,2 %
2013	40 600	54,7 %
2014	40 725	53,6 %
2015	41 293	52,5 %

Zdroj: Eurostat (2017), vlastní zpracování

Samostatný státní dluh Slovenské republiky vznikl převzetím závazků souvisejících s rozpadem Československa. Dva nové vzniklé státy si mezi sebe rozdělily společné dluhy. Slovenská republika v roce 1993 vykazovala zadlužení ve výši 1561 mld. eur. Rok 2009 v oblasti řízení státního dluhu lze považovat z evropského i slovenského hlediska za netypický, plný zvrátů, změn a překvapení. Řízení dluhu a vydávání státních cenných papírů ovlivnila světová hospodářská krize. V dalších letech měl státní dluh rostoucí charakter a v roce 2015 dosáhl 41 293 eur. Jednotlivě je deficit státního rozpočtu rozebrán v předchozích kapitolách. Tabulka č. 30 uvádí vývoj hrubého domácího produktu Slovenské republiky v letech 1993-2015.

Tabulka 30 Vývoj HDP Slovenské republiky 1993-2015 (v mld. eur)

Rok	HDP v mld. eur	Meziroční změna HDP v %	Rok	HDP v mld. eur	Meziroční změna HDP v %
1993	17,002	-	2005	39,614	6,6 %
1994	18,081	6,2 %	2006	47,451	8,3 %
1995	26,11	5,8%	2007	54,8	10,7%
1996	28,205	8 %	2008	64,8	8,4 %
1997	29,393	5,7 %	2009	63,3	-2,3 %
1998	30,698	4,4%	2010	65,91	4,1 %
1999	30,704	0 %	2011	68,97	4,6 %
2000	31,136	1,4 %	2012	71,1	3,1 %
2001	32,191	3,4 %	2013	72,13	1,4 %
2002	33,725	4,8 %	2014	74,655	3,5%
2003	35,332	4,8 %	2015	76,251	2,5 %
2004	37,174	5,2 %	2016	79,199	3,5 %

Zdroj: Evroekonom (2017), vlastní zpracování

Hrubý domácí produkt je jedním z makroekonomických ukazatelů všech zemí. Meziroční tempo ekonomického růstu Slovenské republiky za celé sledované období bylo 4,5 %. Znatelně byl hrubý domácí produkt vyšší o 10,7 % v roce 2007, jak v roce 2006. Ke snížení HDP došlo v roce 2009, kdy se snížilo o 2 % v porovnání s rokem 2008. Níže uvedená tabulka č. 31 prezentuje údaje o veřejných financích Slovenské republiky v letech 2003-2015 podle metodiky tzv. maastrichtského dluhu. Jeho poměr k hrubému domácímu produktu je jedním z maastrichtských kritérií (maximálně 60 %), používaných při hodnocení kvality veřejných financí jako je i veřejný deficit, který je také uveden v tabulce č. 31. Konvergenční kritéria musí splnit stát, pokud chce vstoupit do Evropské měnové unie. Kritéria rozpočtového deficitu a veřejného dluhu musí být dodržována i po vstupu do HMU. Mají zajistit takový rozvoj, který vyloučí napětí mezi členskými státy.

Tabulka 31 Maastrichtská kritéria veřejných financí Slovenské republiky 2003-2015 (v %)

Rok	Rozpočtový deficit k HDP v %	Hrubý veřejný dluh k HDP v %
2003	-4,7	42,7
2004	-5,3	41,1
2005	-2,4	34,2
2006	-2	30,4
2007	-1,3	29,4
2008	-1	27,7
2009	-8	35,6
2010	-7,7	41
2011	-5,1	43,3
2012	-4,4	52,1
2013	-2,8	55,4
2014	-2,7	54,9
2015	-2,6	56,7

Zdroj: Evroekonom (2017), vlastní zpracování

Pro vstup do měnové unie musí daný stát splňovat tzv. Maastrichtská kritéria, nesmí překročit 3 % HDP a veřejný dluh nesmí překročit 60 % HDP. Jak je z tabulky zřejmé, ještě při vstupu Slovenské republiky do Evropské unie, první z kritéria pro přijetí eura Slovenská republika nesplňovala. Od roku 2004 se jí podařilo dostat poměr deficitu státního rozpočtu k HDP pod 3 % a v roce 2009 zavedla jednotnou měnu euro. V tomto roce však plně dolehla celosvětová krize a tento poměr klesl až na 8%. Od roku 2013 se jej podařilo opět dostat pod požadovanou míru. Další hrozbou do budoucna je překročení druhého kritéria a to celkového zadlužení k HDP, v současné době je již 56,7 % HDP.

5 Zhodnocení výsledků

Při vzniku první Československé republiky v roce 1918 byla ekonomika tohoto nově vzniklého státu určována průmyslových charakterem vyspělejších českých zemí, Slovensko bylo spíše zemí agrární. Vznikly unitární místní rozpočty a unitární státní rozpočet, který byl sestavován Ministerstvem financí, krajské rozpočty si sestavovaly tehdejší krajiny. Státní rozpočet sloužil na financování státního aparátu, ale také jako nástroj usměrňování ekonomiky k čemuž byly využívány daně a subvence. Od roku 1921 do 1926 se podle návrhu ministra Karla Engliše rozpočet rozdělil na státní a investiční, výdaje byly děleny na osobní a věcné a přesun mezi těmito rozpočty nebyl možný. Alois Rašín rozdělil výdaje na řádné a mimořádné a určil jednorázovou dávku z majetku a dávku z uhlí, které se staly důležitým zdrojem státního rozpočtu v letech 1922. Na příjmové části se významným způsobem podílely také poplatky a daně. Koncem 20. let začal fungovat jednotný trh, jehož vytvořením Slovensko utrpělo hospodářské ztráty.

Rozpočtovému systému v této době podstatně chybělo uspořádání dle základních kritérií. Rokem 1926 započal tzv. rozpočtový vývoj, který trval do roku 1938. Státní rozpočet byl rozdělen do čtyř souvisejících skupin, vlastní státní správa, správa státních podniků, podíl samosprávných svazků na státních daních, dávkách, poplatcích a správa státního dluhu. V roce 1927 došlo dále ke sjednocení daňové soustavy, která však nestačila zakotvit v ekonomickém systému, při probíhající hospodářské krizi docházelo k vypisování nových daní a zvyšování starých.

V období druhé světové války bylo Československo rozbito a stalo se součástí hospodaření Německa. Po druhé světové válce došlo k obnově Československa a opět začal fungovat unitární státní rozpočet z předválečné doby. Ve struktuře státního rozpočtu byly zachovány tři části, vlastní státní správa, správa státních podniků a státního dluhu. V polovině 60. let se pokusilo Československo realizovat ekonomickou reformu, ale direktivní systém hospodářství ji znemožnil. V 70. letech se soustava státního rozpočtu změnila na rozpočet federální, České republiky a Slovenské republiky.

V 90. let 20. století začal složitý proces transformace, který byl přechodem z centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní. Transformace proběhla v jistých směrech tak, jak bylo plánováno ve scénáři. Objevily se oblasti, které někteří ekonomové považovali za zanedbané a v důsledku tohoto „zanedbání“ také za neúspěšné. Za zdařilé oblasti transformace je považováno relativně rychlé položení základu tržní ekonomiky. K těmto důležitým základům patří především liberalizace trhu, vznik soukromého vlastnictví, zabezpečení svobodného podnikání nebo např. daňová reforma.

Česká a Slovenská federativní republika se v roce 1993 rozdělila na dva samostatné státy se svými státními rozpočty. Republiky si mezi sebe rozdělily státní dluh, který v dalších letech existence Slovenské republiky rostl. V prvních letech samostatného státu byly do státního rozpočtu přidány nové položky a některé byly naopak vyčleněny. V roce 1994 vznikly tři samostatné fondy nemocenský, zdravotního pojištění a zaměstnanosti, které byly součástí příjmů státního rozpočtu jen v roce 1993, a v roce 1994 byly vyčleněny do již zmíněných samostatných fondů. V roce 1995 přibyly do daňových příjmů daně z majetku. Podstatnou část z daňových příjmů tvořily příjmy od právnických osob, jejich výše sazby v těchto letech byla 45 % a od roku 1994 40 %, což bylo o polovinu více, než sazba této daně v současnosti. Daňové příjmy se v těchto letech zvyšovaly, v roce 1995 tvořily nad 80 % příjmů státního rozpočtu. V roce 1993 byly skutečné výdaje státního rozpočtu vyšší než jak se plánovalo, což souviselo s rozdělením federace, ale v roce 1995 byl již odhad plánovaných výdajů téměř shodný se skutečnými výdaji. Nedaňové příjmy státního rozpočtu v roce 1993 tvořily 42 % celkových příjmů, v dalších letech se však jejich podíl na rozpočtových příjmech snižoval.

V roce 1996 byly do struktury státního rozpočtu začleněny granty a transfery. Meziročně se granty a transfery zvyšovaly a v roce 2008 se podílely na celkových příjmech státního rozpočtu téměř 15 %. V případě nepřímých daní nejvyšší příjem tvořila daň z přidané hodnoty, jejíž základní sazba se pohybovala od 23 % do 25 % a snížená sazba od 5 % do 6 % od roku 1993 do roku 1999. Nová vláda Slovenské republiky v roce 1999 realizovala privatizaci státních podniků, což se odrazilo ve skutečných příjmech státního rozpočtu a i přes nižší růst HDP bylo vybráno o 20 % více než jak bylo naplánováno.

Mezi domácí daně za zboží a služby patřily daně z používání zboží a z povolení na výkon činnosti. Tyto daně tvoří silniční daň a daně za dobývání prostor. Významnou změnu zaznamenaly v roce 2002, kdy se silniční daň stala příjmem státního rozpočtu a obcí. V roce 2005 se tato daň výrazně zvýšila, což bylo způsobeno přechodem správy daně z motorových vozidel od vyšších územních celků pod státní rozpočet od 1. ledna 2015.

Slovenská republika v roce 2004 zavedla revoluci ve zdanění, tzv. rovnou daň, neboli jednotnou sazbu daně, čímž se sjednotila míra zdanění fyzických a právnických osob. Od roku 2013 se začalo opět uplatňovat progresivní zdaňování fyzických osob, jaké se uplatňovalo v letech 1993 až 2004, ale s tím, že sazby daně byly téměř o polovinu nižší. V případě daně z příjmů právnických osob se sazba daně od roku 2013 také změnila, v současnosti, tedy v roce 2017 je stanovena na výši 21 % což je méně o dva procentní body nežli v roce 2013. V roce 2004 z příjmů státního rozpočtu vypadly daň z darování, dědictví a od roku 2005 i daň z převodu nemovitosti.

Důležitým mezníkem Slovenské republiky byl vstup do Evropské unie, do které v roce 2004 vstoupila spolu s dalšími 10-ti zeměmi. Důležitým zdrojem příjmů státního rozpočtu se staly granty a transfery z rozpočtu EU, svým zastoupením se postupně dostaly na druhé místo v oblasti rozpočtových příjmů. Na druhé straně se však zvýšily výdaje v oblasti plateb do společného evropského rozpočtu.

Zatím posledním, velmi významným krokem Slovenského státu, bylo přijetí jednotné evropské měny euro. Stalo se tak v roce 2009, kdy v plné síle udeřila celosvětová krize, ze které se země další tři roky vzpamatovávala. Od roku 2013 se jí opět daří plnit Maastrichská kritéria, ke kterým se při přijetí společné měny zavázala. Zde je ovšem vidět riziko jiné, celková míra zadlužení dosáhla v roce 2015 již 56,7 % HDP, a Slovensko se pomalu přibližuje k překročení druhého Maastrichského kritéria.

V případě státního dluhu Slovenské republiky v roce 1993 tvořil čtvrtinu hrubého domácího produktu, ale postupně docházelo k jeho zvyšování, až v roce 2000 dosáhl téměř na 50 % HDP. Poté nastala snaha o snižování podílu, která se dařila až do roku 2008, kdy

v roce 2009 se dostal na 36,3 % a od této doby se navyšuje. V roce 2015 přesáhl dokonce polovinu ročního hrubého domácího produktu.

6 Závěr

Státní rozpočet slouží, jako nástroj k přerozdělení veřejných prostředků. Cílem diplomové práce bylo zhodnocení vývoje jednotlivých položek státního rozpočtu Slovenské republiky po rozpadu Československa až do současnosti. V práci bylo poukázáno na hlavní události a změny, jež ovlivnily samotnou strukturu rozpočtu, ale i jeho jednotlivé položky.

Předložená práce byla rozdělena do dvou hlavních kapitol. První část byla věnována historickým a ekonomickým souvislostem hospodaření Československé republiky po jejím vzniku v roce 1918 až po rozpad České a Slovenské republiky v roce 1993. V další části této teoretické kapitoly byl dále popsán vývoj daňové soustavy již samostatné Slovenské republiky, nedaňových příjmů a deficitu státního rozpočtu. Závěrem jsou v teoretické části zmíněna Maastrichtská kritéria, které musela Slovenská republika splnit pro zavedení jednotné měny Euro.

Praktická část práce byla věnována vývoji státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993-2016. Z důvodu významných změn jednotlivých položek byly posuzovány roky 1993-1995 samostatně, následně roky 1996-2008, a poslední úsek tvoří státní rozpočty po zavedení Eura, a to 2009-2016. Příjmy a výdaje státního rozpočtu Slovenské republiky v jednotlivých podkapitolách byly uvedeny v podílech, v jakých se na celkových příjmech státního rozpočtu účastnily. Pro lepší odhalení změn v příjmech a výdajích státního rozpočtu byla propočítána meziroční změna těchto položek.

Součástí praktické části je také vyhodnocení deficitu státního rozpočtu, kterému byla věnována samostatná kapitola. Byla uvedena velikost státního dluhu Slovenské republiky a jeho vývoj po jejím vzniku v roce 1993. Součástí makroekonomických ukazatelů je také hrubý domácí produkt, jehož vývoj byl v práci také uveden. Protože Slovenská republika přijala za měnu v roce 2009 Euro, bylo důležité poukázat i na vývoj Maastrichtských kritérií veřejných financí, která v případě přijetí eura je nutné splňovat, ale také by se měly udržovat i po této změně měny, s čímž, jak vyplynulo z praktické části práce, měla Slovenská republika problém v důsledku krizových let 2009 – 2012.

Od přechodu k tržní ekonomice v roce 1989 urazila Slovenská republika velký kus cesty. Začalo to rozpadem České a Slovenské federativní republiky, přes reformy daňového

systemu až po vstup do Evropské unie. To vše vedlo ke zvýšení konkurenceschopnosti a ekonomickému růstu Slovenska a možnosti přijmout jednotnou evropskou měnu.. V roce 2008 však vypukla celosvětová hospodářská krize, která Slovenskou republiku velice zasáhla a tento rozvoj zbrzdila, ale v průběhu dalších let se jí podařilo dosáhnout opět ekonomického růstu.

7 Seznam použitých zdrojů

BILÍK, P. a kolektiv. *České země a Československo ve 20. století*. 1 vydání. Olomouc: REP Tisk spol. s.r.o., 2013. 141 s. ISBN 978-80-87535-76-9.

BELIČKOVÁ, Kornélia. *Rozpočtová teória, politika a prax*. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2010. 342 s. ISBN 978-80-8078-335-8.

BOETTKE, P. *Robustní politická ekonomie pro 21. století*. 1 vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika: CEVRO Institut, 2011. 346 s. ISBN 978-80-7357-619-6.

BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D.; SVOBODA, R. *Česká republika ve světle ekonomických teorií*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 206 s. ISBN 978-80-7380-369-8.

DĚDEK, O. a kolektiv. *Ekonomické aspekty zániku Československa*. 1 vydání. Praha: nakladatelství Fortuna, 1997. 208 s. ISBN 80-7168-442-2.

DOLEŽALOVÁ, A. *Rašín, Engliš a ti druzí: československé státní rozpočty v letech 1918-1938*. 1 vydání. Praze: Oeconomica, 2007. 424 s. ISBN 978-80-245-1356-0.

DUBIELOVÁ, V; KOVALČÍKOVÁ, Z; SOLÍK, J. *Dane v SR a ich aktuálne zmeny*. 1. vydání. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum, 2013, 60 s. ISBN 978-80-8052-555-2.

DVOŘÁK, P. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 343 s. ISBN 978-80-7400-075-1.

GREGOVÁ, E. *Hospodárska politika v teórii a praxi*. 1. vyd. Žilina: Žilinská univerzita, 2015. 292 s. ISBN 9788055411002.

HÁJEK, L; KRÁLIK, J. *Ekonomía a hospodárska politika v ekonomike SR a ČR*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2012. 291 s. ISBN 9788055704739. JUREČKA, V. a kolektiv. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 332 s. Expert. ISBN 978-80-247-3258-9.

KAPLAN, K. *Kořeny Československé reformy 1968*. 1 vydání. Brno: Nakladatelství Doplněk, 2000. 326 s. ISBN 80-7239-061-9.

KASSAY, Š. *Riadenie piata časť. Teoretické základy a podmienky fungovania podnikovej finančnej politiky*. 1. vyd. Bratislava: Veda, 2015. 141 s. ISBN 978-80-224-1409-8.

KOSTKA, J. *Česká/československá ekonomika ve světle měnících se systémů*. 1 vydání. Ostrava: Vysoká škola báňská, TU Ostrava, Ekonomická fakulta, 2005. 217 s. ISBN 80-248-0928-1.

KUBŮ, E; SOUKUP, J; ŠOUŠA, J. *Fenomén hospodářské krize v českých zemích 19. až počátku 21. století: cyklický vývoj ekonomiky v procesu gradující globalizace*. 1 vydání. Praha: Nová tiskárna Pelhřimov, 2015. 608 s. ISBN 978-80-7415-115-6. ISBN 978-80-7464-774-1.

KOVÁČ, D. *Dějiny Slovenska*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007. 423 s. ISBN 9788071068990.

LACINA, V. *Zlatá léta československého hospodářství 1918-1929*. 1 vydání. Praha: Historický ústav AV ČR, 2000. 254 s. ISBN 80-7286-000-3.

LUKÁČIK, J. *Hospodárska politika: teória a prax*. 1. vyd. Bratislava: Sprint 2, 2013. 292 s. ISBN 9788089393862.

MAAYTOVÁ, A. a kol. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 208 stran. Expert. ISBN 978-80-247-5561-8.

MEDVED', J; NEMEC, J. a kolektív. *Verejné financie*. 1 vydání. Bratislava: Spirit dva, 2011. 640 s. ISBN 978-80-89393-46-6.

MEDVEĎ, J. NEMEC, J. *Základy verejných financií*. Bratislava: Sprint, 2007. 272 s. ISBN 978-80-89085-84-2.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. *Bilance štátneho rozpočtu v letech 1993-1995*. 2017.

MIHÁLIKOVÁ, A; HORNIÁKOVÁ, Ľ. *Základy finančnej teórie*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie PRAF UK, 1994. 318 s. ISBN 80-7160-028-8. MORVAY, K. a kolektív. *Pohľady na štruktúrne problémy slovenskej ekonomiky 3*. 1. vyd. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2015. 199 s. ISBN 978-80-7144-253-0.

MUNZI, T.; SLANÝ, M. *Čtvrtstoletí: česká cesta k tržní ekonomice: sborník textů*. 1 vydání. Praha: Czech Enterprise Institute, z. s., 2015. 224 s. ISBN: 978-80-260-7777-0.

MRÁČEK, K; WAWROSZ, P; a kolektív. *20 let samostatného Česka a Slovenska: porovnání jejich ekonomického vývoje a pozice v EU: Brno, 19. dubna 2013*. 1. vyd. Praha: Newton College ve spolupráci se Vzdělávacím střediskem na podporu demokracie, 2013. 138 s. ISBN 978-80-87764-00-8.

NĚMEČEK J. a kolektív. *Československo a krize demokracie ve střední Evropě ve 30. a 40. letech XX. století*. Praha: Historický ústav AV ČR, v. v. i., 2010. 489 s. ISBN 978-80-7286-156-5.

OCHRANA, F. a kolektív. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 261 s. Expert. ISBN 978-80-247-3228-2.

PALKO, F. *Európsky menový a fiškálny vývoj v kontexte Slovenska*. Bratislava: Sprint, 2011. 136 s. ISBN 9788089393510.

PRŮCHA, V. a kolektiv. *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992*. 1. vydání. Přerov: Knih tiskárna J. Strojil, 2004. 580 s. ISBN 80-7239-147-X.

RYCHLÍK, J. *Češi a Slováci ve 20. století. Spolupráce a konflikty 1914-1992*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, s.r.o., 2015. 688 s. ISBN 978-80-7429-631-4.

RYCHLÍK, J. *Rozdělení Československa: 1989-1992*. Praha: Vyšehrad, 2012. 428 s. ISBN: 978-80-7429-296-5.

RYCHLÍK, J.; PENČEV V. *Od minulosti k dnešku: dějiny českých zemí*. Praha: Vyšehrad, 2013. 685 S. ISBN: 978-80-7429-387-0.

SCHULTZOVÁ, A. a kolektiv. *Vplyv nepriamych daní*. Bratislava: Ekonóm, 2010. 196 s. ISBN 978-80-225-2991-4

SCHULTZOVÁ, A. a kolektiv. *Daňovníctvo : daňová teória a politika I*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 305 s. ISBN 9788074788673.

SEKERKA, B.; BRČÁK, J.; KUČERA, A. *Ekonomie trochu jinak*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 351 s. ISBN 978-80-7380-534-0.

ŠKULTÉTY, Jozef. *Správne právo hmotné*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie PRAF UK, 2008. 258 s. ISBN 978-80-7160-252-1.

ŠTĚDRŮ, B. a kolektiv. *Politika a politický marketing*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, Beckova edice ekonomie, 2013. 255 s. ISBN 978-80-7400-448-3.

ŠTOFKOVÁ, J. *Financie a finančné riadenie*. 2. vyd. Žilina: Žilinská univerzita, 2012. 280 s. ISBN 9788055404844.

ŠULC, Z. *Stručné dějiny ekonomických reforem v Československu (České republice) 1945-1995*. 1. vydání. Brno: Nakladatelství Doplněk, 1998. 120 s. ISBN 80-7239-005-8.

TALÁBOVÁ, Z. (editorka). *Reforma a transformace: sociálně tržní reforma v Německu na počátku 50. let a transformace v České republice v letech 1990 – 1997*. Texty ke kolokviu pořádanému 6. března 2001 Liberálním institutem ve spolupráci s Walter Eucken Institutem a Friedrich-Naumann-Stiftung. Praha: Liberální institut, 2003. 62 s. ISBN 80-86389-28-6.

TÁNCOŠOVÁ, J. *Ekonomía*. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2013. 295 s. ISBN 9788080785987.

VONDROVÁ, J. *Ekonomická reforma 1965-1969*. 1 vydání. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR; Doplněk, 2010. 488 s. ISBN: 978-80-7285-131-7. Nakladatelství Doplněk. ISBN: 978-80-7239-254-4.

WAWROSZ, P. *Reálie k makroekonomii: odborné texty, mediální reflexe, praktické analýzy*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 469 s. ISBN 9788073578480.

ZAJÍČKOVÁ, M; BOHÁČ, R; VEČEŘ, I. *Základ daně z příjmů a DPH ve vybraných státech EU z pohledu daňové harmonizace*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012. 470 s. ISBN 978-80-87576-21-2.

Internetové zdroje

BÁNOCIOVÁ, A.; VRACEC, J. *Vedecký časopis FINANČNÉ TRHY*. Bratislava, Derivat 2015, 4/2015. ISSN 1336-5711. [online].[cit. 2016-09-08]. Dostupné z WWW:http://www.derivat.sk/files/2015_financne_trhy/Dec_2015_FT_Banociova_Vravec.pdf

EUROSTAT. [online].[cit. 2016-02-07]. Dostupné z WWW:<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tipsgo11&plugin=103,09>

Evropský dvor auditorov, Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2014. ISBN 978-92-872-1130-9. doi:10.2865/75103. [online].[cit. 2016-11-23]. Dostupné z WWW: http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/LR14_02/QJ0614039SKN.pdf

FIFEKOVÁ, E. *Skúsenosti Slovenska s konsolidáciou verejných financií*. Katedra hospodárskej politiky, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita. [online].[cit. 2016-11-06]. Dostupné z WWW: http://www.derivat.sk/files/2013%20casopis/2013_Jun_Elena%20Fifekova.pdf

Financné riaditeľstvo Slovenskej republiky. [online].[cit. 2017-03-07]. Dostupné z WWW: <https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/spotrebne-dane/spotrebne-dane-obacniamin#SadzbaSDMineralnehoOleja>

Financné riaditeľstvo Slovenskej republiky. [online].[cit. 2017-03-07]. Dostupné z WWW: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/spotrebne-dane/spotrebne-dane-tabakove-vyro#SadzbaSPDTvInf>

Financné riaditeľstvo Slovenskej republiky. [online].[cit. 2017-03-07]. Dostupné z WWW: <https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/spotrebne-dane/spotrebne-dane-obacniamin#SadzbaSDMineralnehoOleja>

KISSOVÁ, J. *Aktuálne zmeny vybraných druhov daní v daňovom Systéme SR*. Ekonomické spektrum Economic Spectrum, ročník IX, č. 1/2014. ISSN 1336-9105. [online].[cit. 2016-09-29]. Dostupné [WWW.http://www.spektrum.caesar.sk/?Vydanie%2FIssue:Arch%26iacute%3Bv%2FArchive](http://www.spektrum.caesar.sk/?Vydanie%2FIssue:Arch%26iacute%3Bv%2FArchive)

Makroekonomické ukazovatele Slovenska 1993 – 2020. [online].[cit. 2016-03-21]. Dostupné z WWW: <http://www.euroekonom.sk/ekonomika/ekonomika-sr/21.3>

MAZÚROVÁ, B.; KOLLÁR, J. *Mezinárodný vedecký časopis Mladá veda/young science*. November 2014 (číslo 3), druhý ročník, ISSN 1 339-3189. [online].[cit. 2016-11-23]. Dostupné z WWW: http://www.mladaveda.sk/casopisy/05/05_2014_05.pdf

Národná banka Slovenska Finančné trhy : Peňažný trh. In Výročná správa 1997. Bratislava : NBS, 1997.[cit. 2010-02-04]. s. 60. [online].[cit. 2016-02-07]. Dostupné z WWW: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS97.pdf

Národná banka SR.[online].[cit.2016-02-10]. Dostupné z WWW:http://www.nbs.sk/img/Documents/_Publikacie/vyrocnasprava/VSNBS94.pdf

Ministerstvo financií Slovenskej republiky.[online].[cit. 2016-02-07]. Dostupné z WWW: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=7949> verejný dlh

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Závěrečné účty ve vybraných letech 2000-2016. [online].[cit. 2016-02-07]. Dostupné z WWW:<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3557>

Ministerstvo financií Slovenské republiky. Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky. [online].[cit. 2017-03-07]. Dostupné z WWW:<https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/spotrebne-dane/spotrebne-dane-tabakove-vyro#SadzbaSPDTvInf>

Ministerstvo financií Slovenskej republiky.[online].[cit. 2016-02-07]. Dostupné z WWW: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=7949> verejný dlh

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Tlačový odbor. Štát predával dlhopisy znova úspešne[online].[cit. 2016-11-01]. Dostupné z WWW:<http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=84&NewsID=674>

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Závěrečné účty ve vybraných letech. [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z WWW:<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3557>

RADVANSKÝ, M. Ekonometrický model SR s dorazom na príjmy a vydavky štátneho rozpočtu. [online].[cit. 2017-01-07]. Dostupné z WWW:<http://www.euroekonom.sk/download2/ekonomika-sr/Ekonometricky-model-SR-s-dorazom-na-prijmy-a-vydavky-statneho-rozpocetu-SR.pdf>

TRANSFORMÁCIA EKONOMIKY: SKÚSENOSTI SLOVENSKA Karol Morvay a kolektív. 2005. [online].[cit. 2016-02-07]. Dostupné z WWW:http://ekonom.sav.sk/uploads/journals/31_transekonom.pdf

VÁLEK, J. Vývoj uplatňovania spotrebných daní na území Slovenskej republiky. Ekonomické spektrum Economic Spectrum, Volume X, no. 2/2015, ISSN 1336-9105. [online].[cit. 2016-09-11]. Dostupné z WWW: <http://www.spektrum.caesar.sk/>

VÁLEK, j.; ZUBALOVÁ, A. Niektoré makroekonomické súvislosti vývoja trhus liehovinami v Slovenskej republike. Ekonomický časopis, 62, 2014, č. 9, s. 975 – 989 975.[online].[cit. 2016-11-25]. Dostupné z WWW:<https://www.sav.sk/journals/uploads/0620145709%2014%20%20V%C3%A1lek-Zuba%C4%BEOv%C3%A1%20+%20RS.pdf>

VIDOVÁ, J. *Hospodárska politika európske únie*. Ekonomické spektrum Economic Spectrum, ročník VIII, č. 4/2013. ISSN 1336-9105.[online].[cit. 2016-11-07]. Dostupné z WWW:<http://www.spektrum.caesar.sk/?Vydanie%2FIssue:Arch%26iacute%3Bv%2FArchive>

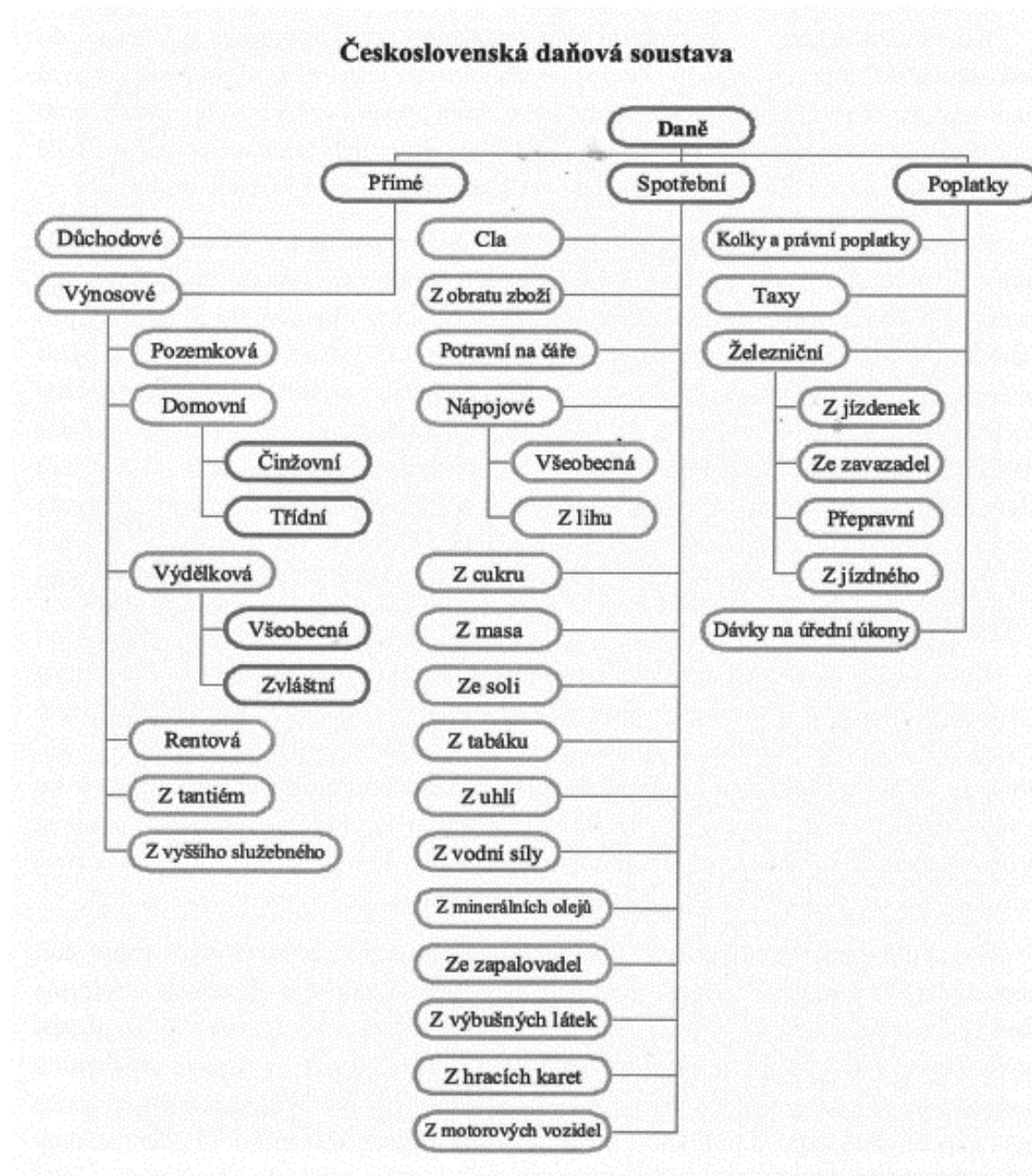
VIDOVÁ, J. *Hospodárska politika európske únie*. Ekonomické spektrum Economic Spectrum, ročník VIII, č. 5/2013. ISSN 1336-9105. [online].[cit. 2016-11-07]. Dostupné z WWW:<http://www.spektrum.caesar.sk/?Vydanie%2FIssue:Arch%26iacute%3Bv%2FArchive>

8 Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 Sazby daně z příjmů FO v roce 2013 ve Slovenské republice	34
Tabulka 2 Přehled vývoje sazeb daně z příjmů PO 1993- 2016.....	36
Tabulka 3 Přehled sazeb daní z přidané hodnoty 1993 - 2015	38
Tabulka 4 Sazby u tabákových výrobků ve vybraných letech 2004 až 2017	40
Tabulka 5 Sazba spotřební daně z minerálního oleje v roce 2016.....	40
Tabulka 6 Rozdíl mezi skutečnými a plánovanými příjmy SR 1993-1995 (v mil. Sk).....	53
Tabulka 7 Rozdíl mezi skutečnými a plánovanými výdaji SR 1993-1995 (v mil. Sk)	53
Tabulka 8 Deficit SR a meziroční změna zadlužení Slovenské republiky 1993-1995 (v mil. Sk).....	54
Tabulka 9 Podíl daňových příjmů na celkových příjmech SR 1993-1995 (v %).....	55
Tabulka 10 Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech SR 1993-1995 (v %)	56
Tabulka 11 Podíl výdajů na celkových výdajích SR 1993-1995 (v %).....	58
Tabulka 12 Rozdíl skutečných a plánovaných příjmů SR 1996-2008 (v mil. Sk)	61
Tabulka 13 Rozdíl skutečných a plánovaných výdajů SR 1996 - 2008 (v mil. Sk)	62
Tabulka 14 Deficit a jeho meziroční změny v letech 1996-2008 (v mil. Sk).....	62
Tabulka 15 Podíl daňových příjmů na celkových příjmech SR 1996-2008 (v %).....	65
Tabulka 16 Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech SR 1996-2008 (v %)	67
Tabulka 17 Podíl výdajů na celkových výdajích SR 1996-2008 (v %).....	68
Tabulka 18 Podíl běžných výdajů na celkových výdajích SR 1996-2008 (v %)	69
Tabulka 19 Podíl běžných transferů na cenových výdajích SR 1996-2015 (v %)	70
Tabulka 20 Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích SR a meziroční změny 1996-2008 (v %)	71
Tabulka 21 Celkové plánované a skutečné příjmy SR 2009-2016 (v mil. eur).....	73
Tabulka 22 Celkové plánované a skutečné výdaje SR 2009-2016 (v mil. eur).....	74
Tabulka 23 Deficit státního rozpočtu 2009 -2015 (v mil. eur)	74
Tabulka 24 Podíl daňových příjmů na celkových příjmech SR 2009-2015 (v %).....	76
Tabulka 25 Podíl grantů a transferů na celkových příjmech SR a meziroční změny 2009-2015 (v %)	78
Tabulka 26 Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech SR 2009-2015 (v %)	79
Tabulka 27 Podíl běžných výdajů na celkových výdajích SR 2009-2015 (v %)	81
Tabulka 28 Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích SR 2009-2015 (v %)	82
Tabulka 29 Vývoj státního dluhu od roku 1993 – 2015 (v mld. €)	84
Tabulka 30 Vývoj HDP Slovenské republiky 1993-2015 (v mld. eur)	85
Tabulka 31 Maastrichtská kritéria veřejných financí Slovenské republiky 2003-2015 (v %)	86

Graf 1 Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu 1993-1995 (v mil. Sk)	52
Graf 2 Podíl daňových a nedaňových příjmů na celkových příjmech SR 1993-1995 (v %)	54
Graf 3 Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu 1996-2008 (v mil. Sk)	60
Graf 4 Podíl příjmů SR na celkových příjmech 1996-2015 (v %)	63
Graf 5 Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu 2009-2015 (v mil. eur).....	72
Graf 6 Podíl příjmů na celkových příjmech SR a meziroční změna 2009-2015 (v %)	75
Graf 7 Podíl výdajů na celkových výdajích SR a meziroční změny 009-2015 (v %)	80

Příloha 1 Československá daňová soustava

Zdroj: vlastní zpracování, Doležalové (2007, s. 106)

Příloha 2 Skutečné hodnoty celkových příjmů a výdajů SR a meziroční změna 1993-1995 (v mil. Sk)

Rok	Příjmy celkem	Tempo růstu	Výdaje celkem	Tempo růstu
1993	150 342	-	173 353	-
1994	139 148	-7 %	162 002	-7 %
1995	163 138	17 %	171 437	6 %

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

Příloha 3 Skutečné hodnoty příjmů SR 1993-1995 (v tis. Sk)

Rok	1993	1994	1995
Daňové příjmy celkem	86 665 499	110 565 931	136 512 517
Z příjmů FO ze závislé činnosti a z podnikání	4 591 160	11 237 704	15 807 973
Z příjmů PO	20 541 520	28 415 840	33 666 617
Z příjmů FO a PO z kapitálových výnosů	x	2 953 896	3 913 893
Doplatky a přeplatky přímých daní	5 713 332	1 816 732	1 035 159
Z majetku	x	x	807 003
Daň z přidané hodnoty	27 467 208	36 901 732	52 313 724
Spotřební daně	15 442 188	21 022 597	19 966 100
Dovozní přírážka	4 122 921	2 242 611	3 314 039
Clo a celní poplatky	4 452 672	4 926 310	5 439 884
Doplatky a přeplatky nepřímých daní	x	324 719	248 125
Ostatní daně	4 334 498	723 790	x
Nedaňové příjmy celkem	63 676 264	28 582 185	26 625 226
Doplatky na pojistném za rok 1993 a jiné	x	4 039 943	10 862
Příspěvky na důchodové, nemocenské, zdravotní pojištění a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti	40 673 734	x	x
Odvody příspěvkovým organizacím	195 231	15 195	2 010 910
Z činnosti rozpočtových organizací	2 548 294	2 639 427	2 015 639
Odvody a příjmy z peněžnictví a pojišťovnictví	8 797 156	11 738 061	8 721 273
Doplatky, doplňkové, nahodilé a ostatní příjmy	11 381 995	5 097 719	3 972 887
Vztahy k mimorozpočtovým prostředkům	79 854	2 767 041	4 376 504
Z nakládání s majetkem státu a obce	x	87 031	1 319 759
Správní poplatky a odvody	x	2 197 768	4 197 392
Celkové příjmy státního rozpočtu	150 341 763	139 148 116	163 137 743

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

Příloha 4 Meziroční změny příjmů SR 1993-1995 (v %)

Období	1994/1993	1995/1994
Daňové příjmy celkem	28 %	23 %
Z příjmů FO ze závislé činnosti a z podnikání	145 %	41 %
Z příjmů PO	38 %	18 %
Z příjmů FO a PO z kapitálových výnosů	0 %	32 %
Doplatky a přeplatky přímých daní	-68 %	-43 %
Z majetku	0 %	0 %
Daň z přidané hodnoty	34 %	42 %
Spotřební daně	36 %	-5 %
Dovozní přírážka	-46 %	48 %
Clo a celní poplatky	11 %	10 %
Doplatky a přeplatky nepřímých daní	0 %	-24 %
Ostatní daně	-83 %	0 %
Nedaňové příjmy celkem	-55 %	-7 %
Doplatky na pojistném za rok 1993 a jiné	0 %	-100 %
Příspěvky na důchodové, nemocenské, zdravotní pojištění	0 %	0 %
Odvody příspěvkovým organizacím	-92 %	13134 %
Z činnosti rozpočtových organizací	4 %	-24 %
Odvody a příjmy z peněžnictví a pojišťovnictví	33 %	-26 %
Doplatky, doplňkové, nahodilé a ostatní příjmy	-55 %	-22 %
Vztahy k mimorozpočtovým prostředkům	3365 %	58 %
Z nakládání s majetkem státu a obce	0 %	1416 %
Správní poplatky a odvody	0 %	91 %
Celkové příjmy státního rozpočtu	-7 %	17 %

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

Příloha 5 Skutečné hodnoty výdajů SR 1993-1995 (v tis. Sk)

Rok	1993	1994	1995
Investiční výstavba rozpočtových organizací	6 152 315	6 757 893	8 638 458
Neinvestiční výdaje rozpočtových organizací	91 168 293	128 378 307	115 114 241
Údržby a opravy	1 845 110	1 789 482	2 319 254
Materiálové výdaje	13 331 986	6 168 889	5 848 875
Služby a výdaje nevýrobní povahy	42 567 155	85 231 746	66 704 154
Cestovné	257 183	277 947	303 194
Mzdové prostředky	15 915 881	16 887 102	18 805 148
Ostatní výplaty FO	204 093	195 543	204 545
Dávky sociálního zabezpečení	17 046 885	17 827 598	20 929 073
Příspěvky a dotace příspěvkovým a podobným organizacím	56 220 177	9 602 373	29746667
Investiční	3 128 528	2 938 883	4 087 497
Neinvestiční	53 091 649	6 663 490	25 659 170
Dotace podnikatelským subjektům	18 291 193	16 183 451	16 747 119
Investiční výstavba	3 139 728	2 274 965	2 445 734
Neinvestiční	15 151 465	13 908 486	14 301 385
Dotace ze státního rozpočtu do rozpočtu obcí celkem	1 521 380	1 080 100	1 190 341
Neinvestiční na MHD	880 000	x	x
Investiční na MHD	430 000	x	x
Investiční obcím	x	240 000	307 000
Neinvestiční obcím	211 380	840 100	883 341
Výdaje státního rozpočtu celkem	173 353 358	162 002 124	171 436 826

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

Příloha 6 Meziroční změny výdajů SR 1993-1995 (v %)

Období	1994/1993	1995/1994
Investiční výstavba rozpočtových organizací	10 %	28 %
Neinvestiční výdaje rozpočtových organizací	41 %	-10 %
Údržby a opravy	-3 %	30 %
Materiálové výdaje	-54 %	-5 %
Služby a výdaje nevýrobní povahy	100 %	-22 %
Cestovné	8 %	9 %
Mzdové prostředky	6 %	11 %
Ostatní výplaty FO	-4 %	5 %
Dávky sociálního zabezpečení	5 %	17 %
Příspěvky a dotace příspěvkovým a podobným organizacím	-83 %	210 %
Investiční	-6 %	39 %
Neinvestiční	-87 %	285 %
Dotace podnikatelským subjektům	-12 %	3 %
Investiční výstavba	-28 %	8 %
Neinvestiční	-8 %	3 %
Dotace ze státního rozpočtu do rozpočtu obcí celkem	-29 %	10 %
Neinvestiční na MHD	0 %	0 %
Investiční na MHD	0 %	0 %
Investiční obcím	0 %	28 %
Neinvestiční obcím	297 %	5 %
Výdaje státního rozpočtu celkem	-7 %	6 %

Zdroj: MF SR (2017), vlastní zpracování

Příloha 7 Skutečné hodnoty celkových příjmů a výdajů SR a jejich meziroční změny 1996-2008 (v mil. Sk)

Rok	Příjmy celkem	Meziroční změny	Výdaje celkem	Meziroční změny
1996	166 331	2 %	191 889	12 %
1997	180 826	9 %	217 826	14 %
1998	177 835	-2 %	197 036	-10 %
1999	216 720	22 %	231 476	17 %
2000	213 479	-1 %	241 126	4 %
2001	205 355	-4 %	247 696	3 %
2002	220 364	7 %	272 003	10 %
2003	233 073	6 %	289 044	6 %
2004	242 446	4 %	312 732	8 %
2005	258 694	7 %	292 581	-6 %
2006	291 978	13 %	323 655	11 %
2007	322 220	10 %	345 748	7 %
2008	342 003	6 %	363 217	5 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Příloha 8 Skutečné hodnoty příjmů SR 1996-2000 (v mil. Sk)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000
Daňové příjmy	140 130	145 528	152 978	160 437	173 828
<i>Daň z příjmů, zisků a kapitálového majetku</i>	<i>59 015</i>	<i>54 883</i>	<i>61 700</i>	<i>62 252</i>	<i>59 979</i>
Z příjmů FO	20 404	25 642	29 372	30 389	25 399
Z příjmů PO	33 560	23 590	24 701	22 019	25 125
Z příjmů vybraná srážkou	5 051	5 651	7 627	9 844	9 455
<i>Daň z majetku</i>	<i>896</i>	<i>1 019</i>	<i>1 291</i>	<i>1 538</i>	<i>1 623</i>
<i>Domácí daně za zboží a služby</i>	<i>70 325</i>	<i>76 811</i>	<i>78 323</i>	<i>84 113</i>	<i>99 045</i>
Daň z přidané hodnoty	48 680	54 935	55 248	58 944	70 587
Spotřební daně	21 641	21 872	23 071	25 164	28 453
Daně z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	4	4	4	4	5
<i>Daně z mezinárodního obchodu a transakcí</i>	<i>9 894</i>	<i>12 815</i>	<i>11 664</i>	<i>12 534</i>	<i>13 181</i>
<i>Sankce uložené v daňovém konání</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Jiné daně</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Nedaňové příjmy celkem	19 217	14 222	12 958	42 534	16 066
<i>Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku</i>	<i>4 159</i>	<i>3 320</i>	<i>3 690</i>	<i>30 860</i>	<i>3 515</i>
<i>Administrativní a jiné poplatky a platby</i>	<i>5 697</i>	<i>5 568</i>	<i>5 628</i>	<i>6 850</i>	<i>6 599</i>
<i>Kapitálové příjmy</i>	<i>89</i>	<i>142</i>	<i>209</i>	<i>145</i>	<i>194</i>
<i>Úroky z domácích úvěrů, půjček a vkladů</i>	<i>715</i>	<i>679</i>	<i>123</i>	<i>410</i>	<i>1 781</i>
<i>Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček a vkladů</i>	<i>63</i>	<i>11</i>	<i>175</i>	<i>170</i>	<i>257</i>
<i>Jiné nedaňové příjmy</i>	<i>8 494</i>	<i>4 502</i>	<i>3 133</i>	<i>4 099</i>	<i>3 720</i>
Granty a transfery	1 027	14 805	11 687	12 642	22 187
Příjmy ze splácení domácích a zahraničních úvěrů a půjček a z prodeje akcií	2 491	1 244	212	1 107	1 398
Přijaté úvěry tuzemské a zahraniční	3 466	5 027	0	0	0
Příjmy státního rozpočtu celkem	166 331	180 826	177 835	216 720	213 479

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Skutečné hodnoty příjmů SR 2001-2004 (v mil. Sk)

Rok	2001	2002	2003	2004
Daňové příjmy	165 074	188 846	200 151	209 459
<i>Daň z příjmů, zisků a kapitálového majetku</i>	<i>57 483</i>	<i>67 074</i>	<i>70 095</i>	<i>60 581</i>
Z příjmů FO	27 735	29 827	31 892	25 253
Z příjmů PO	20 213	27 908	29 060	29 653
Z příjmů vybraná srážkou	9 535	9 339	9 143	5 675
<i>Daň z majetku</i>	<i>1 639</i>	<i>2 205</i>	<i>2 664</i>	<i>2 735</i>
<i>Domácí daně za zboží a služby</i>	<i>101 974</i>	<i>115 571</i>	<i>123 327</i>	<i>144 272</i>
Daň z přidané hodnoty	73 567	82 241	83 795	99 576
Spotřební daně	28 402	32 001	38 047	43 401
Daně z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	6	1 329	1 426	1 296
<i>Daně z mezinárodního obchodu a transakcí</i>	<i>3 923</i>	<i>3 996</i>	<i>4 065</i>	<i>1 871</i>
<i>Sankce uložené v daňovém konání</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Jiné daně</i>	<i>55</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Nedaňové příjmy celkem	24 747	20 842	17 313	21 055
<i>Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku</i>	<i>10 693</i>	<i>1 584</i>	<i>613</i>	<i>1 302</i>
<i>Administrativní a jiné poplatky a platby</i>	<i>7 746</i>	<i>12 141</i>	<i>7 301</i>	<i>9 083</i>
<i>Kapitálové příjmy</i>	<i>163</i>	<i>380</i>	<i>603</i>	<i>279</i>
<i>Úroky z domácích úvěrů, půjček a vkladů</i>	<i>1 517</i>	<i>1 850</i>	<i>1 500</i>	<i>2 461</i>
<i>Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček a vkladů</i>	<i>194</i>	<i>142</i>	<i>281</i>	<i>119</i>
<i>Jiné nedaňové příjmy</i>	<i>4 434</i>	<i>4 745</i>	<i>7 015</i>	<i>7 811</i>
Granty a transfery	13 669	1 658	12 192	9 669
Příjmy ze splácení domácích a zahraničních úvěrů a půjček a z prodeje akcií	1 865	9 018	3 417	2 263
Přijaté úvěry tuzemské a zahraniční	0	0	0	0
Příjmy státního rozpočtu celkem	205 355	220 364	233 073	242 446

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Skutečné hodnoty příjmů SR 2005-2008 (v mil. Sk)

Rok	2005	2006	2007	2008
Daňové příjmy	222 574	236 268	258 239	271 850
<i>Daň z příjmů, zisků a kapitálového majetku</i>	<i>48 729</i>	<i>54 716</i>	<i>61 447</i>	<i>73 687</i>
Z příjmů FO	2 793	2 586	3 309	3 553
Z příjmů PO	42 081	47 271	52 443	63 929
Z příjmů vybraná srážkou	3 855	4 859	5 695	6 205
<i>Daň z majetku</i>	<i>966</i>	<i>327</i>	<i>61</i>	<i>42</i>
<i>Domácí daně za zboží a služby</i>	<i>172 364</i>	<i>180 592</i>	<i>195 659</i>	<i>196 959</i>
Daň z přidané hodnoty	122 429	128 463	135 978	139 559
Spotřební daně	49 998	52 145	59 679	57 395
Daně z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	-63	-16	1	5
<i>Daně z mezinárodního obchodu a transakcí</i>	<i>515</i>	<i>633</i>	<i>1 019</i>	<i>1 109</i>
<i>Sankce uložené v daňovém konání</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>54</i>	<i>53</i>
<i>Jiné daně</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Nedaňové příjmy celkem	21 242	19 828	23 713	26 527
<i>Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku</i>	<i>1 631</i>	<i>1 349</i>	<i>2 708</i>	<i>2 466</i>
<i>Administrativní a jiné poplatky a platby</i>	<i>8 648</i>	<i>7 669</i>	<i>7 961</i>	<i>8 912</i>
<i>Kapitálové příjmy</i>	<i>566</i>	<i>639</i>	<i>650</i>	<i>887</i>
<i>Úroky z domácích úvěrů, půjček a vkladů</i>	<i>3 375</i>	<i>4 294</i>	<i>6 311</i>	<i>7 160</i>
<i>Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček a vkladů</i>	<i>47</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>15</i>
<i>Jiné nedaňové příjmy</i>	<i>6 975</i>	<i>5 868</i>	<i>6 074</i>	<i>7 087</i>
Granty a transfery	14 878	35 882	40 268	43 626
Příjmy ze splácení domácích a zahraničních úvěrů a půjček a z prodeje akcií	0	0	0	0
Přijaté úvěry tuzemské a zahraniční	0	0	0	0
Příjmy státního rozpočtu celkem	258 694	291 978	322 220	342 003

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Příloha 9 Meziroční změny příjmů státního rozpočtu 1996-2008 (v %)

Období	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Granty a transfery	Příjmy ze splácení domácích a zahraničních úvěrů a půjček a z prodeje akcií	Přijaté úvěry tuzemské a zahraniční
1996/95	3 %	- 28 %	-	-	-
1997/96	4 %	-26 %	1342 %	-50 %	45 %
1998/97	5 %	-9 %	-21 %	-83 %	-100 %
1999/98	5 %	228 %	8 %	422 %	0 %
2000/99	8 %	-62 %	76 %	26 %	0 %
2001/00	-5 %	54 %	-38 %	33 %	0 %
2002/01	14 %	-16 %	-88 %	384 %	0 %
2003/02	6 %	-17 %	635 %	-62 %	0 %
2004/03	5 %	22 %	-21 %	-34 %	0 %
2005/04	6 %	1 %	54 %	-100 %	0 %
2006/05	6 %	-7 %	141 %	0 %	0 %
2007/06	9 %	20 %	12 %	0 %	0 %
2008/07	5 %	12 %	8 %	0 %	0 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Příloha 10 Meziroční změny daňových příjmů SR 1996-2008 (v %)

Rok	1997/96	1998/97	1999/98	2000/99	2001/00	2002/01
Daň z příjmů, zisků a kapitálového majetku	-7 %	12 %	1 %	-4 %	-4 %	17 %
Z příjmů FO	26 %	15 %	3 %	-16 %	9 %	8 %
Z příjmů PO	-30 %	5 %	-11 %	14 %	-20 %	38 %
Z příjmů vybraná srážkou	12 %	35 %	29 %	-4 %	1 %	-2 %
Daň z majetku	14 %	27 %	19 %	6 %	1 %	35 %
Domácí daně za zboží a služby	9 %	2 %	7 %	18 %	3 %	13 %
Daň z přidané hodnoty	13 %	1 %	7 %	20 %	4 %	12 %
Spotřební daně	1 %	5 %	9 %	13 %	0 %	13 %
Daně z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	0 %	0%	5 %	10 %	24 %	23209 %
Daně z mezinárodního obchodu a transakcí	30 %	-9 %	7 %	5 %	-70 %	2 %
Sankce uložené v daňovém konání	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Jiné daně	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-100 %
	2003/02	2004/03	2005/04	2006/05	2007/06	2008/07
Daň z příjmů, zisků a kapitálového majetku	5 %	-14 %	-20 %	12 %	12 %	20 %
Z příjmů fyzických osob	7 %	-21 %	-89 %	-7 %	28 %	7 %
Z příjmů právnických osob	4 %	2 %	42 %	12 %	11 %	22 %
Z příjmů vybraná srážkou	-2 %	-38 %	-32 %	26 %	17 %	9 %
Daň z majetku	21 %	3 %	-65 %	-66 %	-81 %	-31 %
Domácí daně za zboží a služby	7 %	17 %	19 %	5 %	8 %	1 %
Daň z přidané hodnoty	2 %	19 %	23 %	5 %	6 %	3 %
Spotřební daně	19 %	14 %	15 %	4 %	14 %	-4 %
Daně z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	7 %	-9 %	-105 %	-74 %	-107 %	333 %
Daně z mezinárodního obchodu a transakcí	2 %	-54 %	-72 %	23 %	61 %	9 %
Sankce uložené v daňovém konání	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-1 %
Jiné daně	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Příloha 11 Meziroční změny nedaňových příjmů SR 1996-2008

Období	Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku	Administrativní a jiné poplatky a platby	Kapitálové příjmy	Úroky z domácích úvěrů, půjček a vkladů	Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček a vkladů	Jiné nedaňové příjmy
1997/96	-20 %	-2 %	60 %	-5 %	-83 %	-47 %
1998/97	11 %	1 %	47 %	-82 %	1491 %	-30 %
1999/98	736 %	22 %	-31 %	233 %	-3 %	31 %
2000/99	-89 %	-4 %	34 %	334 %	51 %	-9 %
2001/00	204 %	17 %	-16 %	-15 %	-25 %	19 %
2002/01	-85 %	57 %	133 %	22 %	-27 %	7 %
2003/02	-61 %	-40 %	59 %	-19 %	98 %	48 %
2004/03	112 %	24 %	-54 %	64 %	-58 %	11 %
2005/04	25 %	-5 %	103 %	37 %	-61 %	-11 %
2006/05	-17 %	-11 %	13 %	27 %	-81 %	-16 %
2007/06	101 %	4 %	2 %	47 %	0 %	4 %
2008/07	-9 %	12 %	36 %	13 %	67 %	17 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Příloha 12 Skutečné hodnoty výdajů státního rozpočtu 1996-2000 (v mil. Sk)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000
Běžné výdaje celkem	148 427	154 868	170 617	182 599	202 736
<i>Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání</i>	<i>21 320</i>	<i>23 779</i>	<i>36 838</i>	<i>38 019</i>	<i>40 143</i>
<i>Pojistné a příspěvek zaměstnavatele do pojišťoven a Národního úřadu práce</i>	<i>8 189</i>	<i>8 453</i>	<i>13 037</i>	<i>13 440</i>	<i>14 297</i>
<i>Zboží a služby</i>	<i>36 971</i>	<i>39 781</i>	<i>25 675</i>	<i>26 833</i>	<i>31 453</i>
<i>Běžné transfery</i>	<i>69 845</i>	<i>68 919</i>	<i>79 409</i>	<i>85 373</i>	<i>94 258</i>
Příspěvkovým organizacím, státním fondům, státem placené pojistné, rozhlas, televize, v rámci veřejné správy	24 772	27 630	33 346	32 158	30 799
Jednotlivcům a neziskovým organizacím	28 523	25 390	30 255	35 867	35 831
Nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy (státní podniky, a.s.)	13 684	14 814	14 396	13 645	19 618
Do tuzemských finančních institucí	0	0	0	1 696	5 405
Na různých vládních úrovních (obce, kraje)	953	1 085	1 412	1 545	1 982
Do ciziny	0	0	0	462	623
<i>Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry</i>	<i>12 101</i>	<i>11 614</i>	<i>14 126</i>	<i>18 934</i>	<i>22 586</i>
Kapitálové výdaje celkem	25 483	31 796	24 088	21 036	25 411
Obstarávání kapitálových aktiv	14 274	22 988	17 360	15 921	18 169
Kapitálové transfery	11 209	8 808	6 728	5 115	7 242
Poskytnuté úvěry, půjčky, účast na majetku	17 979	31 162	2 331	27 841	12 979
Převod běžných a kapitálových prostředků	0	0	0	0	0
Výdaje státního rozpočtu celkem	191 889	217 826	197 036	231 476	241 126

MF SR, (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Skutečné hodnoty výdajů státního rozpočtu 2001-2004 (v mil. Sk)

Rok	2001	2002	2003	2004
Běžné výdaje celkem	211 617	235 661	247 490	263 858
<i>Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání</i>	<i>42 301</i>	<i>37 765</i>	<i>30 712</i>	<i>32 599</i>
<i>Pojistné a příspěvek zaměstnavatele do pojišťoven a Národního úřadu práce</i>	<i>15 087</i>	<i>12 897</i>	<i>9 848</i>	<i>9 348</i>
<i>Zboží a služby</i>	<i>35 702</i>	<i>33 706</i>	<i>34 525</i>	<i>34 024</i>
<i>Běžné transfery</i>	<i>98 027</i>	<i>115 789</i>	<i>142 111</i>	<i>161 325</i>
Příspěvkovým organizacím, státním fondům, státem placené pojistné, rozhlas, televize, v rámci veřejné správy	41 513	15 348	16 697	61 992
Jednotlivcům a neziskovým organizacím	37 247	66 248	65 380	63 805
Nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy (státní podniky, a.s.)	12 241	11 303	17 128	26 546
Do tuzemských finančních institucí	3 360	661	453	266
Na různých vládních úrovních (obce, kraje)	2 962	21 507	41 601	0
Do ciziny	704	722	852	8 716
<i>Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry</i>	<i>20 500</i>	<i>35 503</i>	<i>30 293</i>	<i>26 562</i>
Kapitálové výdaje celkem	27 177	30 177	29 112	31 292
Obstarávání kapitálových aktiv	19 000	17 041	15 371	17 345
Kapitálové transfery	8 178	13 136	13 741	13 947
Poskytnuté úvěry, půjčky, účast na majetku	8 902	2 382	7 874	12 566
Převod běžných a kapitálových prostředků	2 028	3 783	4 568	5 016
Výdaje státního rozpočtu celkem	247 696	272 003	289 044	312 732

MF SR, (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Skutečné hodnoty výdajů státního rozpočtu 2005-2008 (v mil. Sk)

Rok	2005	2006	2007	2008
Běžné výdaje celkem	261 088	282 757	296 926	314 793
<i>Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání</i>	<i>35 613</i>	<i>38 892</i>	<i>41 422</i>	<i>43 945</i>
<i>Pojistné a příspěvek zaměstnavatele do pojišťoven a Národního úřadu práce</i>	<i>10 849</i>	<i>12 054</i>	<i>12 901</i>	<i>14 075</i>
<i>Zboží a služby</i>	<i>38 457</i>	<i>41 291</i>	<i>39 617</i>	<i>42 527</i>
Běžné transfery	152 452	164 151	172 988	187 587
Příspěvkovým organizacím, státním fondům, státem placené pojistné, rozhlas, televize, v rámci veřejné správy	46 241	48 686	51 505	52 452
Jednotlivcům a neziskovým organizacím	69 331	75 879	80 602	85 635
Nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy (státní podniky, a.s.)	22 894	24 710	25 228	32 529
Do tuzemských finančních institucí	214	209	216	94
Na různých vládních úrovních (obce, kraje)	0	0	0	0
Do ciziny	13 772	14 667	15 437	16 878
<i>Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry</i>	<i>23 717</i>	<i>26 370</i>	<i>29 999</i>	<i>26 659</i>
Kapitálové výdaje celkem	31 493	40 898	48 822	48 424
Obstarávání kapitálových aktiv	10 786	10 174	13 492	15 046
Kapitálové transfery	20 707	30 724	35 330	33 378
Poskytnuté úvěry, půjčky, účast na majetku	0	0	0	0
Převod běžných a kapitálových prostředků	0	0	0	0
Výdaje státního rozpočtu celkem	292 581	323 655	345 748	363 217

MF SR, (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Příloha 13 Meziroční změny výdajů státního rozpočtu 1996-2008 (v %)

Období	Běžné výdaje celkem	Kapitálové výdaje celkem	Poskytnuté úvěry, půjčky, účast na majetku	Převod běžných a kapitálových prostředků
1997/96	4 %	25 %	73 %	0 %
1998/97	10 %	-24 %	-93 %	0 %
1999/98	7 %	-13 %	1094 %	0 %
2000/99	11 %	21 %	-53 %	0 %
2001/00	4 %	7 %	-31 %	0 %
2002/01	11 %	11 %	-73 %	87 %
2003/02	5 %	-4 %	231 %	21 %
2004/03	7 %	7 %	60 %	10 %
2005/04	-1 %	1 %	-100 %	-100 %
2006/05	8 %	30 %	0 %	0 %
2007/06	5 %	19 %	0 %	0 %
2008/07	6 %	-1 %	0 %	0 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Příloha 14 Meziroční změny běžných výdajů státního rozpočtu 1996-2001 (v %)

Období	1997/96	1998/97	1999/98	2000/99	2001/20	2002/01
Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání	12 %	55 %	3 %	6 %	5 %	-11 %
Pojistné a příspěvek zaměstnavatele do pojišťoven a Národního úřadu práce	3 %	54 %	3 %	6 %	6 %	-15 %
Zboží a služby	8 %	-35 %	5 %	17 %	14 %	-6 %
Běžné transfery	-1 %	15 %	8 %	10 %	4 %	18 %
Příspěvkovým organizacím, státním fondům, státem placené pojistné, rozhlas, televize, v rámci veřejné správy	12 %	21 %	-4 %	-4 %	35 %	-63 %
Jednotlivcům a neziskovým organizacím	-11 %	19 %	19 %	0 %	4 %	78 %
Do nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy (státní podniky, a.s.)	8 %	-3 %	-5 %	44 %	-38 %	-8 %
Do tuzemských finančních institucí	0 %	0 %	0 %	219 %	-38 %	-80 %
Na různých vládních úrovních (obce, kraje)	14 %	30 %	9 %	28 %	49 %	626 %
Do ciziny	0 %	0 %	0 %	35 %	13 %	3 %
Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry	-4 %	22 %	34 %	19 %	-9 %	73 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Meziroční změny běžných výdajů státního rozpočtu 2002-2007 (v %)

Období	2003/02	2004/03	2005/04	2006/05	2007/06	2008/07
Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání	-19 %	6 %	9 %	9 %	7 %	6 %
Pojistné a příspěvek zaměstnavatele do pojišťoven a Národního úřadu práce	-24 %	-5 %	16 %	11 %	7 %	9 %
Zboží a služby	2 %	-1 %	13 %	7 %	-4 %	7 %
Běžné transfery	23 %	14 %	-6 %	8 %	5 %	8 %
Příspěvkovým organizacím, státním fondům, státem placené pojistné, rozhlas, televize, v rámci veřejné správy	9 %	271 %	-25 %	5 %	6 %	2 %
Jednotlivcům a neziskovým organizacím	-1 %	-2 %	9 %	9 %	6 %	6 %
Do nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy (státní podniky, a.s.)	52 %	55 %	-14 %	8 %	2 %	29 %
Do tuzemských finančních institucí	-31 %	-41 %	-20 %	-2 %	3 %	-57 %
Na různých vládních úrovních (obce, kraje)	93 %	-100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Do ciziny	18 %	924 %	58 %	6 %	5 %	9 %
Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry	-15 %	-12 %	-11 %	11 %	14 %	-11 %

Zdroj: MF SR (2017, závěrečné účty 2000-2008), vlastní zpracování

Příloha 15 Skutečné hodnoty celkových příjmů a výdajů SR a jejich meziroční změny 2009-2015 (v tis. eur)

Rok	Příjmy celkem	Meziroční změny	Výdaje celkem	Meziroční změny
2009	10 540 796	-7 %	13 332 047	11 %
2010	10 900 863	3 %	15 337 011	15 %
2011	12 002 326	10 %	15 278 042	0 %
2012	11 830 036	-1 %	15 640 711	2 %
2013	12 796 444	-8 %	14 819 702	-5 %
2014	12 496 866	-2 %	15 420 238	4 %
2015	16 233 795	30 %	18 166 391	18 %

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Příloha 16 Podíl příjmů na celkových příjmech SR a jejich meziroční změny 2009-2015 (v %)

Rok	Daňové	Meziroční změny	Nedaňové	Meziroční změny	Granty a transfery	Meziroční změny
2009	76 %	-11 %	8 %	-5 %	16 %	16 %
2010	73 %	-1 %	6 %	-17 %	21 %	34 %
2011	72 %	9 %	7 %	24 %	20 %	9 %
2012	72 %	-3 %	6 %	-19 %	23 %	9 %
2013	71 %	8 %	10 %	81 %	19 %	-10 %
2014	74 %	2 %	13 %	30 %	13 %	-35 %
2015	65 %	14 %	8 %	-22 %	27 %	177 %

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Příloha 17 Skutečné hodnoty příjmů státního rozpočtu 2009-2012 (v tis. eur)

Rok	2009	2010	2011	2012
Daň z příjmů a kapitálového majetku	2 314 130	1 541 704	1 867 541	2 129 597
Fyzické osoby	28 581	134 576	106 803	231 776
Právnícké osoby	2 129 770	1 254 796	1 617 538	1 730 677
Vybraná srážkou	155 779	152 332	143 200	167 144
Daň z majetku	725	361	151	190
Daně za zboží a služby	5 681 054	6 366 640	6 742 837	6 277 318
Z přidané hodnoty	3 846 396	4 422 082	4 741 352	4 298 797
Spotřební daně	1 834 578	1 944 624	2 001 440	1 978 439
Z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	79	-65	45	82
Z mezinárodního obchodu a transakcí	27 188	35 395	38 748	30 759
Dovozní clo	22	18	54	83
Dovozní přírážka	6	11	3	5
Podíl na vybraných finančních prostředcích	27 160	35 366	38 691	30 670
Ostatní celní příjmy	0	0	0	1
Sankce uložené v daňovém období a sankce související s úhradou za služby veřejným poskytovatelem Rozhlasem a televizí Slovenska	1 207	18 142	21 382	14 392
Jiné daně	0	0	29 438	10 028
Daňové příjmy celkem	8 024 303	7 962 242	8 700 097	8 462 284
Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku	147 092	78 229	110 351	92 030
Administrativní poplatky a jiné poplatky a platby	280 993	279 705	367 609	275 550
Kapitálové příjmy	17 169	16 346	18 238	13 360
Úroky z domácích úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů	90 141	77 607	52 260	30 497
Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů	4 584	1 404	3 168	25
Jiné nedaňové příjmy	298 481	239 580	309 638	285 212
Příjmy nedaňové celkem	838 460	692 871	861 264	696 647
Tuzemské granty a transfery	555 346	569 236	399 883	533 193
Zahraniční granty a transfery	1 122 687	1 676 514	2 041 082	2 137 912
Z rozpočtu EU	1 111 482	1 663 755	2 031 346	2 127 345
Celkem granty a transfery	1 678 033	2 245 750	2 440 965	2 671 105

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Skutečné hodnoty příjmů státního rozpočtu 2013-2015 (v tis. eur)

Rok	2013	2014	2015
Daň z příjmů a kapitálového majetku	2 384 094	2 318 952	2 826 349
Fyzické osoby	208 583	232 618	60 413
Právnícké osoby	1 997 725	1 911 273	2 603 931
Vybraná srážkou	177 784	175 061	162 005
Daň z majetku	123	90	-9
Daně za zboží a služby	6 699 582	6 912 218	7 739 273
Z přidané hodnoty	4 722 853	4 902 813	5 501 499
Spotřební daně	1 976 667	2 009 327	2 096 600
Z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	62	78	141 173
Z mezinárodního obchodu a transakcí	27 553	31 512	28 893
Dovozní clo	58	-7	20
Dovozní přírážka	6	4	2
Podíl na vybraných finančních prostředcích	27 461	31 515	28 872
Ostatní celní příjmy	28	0	0
Sankce uložené v daňovém období a sankce související s úhradou za služby veřejným poskytovatelem Rozhlasem a televizí Slovenska	23 068	30 288	18 205
Jiné daně	12	6	0
Daňové příjmy celkem	9 134 432	9 293 066	10 612 712
Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku	50 219	625 684	493 086
Administrativní poplatky a jiné poplatky a platby	317 044	497 678	323 531
Kapitálové příjmy	530 953	152 666	12 580
Úroky z domácích úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů	18 790	9 583	14 925
Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů	15	8	2
Jiné nedaňové příjmy	345 459	349 933	434 597
Příjmy nedaňové celkem	1 262 480	1 635 552	1 278 721
Tuzemské granty a transfery	212 902	300 501	49 027
Zahraníční granty a transfery	2 186 630	1 267 747	4 293 335
Z rozpočtu EU	2 174 997	1 257 505	4 280 041
Celkem granty a transfery	2 399 532	1 568 248	4 342 362

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Příloha 18 Meziroční změny daňových příjmů SR 2009-2012 (v %)

Období	2009/08	2010/09	2011/10	2012/11
Daň z příjmů a kapitálového majetku	-5	-33	21	14
Fyzické osoby	-76	371	-21	117
Právnícké osoby	0	-41	29	7
Vybraná srážkou	-24	-2	-6	17
Daň z majetku	-48	-50	-58	26
Daně za zboží a služby	-13	12	6	-7
Z přidané hodnoty	-17	15	7	-9
Spotřební	-4	6	3	-1
Z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	-54	-182	-169	82
Z mezinárodního obchodu a transakcí	-26	30	9	-21
Dovozní clo	11	-18	197	54
Dovozní přírážka	-41	80	-72	67
Podíl na vybraných finančních prostředcích	-26	30	9	-21
Ostatní celní příjmy	0	0	0	0
Sankce uložené v daňovém období a sankce související s úhradou za služby veřejným poskytovatelem Rozhlasem a televizí Slovenska	-32	1403	18	-33
Jiné daně	0	0	0	-66
Daňové příjmy celkem	-11	-1	9	-3

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Meziroční změny daňových příjmů SR 2013-2015 (v %)

Období	2013/12	2014/13	2015/14
Daň z příjmů a kapitálového majetku	12	-3	22
Fyzické osoby	-10	12	-74
Právnícké osoby	15	-4	36
Vybraná srážkou	6	-2	-7
Daň z majetku	-35	-27	-110
Daně za zboží a služby	7	3	12
Z přidané hodnoty	10	4	12
Spotřební	0	2	4
Z používání zboží a z povolení na výkon činnosti	-24	26	180891
Z mezinárodního obchodu a transakcí	-10	14	-8
Dovozní clo	-30	-112	-386
Dovozní přírážka	20	-33	-50
Podíl na vybraných finančních prostředcích	-10	15	-8
Ostatní celní příjmy	2700	-100	0
Sankce uložené v daňovém období a sankce související s úhradou za služby veřejným poskytovatelem Rozhlasem a televizí Slovenska	60	31	-40
Jiné daně	-100	-50	-100
Daňové příjmy celkem	8	2	14

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Příloha 19 Meziroční změny nedaňových příjmů SR 2009-2015 (v %)

Období	2009/08	2010/09	2011/10	2012/11	2013/12	2014/13	2015/14
Příjmy z podnikání a z vlastnictví majetku	80 %	-47 %	41 %	-17 %	-45 %	1146 %	-21 %
Administrativní poplatky a jiné poplatky a platby	-5 %	0 %	31 %	-25 %	15 %	57 %	-35 %
Kapitálové příjmy	-42 %	-5 %	12 %	-27 %	3874 %	-71 %	-92 %
Úroky z domácích úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů	-62 %	-14 %	-33 %	-42 %	-38 %	-49 %	56 %
Úroky ze zahraničních úvěrů, půjček, návratných finančních výpomocí a vkladů	852 %	-69 %	126 %	-99 %	-40 %	-47 %	-75 %
Jiné nedaňové příjmy	27 %	-20 %	29 %	-8 %	21 %	1 %	24 %
Příjmy nedaňové celkem	-5 %	-17 %	24 %	-19 %	81 %	30 %	-22 %

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Příloha 20 Skutečné hodnoty výdajů státního rozpočtu 2009-2012 (v tis. eur)

Rok	2009	2010	2011	2012
Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání	1 543 925	1 581 768	1 498 527	1 513 655
Pojistné a příspěvek do pojištění	497 359	510 554	500 793	505 100
Zboží a služby	1 487 638	1 321 488	1 126 227	1 300 157
Běžné transfery	6 881 066	8 690 518	8 550 653	10 338 281
<i>V rámci veřejné správy</i>	1 959 569	3 489 431	3 354 986	4 602 157
<i>Jednotlivcům a neziskovým PO</i>	3 177 022	3 613 255	3 462 933	3 653 417
<i>Nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy</i>	1 087 324	1 035 597	1 096 075	1 402 887
<i>Do tuzemských finančních institucí</i>	1 548	1 356	1 110	945
<i>Do zahraničí</i>	655 603	550 879	635 549	678 872
Splácání úroků a ostatní platby související s úvěry	762 712	864 075	1 006 647	353
Celkem výdaje běžné	11 172 700	12 968 403	12 782 847	13 657 546
Obstarávání aktiv	475 991	440 051	500 127	460 198
<i>Nákup pozemků a nehmotných aktiv</i>	103 577	96 024	169 868	165 408
<i>Nákup budov, objektů a jejich částí</i>	5 998	3 443	4 070	4 018
<i>Nákup strojů, přístrojů, zařízení a techniky</i>	71 232	91 857	78 809	77 693
<i>Nákup dopravních prostředků</i>	74 999	41 203	18 194	20 992
<i>Realizace staveb a jejich technické zhodnocení</i>	186 512	166 514	122 706	181 600
<i>Ostatní kapitálové výdaje (dokumentace, rekonstrukce a modernizace strojů a ostatní)</i>	33 673	41 010	106 480	10 487
Kapitálové transfery	1 683 355	1 928 557	1 995 068	1 522 967
<i>V rámci veřejné správy</i>	417 039	628 918	654 157	593 922
<i>Jednotlivcům a neziskovým PO</i>	36 455	16 269	53 700	70 117
<i>Nefinančním subjektům a PO, nezařazených ve veřejné správě</i>	1 229 079	1 282 365	1 285 369	857 374
<i>Do zahraničí</i>	782	1 005	1 842	1 554
Výdaje celkem kapitálové	2 159 346	2 368 608	2 495 195	1 983 165
Výdaje státního rozpočtu	13 332 046	15 337 011	15 278 042	15 640 711

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Skutečné hodnoty výdajů státního rozpočtu 2013-2015 (v tis. eur)

Rok	2013	2014	2015
Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání	1 548 405	1 626 366	1 677 390
Pojistné a příspěvek do pojištění	544 941	579 308	604 645
Zboží a služby	1 282 033	1 443 262	1 590 167
Běžné transfery	9 588 528	9 791 940	9 625 831
<i>V rámci veřejné správy</i>	3 986 090	4 699 535	4 405 975
<i>Jednotlivcům a neziskovým PO</i>	3 590 752	3 510 557	3 691 591
<i>Nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy</i>	1 216 911	847 188	859 603
<i>Do tuzemských finančních institucí</i>	855	1 565	2 023
<i>Do zahraničí</i>	793 920	733 095	666 639
Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry	353	274	270
Celkem výdaje běžné	12 964 260	13 441 150	13 498 303
Obstarávání aktiv	441 796	510 435	1 289 260
<i>Nákup pozemků a nehmotných aktiv</i>	159 569	133 165	272 243
<i>Nákup budov, objektů a jejich částí</i>	19 102	45	4 539
<i>Nákup strojů, přístrojů, zařízení a techniky</i>	102 316	117 008	286 033
<i>Nákup dopravních prostředků</i>	39 693	54 814	236 566
<i>Realizace staveb a jejich technické zhodnocení</i>	101 585	150 377	415 862
<i>Ostatní kapitálové výdaje (dokumentace, rekonstrukce a modernizace strojů a ostatní)</i>	19 531	55 026	74 017
Kapitálové transfery	1 413 646	1 468 653	3 378 828
<i>V rámci veřejné správy</i>	518 087	1 142 183	2 321 559
<i>Jednotlivcům a neziskovým PO</i>	38 856	22 303	31 684
<i>Nefinančním subjektům a PO, nezařazených ve veřejné správě</i>	852 426	303 272	987 438
<i>Do zahraničí</i>	4 277	895	3 147
Výdaje celkem kapitálové	1 855 442	1 979 088	4 668 088
Výdaje státního rozpočtu	14 819 702	15 420 238	18 166 391

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Příloha 21 Meziroční změny běžných výdajů SR 2009-2015 (v %)

Období	2009/ 08	2010/ 09	2011/ 10	2012/ 11	2013/ 12	2014/ 13	2015/ 14
Mzdy, platy, služební příjmy a ostatní osobní vyrovnání	6	2	-5	1	2	5	3
Pojistné a příspěvek do pojištění	6	3	-2	1	8	6	4
Zboží a služby	5	-11	-15	15	-1	13	10
Běžné transfery	11	26	-2	21	-7	2	-2
V rámci veřejné správy	13	78	-4	37	-13	18	-6
Jednotlivcům a neziskovým PO	12	14	-4	6	-2	-2	5
Nefinančním subjektům a PO nezařazených do veřejné správy	1	-5	6	28	-13	-30	1
Do tuzemských finančních institucí	-50	-12	-18	-15	-10	83	29
Do zahraničí	17	-16	15	7	17	-8	-9
Splácení úroků a ostatní platby související s úvěry	-14	13	16	-100	0	-22	-1
Celkem výdaje běžné	7	16	-1	7	-5	4	0

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování

Příloha 22 Meziroční změny kapitálových výdajů SR 2009-2015 (v %)

Období	2009/ 08	2010/ 09	2011/ 10	2012/ 11	2013/ 12	2014/ 13	2015/ 13
Obstarávání aktiv	-5	-8	14	-8	-4	16	153
Nákup pozemků a nehmotných aktiv	2	-7	77	-3	-4	-17	104
Nákup budov, objektů a jejich částí	-43	-43	18	-1	375	-100	9987
Nákup strojů, přístrojů, zařízení a techniky	-19	29	-14	-1	32	14	144
Nákup dopravních prostředků	13	-45	-56	15	89	38	332
Realizace staveb a jejich technické zhodnocení	-12	-11	-26	48	-44	48	177
Ostatní kapitálové výdaje (dokumentace, rekonstrukce a modernizace strojů a ostatní)	63	22	160	-90	86	182	35
Kapitálové transfery	52	15	3	-24	-7	4	130
V rámci veřejné správy	47	51	4	-9	-13	120	103
Jednotlivcům a neziskovým PO	4	-55	230	31	-45	-43	42
Nefinančním subjektům a PO, nezařazených ve veřejné správě	56	4	0	-33	-1	-64	226
Do zahraničí	138	28	83	-16	175	-79	252
Výdaje kapitálové celkem	34	10	5	-21	-6	7	136

Zdroj: MF SR (závěrečné účty 2009-2015), vlastní zpracování